

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 19. SVIBNJA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 170

INTERVJU

NENAD STEVOVIĆ

I Crnogorci imaju
pravo na ravnopravnost

ŽITO ZRI, HOĆE LI I CIJENA?

**Sjednica IO HNV-a:
Utvrdjeni prioriteti, za novcem se traga**

Informativno-politički tjednik. Izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

Izdanja nakladničke djelatnosti NIU "Hrvatska riječ"

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (kultura),
Dušica Dulić (politika),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),**TEHNIČKI UREDNIK:**Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**ADMINISTRACIJA:**Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.

Idemo dalje

Nakladnički plan hrvatske zajednice za 2006. godinu, koji je zapravo operativna razrada globalnoga nakladničkog programa usvojenog od strane Hrvatskog nacionalnog vijeća, dobio je potporu Izvršnog odbora HNV-a i spreman je za provedbu. Puno je naslova koji konkuriraju za tiskanje, no i dalje je problem, kao i obično, novac. Nema ga dovoljno za svaki od podržanih (21) naslova, pa je silom prilike utvrđeno deset prioriteta djela.

Budući da sustavna nakladnička djelatnost podrazumijeva i određeni cilj, a ne samo puko zbrajanje objavljenih naslova, usvojeni prioriteti obuhvaćaju rukopise sadržajno i regionalno širokog dijapazona, od djela predviđenih za školsku lektiru (Ilija Okrugić, Matija Evetović), preko djela etno baštine (Alojzije Stantić), zatim fotomonografije trajne vrijednosti (Lazo Vojnić Hajduk, dr. Andrija Kopilović, Alojzije Stantić) potresnih svjedočanstava iz daljnje i bliže prošlosti (Lazar Merković, Vladimir Bošnjak), zbirke kolumni (dr. Andrija Kopilović), zbirke pripovijedaka i romana (Milivoj Prčić, Zvonko Sarić), do rukopisa dike Bačkoga Podunavlja (Ante Jakšić).

Naoko ponovno (pre)ambiciozan program ipak ima izgleda biti ostvaren, na što upućuju rezultati iz prošle i ove godine, kada je za samo šest mjeseci u okviru NIU »Hrvatska riječ« objavljeno šest naslova, uz jedno ponovljeno izdanje.

Svakako bi bilo puno lakše, kada bi ova produkcija imala potporu i u pojedinim središtima političkog odlučivanja, prije svega u lokalnoj samoupravi, gdje Hrvati sudjeluju u vlasti, jer sve je oko nas, na žalost, samo politika i ništa drugo.

Takva politička potpora bit će potrebna i kad se bude usvajao jedan od najvećih projekata hrvatske zajednice posljednjih godina – osnivanje radiopostaje za Hrvate u Vojvodini. Za sada su poznati samo elementi toga projekta, a za očekivati je da do kraja ovog mjeseca na stol nadležnih i u domicilnoj i u matičnoj zemlji stigne precizan plan, koji će sadržavati odgovore na mnoga pitanja, među kojima: treba li Hrvatima u Vojvodini vlastita radiopostaja, jesu li oni kadri osnovati je i voditi, te koliko to sve skupa iznosi. Za sada, odgovori na ova tri pitanja glase redom: da, da, puno. O ovome posljednjem, zapravo ovisi sudbina prijedloga.

Uzgredno, opći je stav svih koji o tome odlučuju, da se, bez obzira na eventualnu mogućnost dobivanja vlastitog radija, Hrvati u Vojvodini nikako ne smiju odreći svoga garantiranog a još uvijek neostvarenog prava na novonastaloj Radioteleviziji Vojvodine (bivši RTV NS). Umjesto starog vodstva, ova kuća sada ima novog vršitelja dužnosti direktora, a očekuje se i raspisivanje natječaja za direktore, budući da je novi Statut RTV već usvojen i čeka potvrdu Savjeta Republičke radiodifuzne agencije. Primjedbi na sastav i način izbora Upravnog odbora RTV bilo je i ima i sada, ali to još uvijek ne znači da povoljan rasplet nužno mora izostati.

Z. P.

**Natpisi na engleskom, mađarskom i srpskom:
a na hrvatskom?**

ČETVRTAK, 11. 5.

Očekivanja

Crnogorska Vlada usvojila je Deklaraciju o odnosima s organizacijom Ujedinjenih naroda (UN) nakon održavanja referenduma u kojoj se navodi da će, nakon očekivane pozitivne odluke, Crna Gora u najkraćem roku zatražiti članstvo u UN i njenim specijaliziranim agencijama.

Crnogorski premijer Milo Đukanović izjavio je tom prilikom da postoje svi uvjeti da Crna Gora kao neovisna država bude primljena u UN na Općoj skupštini te organizacije u rujnu ove godine.

Očinska poruka

Patrijarh Srpske pravoslavne crkve Pavle uputio je pismo predsjedniku SiCG Svetozaru Maroviću u kojem naglašava da je jedinstvo i očuvanje zajedničke države vitalna potreba i suštinski interes građana i naroda u cjelini.

»Razbijanje stoljećima građenog i neizmjenim žrtvama plaćenog narodnog i državnog jedinstva ne može donijeti ništa dobro«, navodi patrijarh u pismu koje je objavljeno na internet-stranici SPC. Patrijarh Pavle ocijenio je i da je »očuvanje državnog jedinstva SiCG od izuzetnog značenja za budućnost Kosova«, dodajući da je njegovo pismo »očinsko«, te da »nije politička poruka«.

Njegov stav nije samo osobni, već je više puta potvrđen i na sjednicama Sabora SPC-a.

PETAK, 12. 5.

Bageri

Bageri Ministarstva kreću na Vir, potvrdila je novinarima ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Marina Matulović Dropulić. »Definitivno idemo na Vir. Ono što se ni-

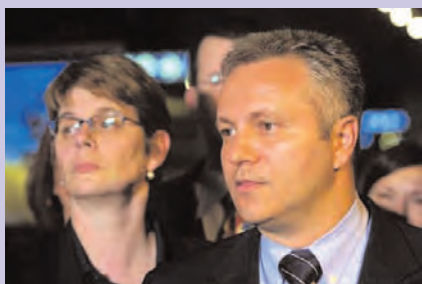
kako ne može uskladiti ni s jednim prostornim planom, uklonit će se. Vladina Uredba sa zakonskom snagom definirala je prostor na Jadranu, pa prema tome i na Viru, i jasno je da taj dio objekata ne može ostati«, rekla je ministrica.

»Krećemo s tom akcijom i, kao što smo radili i na drugim lokacijama, moramo odraditi i na ovoj«, zaključila je ministrica Matulović Dropulić, koju su novinari, za njezina posjeta Smiljanu, pitali je li točna informacija koja se pojavila u medijima da bageri Ministarstva sljedećeg tjedna stižu na Vir, gdje će rušiti bespravno izgrađene kuće.

SUBOTA, 13. 5.

Ostavka

Donedavni potpredsjednik srbijanske vlade Miroljub Labus podnio je u subotu ostavku na funkciju predsjednika stranke G17 Plus, nakon što je glavni odbor odbacio njegov prije-
dlog da cijela stranka

napusti vladajuću koaliciju.

Protiv Labusova prijedloga glasovalo je 207 članova glavnog odbora, a podržala su ga samo 44 člana.

Protiv izlaska ministara iz G17 Plus iz vlade na sjednici glavnog odbora izjasnili su se ministar zdravstva Tomislav Milosavljević, ministrica poljoprivrede Ivana Dulić Marković, te ministar financija i potpredsjednik G17 Plus Mladen Dinkić.

Dvije srpske države

U Centru Sava održan

je veliki narodni sabor za zajedničku državu Srbiju i Crnu Goru, u organizaciji Pokreta za zajedničku europsku državu SiCG.

Sabor je počeo intoniranjem himni »Bože pravde« i »Onamo, 'namo« a otvorio ga je akademik i predsjednik Vijeća Pokreta za zajedničku europsku državu SiCG Ljuba Ta-

dić, poručivši kako se građani moraju 'suprotstaviti apsurdnoj težnji cijepanju našeg naroda'.

On je kazao da kao što se ne može poreći da su nekada postojale dvije države van zajedništva, isto tako ne može se poreći ni povijesna činjenica da su te dvije države, Srbija i Crna Gora, bile »dvije srpske države«.

NEDJELJA, 14. 5.

Spomendan

Potpredsjednica Hrvatskoga sabora Đurđa Adlešić poručila je na obilježavanju spomendana bleiburškim žrtvama i žrtvama Križnog puta da moramo reći tko su bili počinitelji, a tko nalogodavci tog

zločina, te ga osuditi i kazniti. Podsjetila je da je 50 godina nakon Druge svjetske rata prešućivana istina o Bleiburgu, a to je mjesto gdje se uči hrvatska povijest i jedinstvo i na kojem su se okupili mnogobrojni hodočasnici iz svih krajeva Hrvatske, BiH i iseljeništa.

Na obilježavanju spomendana bleiburških žrtava i žrtava Križnog puta okupilo se, prema policijskoj procjeni, oko 7000 ljudi.

Referendum

Izborna komisija koju je formirala Skupština općine Novi Pazar, a koja je kasnije raspuštena odlukom Vlade Srbije, organizirala je referendum za opoziv predsjednika općine Sulejmana Ugljanina.

PONEDJELJAK, 15. 5.

Obvezno srednje školstvo

Premijer Ivo Sanader i ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac najavili su u ponedjeljak da bi od jeseni 2007. srednje školstvo u Hrvatskoj moglo postati obvezno. »Oko 25 posto djece, ili njih 80 do 100 tisuća koji završe osnovnu školu ne završe srednju školu, te smatramo da bi obvezno školovanje trebalo produžiti i na srednje škole«, istaknuo je premijer Sanader na skupu o Strateškom okviru za razvoj i konkurentnost Hrvatske, koji je organiziralo Nacionalno vijeće za konkurentnost.

Novinari

Tridesetak novinara i snimatelja srbijanskih novinskih, televizijskih i radijskih kuća, koji u Srbiji izvješćuju o suđenjima za ratne zločine, posjetom Vukovaru su počeli četverodnevni boravak u Hrvatskoj kako bi srbijansku javnost izvješćivali o procesima što se u Hrvatskoj vode za ratne zločine.

Kazneni postupak

Kazneni postupak protiv Branimira Glavaša i Krunoslava Fehira, osumnjičenih za ratni zločin protiv civilnog stanovništva u Osijeku, vodit će se pred Županijskim sudom u Zagrebu, odlučio je u ponedjeljak predsjednik Vrhovnog suda Branko Hrvatinić.

Predsjednik Vrhovnog suda prihvatio je tako zahtjev glavnog državnog odvjetnika Mladena Bajića da se slučaj Glavaša i Fehira prebaci iz Osijeka u Zagreb.

Bajić je to zatražio tvrdeći da su osobe koje imaju saznanja o počinjenom kaznenom djelu i koje su do sada svjedočile ili će svjedočiti izložene pritisku. Također je ustvrdio da se, uslijed cjelokupne atmosfere koja postoji u Osijeku, izjava koje daju javni dužnosnici i dosadašnjih prozivanja svjedoka u sličnim postupcima, postupak u Osijeku ne može provesti objektivno i bez pritisa.

Fehir je u javnosti svjedočio o navodnoj Glavaševoj umješanosti u ubojstva srpskih civila, a sam je priznao da je pucao u jednog zarobljenika.

UTORAK, 16. 5.

Nove optužnice

Županijsko tužiteljstvo je podiglo dvije odvojene optužnice protiv 52 osobe za ratne zločine počinjene 1991. i 1992. u selima Berak i Sotin u blizini Vukovara.

Optužnica za Berak tereti 35 osoba da su od početka rujna 1991. godine do kraja 1992. uspostavili u ovom mjestu okupacijsku lokalnu vlast i osnovali stožer teritorijalne obrane, te da su noću zastrašivali Hrvate i druge nesrbe, ulazili im u kuće, spaljivali kuće, mučili i odveli u zarobljeništvo njih 120, a ubili 32 osobe od kojih se 12 još uvek vode kao nestale.

Optužnica za Sotin tereti 17 optuženih da su od početka listopada 1991. do travnja 1992. u ovom mjestu uspostavili lokalnu okupacionu vlast, da su u tom razdoblju mučili, zlostavljali i ubijali civile hrvatske nacionalnosti, prisiljavali ih na rad, pljačkali im imovinu i odvodili stanovnike u nepoznatom smjeru. Još uvijek se traži 35 Sotinjana.

Rasprava o kandidatima

Skupština Srbije nastavila je redovitu sjednicu raspravom o prijedlozima za izbor članova Programskog odbora Radio-difuzne ustanove Srbije, dosadašnje Radio-televizije Srbije (RTS). Odbor Skupštine Srbije za kulturu i informiranje predložio je 18 kandidata za članove Programskog odbora Radio-difuzne ustanove Srbije, koliko parlament i treba izabrati.

Mandati

Administrativni odbor Skupštine Srbije oduzeo je mandate zastupnicima G17

Plus Goranu Paunoviću i Kseniji Milivojević, na osnovu aktiviranih blanko ostavki koje je podnijela G17 Plus, ali je Paunović izjavio da tu odluku ne priznaje i najavio sudski postupak.

SRIJEDA, 17. 5.

Izgradnja mira

Hrvatska je izabrana u Komisiju za izgradnju mira Ujedinjenih naroda (UN), novo tijelo čija je zadaća pomoći zemljama koje izlaze iz sukoba da se ne vrte nasilju.

U glasovanju u Općoj skupštini Hrvatska je dobila 119 glasova, dok je njezin konkurent iz regije istočne Europe Bosna i Hercegovina skupila 64 glasa. Komisija za izgradnju mira uspostavljena je u prosincu 2005. u okviru reforme UN-a i radit će na održavanju mira, stabilizaciji, obnovi i izgradnji ustanova u zemljama u tranziciji iz rata u mir.

SADRŽAJ

U Osnovnoj školi »Sveti Sava« u Subotici

Nastava na hrvatskom jeziku se uhodala8,9

Govor predsjednika HNV-a na Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe

Hrvati planski marginalizirani10

U HNV-u održan sastanak ravnatelja subotičkih osnovnih škola u kojima se nastava izvodi na hrvatskom jeziku

Planiranje nastave na hrvatskom jeziku u petim razredima33

U HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru premijerno izvedena pučka komedija

»Idi mi – dođi mi«42,43

Uz 50. obljetnicu Hrvatske televizije

Povijest na malom ekranu50

Dujizmi

- ✓ *Dok caruje glupost, narodu ne nedostaju carevine;*
- ✓ *Previše je spontano da ne bi bilo organizirano;*
- ✓ *Samo nerazvijeni mogu biti zaostali.*

Dujo Runje

Sjednica Izvršnog odbora HNV-a posvećena nakladničkoj politici i informiranju

Utvrđeni prioriteti

*Usvojen nakladnički plan NIU »Hrvatska riječ« za 2006. godinu **

*Prihvaćena lista prioriteta za rukopise koji će se tiskati u ovoj godini **

*Podržani elementi projekta za pokretanje vlastitog radija za potrebe hrvatske zajednice u Vojvodini **

Izrada konačne verzije prijedloga projekta povjerena u ovlast NIU »Hrvatska riječ«

Nakon rasprave o temama iz oblasti nakladničke djelatnosti i informiranja hrvatske zajednice na elektroničkom mediju, koje su se našle na dnevnom redu sjednice Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, usvojen je nakladnički plan NIU »Hrvatska riječ« za 2006. godinu, kao i osnovni elementi projekta za pokretanje vlastitog radija za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Izrada konačne verzije projekta hrvatskog radija dana je u ovlast NIU »Hrvatska riječ«.

ječ« za još jednu godinu, s tim što je usvojena preporuka Izvršnog odbora HNV-a Upravnom odboru NIU »Hrvatska riječ« da na prvoj sljedećoj sjednici pokrene inicijativu za izmjenu Statuta ustanove, kako bi se krug potencijalnih kandidata za dužnost urednika mogao proširiti.

NAKLADNIČKI PLAN I PRIORITETI: Predsjednik Nakladničkog vijeća NIU »Hrvatska riječ« *Milovan Miković* predstavio je operativni nakladnički plan za 2006. godinu, napominjući kako iznijeti prijedlo-

»Hrvatska riječ« prva je knjiga objavljena u rujnu prošle godine, a do sada je objavljeno još pet naslova, te drugo izdanje jedne knjige. Ovogodišnjim nakladničkim planom obuhvaćena je 21 nova knjiga, ali je problem, kao i obično, novac. To nije konačna lista, jer svaki dobar rukopis može dobiti svoje mjesto u nakladničkom planu. Svih 21 naslova neće moći biti tiskano zbog spomenutih financijskih problema i zbog toga kao prioritete predlažemo sljedeće rukopise: 'Glasinke srčanice' *Ilije Okrugića*, 'Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata' *Matije Evetovića*, »Južno od tranšeja Franchet d'Espereya' *Milivoja Prčića*, 'Svršetak vražjeg stoljeća' *Vladimira Bošnjaka*, 'Običaji bačkih Hrvata' *Alojzija Stantića* i 'Dužijanca' *Laze Vojnić Hajduka*, *Alojzija Stantića* i *dr. Andrije Kopilovića*, 'Sam' *Lazara Merkovića*, 'Prosjački banket' *Zvonka Sarića*, 'Okom svećenika' *Andrije Kopilovića* i jedno od djela *Ante Jakšića*. Nakladničkim planom je predviđeno i objavljivanje još jednog djela *Ilije Okrugića*, te djela *Matije Poljakovića*, *Lazara Merkovića*, *Petka Vojnića Purčara*, *Jasne Melvinger*, *Vojislava Sekelja*, *Sanje Vulić*, *Zvonka Sarića*, *Željke Zelić*, *Roberta G. Tillyja*, *Nace Zelića* i *Josipa Temunovića*, što će ovisiti o razini osiguranih sredstava«, rekao je *Milovan Miković*.

NAKLADNIČKA DJELATNOST KAO DIO SUSTAVA: Član Nakladničkog vijeća NIU »Hrvatska riječ« *Lazar Merković* podržao je potrebu da se odrede prioriteti, a dopredsjednik Izvršnog odbora i direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić* istaknuo je kao problem to što na nedavnom natječaju koji je raspisala Općina Subotica, nije podržan prijedlog za sufinanciranje onog djela koje je sastavni dio od HNV-a

Nakladničkim planom za 2006. godinu obuhvaćena je 21 knjiga: sa sjednice Izvršnog odbora HNV-a

Na sjednici IO HNV-a *Zvonimiru Perušiću*, direktoru NIU »Hrvatska riječ«, produžen je mandat vršitelja dužnosti odgovornog urednika tjednika »Hrvatska ri-

zi nisu konačni, budući da je nakladnička djelatnost stalno otvorena i za druge za-vršene rukopise ili rukopise u nastanku.

»U okviru nakladničke djelatnosti NIU

usvojenog nakladničkog programa, nego djelo koje nije dio sustavne nakladničke djelatnosti hrvatske zajednice.

Na neprimjeren odnos lokalne samouprave spram nakladničke djelatnosti hrvatske zajednice pozornost je skrenuo i član Nakladničkog vijeća *Milivoj Prčić*, dok je Lazo Vojnić Hajduk rekao kako je sustavna nakladnička djelatnost hrvatske zajednice u začetku i da bi zbog toga trebala imati prvenstvo na natjecajima koje raspisuje Općina Subotica. Dodao je kako dosadašnja praksa pokazuje da hrvatska zajednica nije u ravnopravnom položaju u odnosu na druge nacionalne entitete u Općini glede sufinanciranja nakladničke djelatnosti.

Na kraju je usvojeno da se Skupštini Općine Subotica, kao i Skupštini Općine Sombor, upute dopisi u kojima bi se zatražila sustavna potpora nakladničkoj politici hrvatske zajednice.

Na sjednici je također usvojena i inicijativa da se u što većoj mjeri, prema realnim novčanim mogućnostima, nakladnički plan usklađuje s postojećim planom lektire za učenike koji nastavu pohađaju u hrvatskim odjelima, odnosno za one koji slušaju sate iz predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Član Izvršnog odbora *Joza Kolar* predložio je da se jedno od djela *Ante Jakšića* svakako uvrsti u nakladnički plan. Predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović* također je podržao predloženi nakladnički plan i prioritete za 2006. godinu.

RADIO ZA HRVATE: Budući da je prije nekoliko mjeseci Izvršni odbor oformio povjerenstvo za izradu projekta informiranja hrvatske zajednice na vlastitom radiju, te da je povjerenstvo taj posao uradilo, na sjednici su razmatrani elementi toga projekta. Izvjestitelji su ispred povjerenstva bili *Milovan Miković*, te stručnjak iz oblasti elektroničkih medija, elektroinženjer s Radio Subotice *Franjo Pinter*.

Milovan Miković je predstavio program shemu mogućeg budućeg radija, kao i prikaz sredstava potrebnih za funkcioniranje radio postaje koje je izradila urednica programa na hrvatskome jeziku na Radio Subotici *Ljiljana Dulić*, dok je *Franjo Pinter* detaljno predstavio strukturu potrebne tehničke opreme, kao i ulaganja u emisiju i produkcijsku opremu i prostor.

Uz zaključak da čujnost programa toga radija mora biti besprijekorna diljem Bačke i Srijema gdje žive Hrvati, na sjednici je odlučeno da se izrada konačne verzije prijedloga projekta, na temelju predloženih parametara, povjeri Novinsko-izdavačkoj ustanovi »Hrvatska riječ«, koja jedina u hrvatskoj zajednici raspolaže neophodnom infrastrukturom za pokretanje tako opsežnog pothvata. S tim će se prijedlogom konkurirati i na natjecaju koji je raspisalo Hrvatsko nacionalno vijeće, a za novac iz proračuna Republike Hrvatske za potrebe hrvatske zajednice u SiCG.

Izvršni odbor je ujedno pozvao i druge institucije hrvatske zajednice da prijave svoje projekte na taj natjecaj, koji je otvoren do 29. svibnja.

DOKUMENTACIJSKI CENTAR: Na sjednici je *Zvonimiru Perušiću* jednoglasno produljen mandat vršitelja dužnosti

Sudionici sastanka

U radu sjednice Izvršnog odbora HNV-a sudjelovali su: predsjednik Izvršnog odbora Vijeća *Lazo Vojnić Hajduk*, dopredsjednik Izvršnog odbora *Zvonimir Perušić*, članovi Izvršnog odbora *Joza Kolar* i *Ivan Stipić*, predsjednik Nakladničkog vijeća NIU »Hrvatska riječ« i član povjerenstva IO HNV-a za izradu projekta informiranja na vlastitom radiju za hrvatsku zajednicu u Vojvodini *Milovan Miković*, članovi Nakladničkog vijeća *Vladimir Bošnjak*, *Lazar Merković* i *Milivoj Prčić*, kao i predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović*.

nalnih manjina u SiCG, a član Izvršnog odbora HNV-a *Ivan Stipić* upoznao je Izvršni odbor s mogućnošću ljetovanja djece iz hrvatske zajednice u Selcu na moru, u

Hoće li Hrvati u Vojvodini imati samo svoj radio

odgovornog urednika tjednika »Hrvatska riječ«, uz već spomenutu preporuku Upravnom odboru NIU »Hrvatska riječ« da pokretanjem inicijative za izmjenu Statuta ustanove omogući veću konkurenciju za tu odgovornu dužnost.

Predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović* iznio je, također, informaciju da će 17. svibnja pred predstavnicima Europske unije u Budimpešti govoriti o položaju nacio-

organizaciji Crvenog križa iz Zaprešića i HNV-a. Na koncu sjednice *Milovan Miković* je predložio da se u okviru NIU »Hrvatska riječ« formira dokumentacijski centar koji bi sadržavao građu koju je kao višeslojnu materiju pedeset godina sakupljao *Lazar Merković*, o čemu će se rasprava voditi na sljedećoj sjednici Izvršnog odbora.

Z. S.

U Osnovnoj školi »Sveti Sava« u Subotici

Nastava na hrvatskom jeziku dobro se uhodala

»Mislim da je Nataša Pastva, učiteljica koja izvodi nastavu u odjelu na hrvatskom, pravi izbor. Posjećivala sam njezine satove i mogu reći da radi predano«, kaže ravnateljica škole Tatjana Bunčić

Prije tri godine u subotičkoj Osnovnoj školi »Sveti Sava« uveden je izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Godinu dana kasnije, školske 2004./05., u školi je počela i razredna nastava na hrvatskom jeziku, koju trenutačno pohađa jedan kombinirani odjel od ukupno 12 učenika – sedmero u prvom i pet đaka u drugom razredu a koji vodi učiteljica *Nataša Pastva*.

Budući da je upis u prve razrede u tijeku, ravnateljica škole »Sveti Sava« *Tatjana Bunčić* kaže da do sada nema nijednog upisanog prvša na hrvatskom nastavnom jeziku, dodajući kako će se konačne informacije znati krajem mjeseca. »Veoma je mali broj djece u predškolskoj ustanovi. Ove godine imamo nešto preko 30 upisanih, dok se obično taj broj kreće između sedamdesetero i stotinu djece«, kaže Bunčićeva.

Ravnateljica ističe kako je izuzetno zadovoljna radom postojećeg hrvatskog odjela. »Mislim da je *Nataša Pastva*, učiteljica koja izvodi nastavu u odjelu na hrvatskom, pravi izbor. Posjećivala sam njezine satove i mogu reći da radi predano«, kaže ravnateljica škole ističući kako je nedavno u spomenutom odjelu održan i ogledni sat.

IZBORNI PREDMET: Nastavu predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u centralnoj gradskoj školi sluša tri skupine – dvije u nižim razredima i jedna u petom razredu. U skupinama nižih razreda (učenika prvog i drugog, odnosno trećeg i četvrtog razreda) s ukupno 6-ero đaka nastavu ovog izbornog

U OŠ »Sveti Sava« u Subotici nastava se izvodi i na hrvatskom jeziku

predmeta izvodi *Nataša Pastva*, a u petim razredima nastavnica *Ljubica Živanović*. »Pri anketiranju roditelji su se izjasnili za ovaj predmet, ali mislim da bi ih trebalo biti više. Prošle je godine problem bio u tome što se nije znalo tko će predmet predavati. Trebala je to biti *Miranda Glavaš-Kul* koja zbog obveza u drugim školama nije

uspjela preuzeti ovu nastavu«, objašnjava ravnateljica.

U isturenom odjeljenju škole u selu Bikovo, gdje se nastava izvodi od prvog do četvrtog razreda, za upis u prvi razred, trenutačno ima devetero djece. Odjela na hrvatskom nema, ali od prije tri godine postoji mogućnost da učenici slušaju predmet hrvatski jezik s ele-

mentima nacionalne kulture. Prema riječima ravnateljice, u bikovačkom odjeljenju škole ovaj izborni predmet sluša ukupno 12 učenika u dvije skupine – prvog i drugog, odnosno trećeg i četvrtog razreda – a nastavu ovog predmeta izvodi *Ružica Vuletić*.

NADVLADANI PROBLEMI S POČETKA: U razgovoru sa roditeljima *Marinkom* i *Anitom Kujundžić*, koji su prije dvije godine svoju stariju kći *Natašu* upisali u odjel na hrvatskom u ovoj školi, saznali smo kako je ovu njihovu odluku pratilo »dosta razmišljanja i dvojbe«. »Situacija je bila takva da se nije puno znalo o tome i izgledalo je da neće od toga biti ništa te smo dijete kako ne bi 'izvisilo' prvo upisali u odjel na srpskom. Na kraju je ipak 'pre-

Nataša Pastva, učiteljica

Rad u kombiniranom odjelu

»Uz konsultacije s ravnateljicom prilagodila sam za rad u kombiniranom odjelu kompleksnu metodu za učenje slova u prvom razredu, te mi je to ostavilo prostora za intenzivniji rad s učenicima u drugom razredu. S druge strane, mogu reći da mi mali broj djece dozvoljava individualizirani pristup u izvođenju nastave, osobito matematike. Kod djece otpora prema jeziku nema, ona dobro usvajaju nove riječi i napreduju, o čemu govori i to da je uočljiva razlika u znanju hrvatskog između prvog i drugog razreda«, kaže *Nataša Pastva*.

Za učenike hrvatskih odjela organiziraju se ekskurzije i putovanja u Hrvatsku:
Anita i Marinko Kujundžić s kćeri Natašom

vagnulo' te smo dijete upisali u odjel na hrvatskom«, priča Marinko.

Glavni razlog malog broja djece u hrvatskom odjelu oni vide u »strahu od nepoznatog« čija je posljedica neodlučnost roditelja. »To je pokazao i upis od prije dvije godine kada je bilo skoro sigurno oko desetak učenika a ostalo ih na kraju petero«, kaže Marinko.

Njegova supruga Anita kaže kako je po pitanju nastave u početku bilo manjih problema, što je, kako smatra, normalno za svaki početak, ali i da se u međuvremenu to nadvladalo. »Mislim da bez učiteljice koja maksimalno profesionalno obavlja svoj posao ne bismo ništa postigli. Nastava u kombiniranom odjelu se uhodala, mali broj djece osigurava da se dobro uskladi rad u dva razreda«, objašnjava Anita. Ističući kako je »sve leglo na svoje« i kako razloga za zabrinutost nema, ona drugim roditeljima poručuje da ne dvoje oko upisa djeteta u hrvatski odjel.

Kujundžići pozitivnim ocjenjuju što se za učenike hrvatskih odjela organiziraju ekskurzije i putovanja u Hrvatsku, tako da je njihova kći bila u Kopačkom ritu i išla na ljeto vanje u Selce. »Tamo osjete da

i druga djeca pričaju tako, a to je važno i zbog toga jer trebaju upoznati svoju matičnu državu«, dodaje Marinko.

NIJE BILO DVOJBE: Posjetili smo i obitelj Oračić, iz ko-

je je *Josipa*, učenica prvog razreda na hrvatskom u ovoj školi. Njezina majka *Ružica* kaže kako oko upisa njihove najmlađe kćeri u odjel na hrvatskom nije bilo dvojbe. »Nismo

se ni ja ni muž dvoumili, prilika je bila iskoristiti ono što nam se pruža«, objašnjava ona.

Ona ističe kako pohađanjem nastave na hrvatskom njihova kći »ništa ne gubi već samo dobiva«. »Srpski jezik zna jer živi u ovoj državi, ikavicom pričamo kod kuće, a hrvatski kao materinji zašto ne bi naučila kad ima prilike. Iako je tek prvi razred, mogu reći da je puno riječi hrvatskog jezika usvojila«, kaže Ružica.

Josipina majka smatra kako bi bilo dobro da ima više djece u hrvatskim odjelima, ali što se tiče načina na koji je to riješeno, ona napominje da tu učenici ništa ne gube. »Učenici na nastavu engleskog, mađarskog i tjelesnog odgoja idu skupa sa srpskim odjelom. To je generacija iz vrtića i oni se međusobno druž«, kaže ona.

Prema njezinim riječima, uspjeh razreda umnogome ovisi i od zalaganja učiteljice. A u tom kontekstu ona naglašava kako se Josipina učiteljica mnogo angažira i trudi.

D. B. P.

Oko upisa najmlađe kćeri u odjel na hrvatskom jeziku nije bilo dvojbe:
mama Ružica i kći Jasmina Oračić

Govor predsjednika HNV-a na Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe

Hrvati planski marginalizirani

*U tijeku je pisanje novog Ustava Srbije ali, u njemu ne sudjeluju predstavnici
Autonomne Pokrajine Vojvodine, niti predstavnici nacionalnih manjina **

*Hrvatska zajednica u Vojvodini bi imala manju štetu
ako bi se ukinula TV emisija na kvazi hrvatskom jeziku*

Usrijedu je u Budimpešti počeo sastanak Komiteta za pravna pitanja i ljudska prava Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, na kojemu je glavna tema rasprave bio položaj nacionalnih manjina u Srbiji i Crnoj Gori. Na trodnevnom zasjedanju, parlament državne zajednice zastupaju narodni zastupnici *Ljubiša Jovašević* i *Tomislav Nikolić*.

Na raspravu su pozvani i predsjednici četiriju manjinskih nacionalnih vijeća iz Srbije, i to mađarskog, slovačkog, rumunjskog i hrvatskog. Hrvatsko nacionalno vijeće predstavljao je predsjednik *Josip Z. Pekanović*. Donosimo integralnu verziju njegova govora pred članovima Komiteta:

»Zahvaljujem se što ste mi omogućili da se ponovno obratim Europskom parlamentu. Sa zadovoljstvom vas mogu obavijestiti, da se od našeg nastupa u Bruxellesu, u listopadu prošle godine, osjetno popravilo stanje po pitanju incidenata usmjerenih protiv hrvatske zajednice u Vojvodini. Ti su incidenti sada vrlo rijetki i očekujem da će sasvim prestati. Ne zadovoljni smo što je ostala neotkrivena većina počinitelja ranijih incidenata. Efikasnost policije bi se povećala formiranjem vojvođanske policije.

Zabrinjava nas što još uvijek nije zaustavljen odlazak mladih ljudi iz Vojvodine. Sada to više nije politička nego ekonomska emigracija, jer Vojvodina, nažalost, još uvijek ne raspolaže svojim ekonomskim resursima i ne može otvarati nova radna mjesta.

Prema službenim popisima

stanovništva u 1991. i 2002. godini u Vojvodini je ukupan broj žitelja ostao isti ali se broj nesrpskog stanovništva, između dva popisa, smanjio za 160.000 a među njima za 30.000 Hrvata. Tako je udio pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu

vatskom potpisala međudržavni sporazum kojim se Srbima u Hrvatskoj i Hrvatima u Srbiji osiguravaju gore spomenuta prava. Na naš zahtjev republičkim tijelima Srbije da se provedu odredbe ovog sporazuma, kako je to učinjeno u Hrvatskoj, dobili smo negativan

Vojvodine. Ovakav čin je pokazao da republička tijela ne žele prepustiti Vojvodini upravljanje nad medijskim institucijama.

Već duže vrijeme TV programe na jezicima manjina na TV Novi Sad rade redakcije koje nemaju nikakvu suradnju s nacionalnim vijećima, a što im je zakonska obveza. Hrvatska zajednica u Vojvodini bi imala manju štetu ako bi se ukinula TV emisija na kvazi hrvatskom jeziku. Plašim se da će i za novog urednika emisije za Hrvate postaviti marionetu a protivno interesima hrvatske zajednice. Nama Vojvođanima ne treba nikakvo tutorstvo. Valjda sami najbolje znamo kako da uredimo svoj medijski prostor.

Hrvati u Vojvodini su još uvijek namjerno i vrlo planski marginalizirani na rub zajednice Srbije. Ako su zakonske pretpostavke i dobre, provedba je nezadovoljavajuća. Kod otvaranja novih radnih mjesta pravi se razlika po nacionalnoj pripadnosti, a budući da proces privatizacije ide preko centrale iz Beograda, i iz postojećih firmi se Hrvati otpuštaju, a dovede se, makar iz daljega, zaposlenici drugih narodnosti, na pose Srba.

Načinjen je svjestan i namjeran razdor u korpusu hrvatske zajednice dodjelom nacionalnih elemenata etničkoj zajednici Hrvata-Bunjevaca.

Radi ekonomske i nacionalne stabilnosti, mladi kadrovi i to stručni, sve više napuštaju ove krajeve.

Nadam se da Vojvođani neće morati još dugo čekati da sami upravljaju svojim resursima. ■

Zabrinjava nas što još uvijek nije zaustavljen odlazak mladih ljudi iz Vojvodine: Josip Z. Pekanović

Vojvodine smanjen sa 43 posto na 35 posto 2002. godine. Ovaj trend nije zaustavljen.

U tijeku je pisanje novog Ustava Srbije ali u njemu ne sudjeluju predstavnici Autonomne Pokrajine Vojvodine, niti predstavnici nacionalnih manjina. Tražili smo da se u Ustav ugradi tzv. pozitivna diskriminacija prema nacionalnim manjinama, po pitanju zastupljenosti u predstavničkim tijelima, slično rješenju u Republici Hrvatskoj, gdje nacionalne manjine imaju zagarantirana mjesta za zastupnike u Saboru.

Srbija i Crna Gora je sa Hr-

odgovor.

Po odluci Skupštine Vojvodine, već duže vrijeme je izglasovana uporaba šest jezika kojim govore žitelji Vojvodine, ali republička državna tijela u Vojvodini još uvijek izdaju osobna i ostala dokumenta samo na srpskom jeziku.

Vrlo akutno neriješeno pitanje je RTV Vojvodine. Nedavno formiranje Upravnog odbora RTV Vojvodine nije prepušteno pokrajinskim tijelima nego je Savjet Republičke radiodifuzne agencije imenovao Upravni odbor ignorirajući prijedloge nacionalnih vijeće iz

Predstavnici Izvršnog odbora HNV-a u posjetu školama u Bačkome Podunavlju

Obrazovanje – glavna zadaća

Zajednički je zaključeno kako je obrazovanje na materinjem jeziku jedan od ključnih elemenata spoznaje mladih ljudi o vlastitom identitetu, te da treba raditi na tome da se svi eventualni strahovi i nepoznanice eliminiraju strpljivim i upornim objašnjavanjem

U nizu aktivnosti koje u oblasti obrazovanja provodi Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća, u srijedu 17. svibnja upriličen je posjet dvjema osnovnim školama u Bačkome Podunavlju, u kojima đaci pohađaju sate iz predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. U Bačkom Bregu, predsjednik, zamjenik predsjednika i član Izvršnog odbora HNV-a Lazo Vojnić Hajduk, Zvonimir Perušić i Ivan Stipić, skupa s potpredsjednikom HNV-a Stipanom Šimunovim, razgovarali su s novom ravnateljicom škole Marinom Radić i predmetnom nastavnicom hrvatskoga jezika Anom Barak Lučić.

U Bačkom Monoštoru predstavnici HNV-a razgovarali su s učiteljicama Lidijom Martinić i Ivankom Kusturin, koje drže sate hrvatskoga jezika, te s tajnikom Mjesne zajednice Zoran Milerom. U ovome selu od ukupno 370 učenika, sate hrvatskog jezika pohađa 75 učenika i to samo u nižim razredima. Od iduće školske godine pokrenut će se i izučavanje ovoga predmeta u petom razredu.

Budući da je Bački Monoštor relativno veliko selo, sa 70 posto hrvatskog stanovništva, potencijalno je moguće formirati odjel u kojem bi se kompletna nastava izvodila na hrvatskome jeziku. S predstavnicima HNV-

Bački Breg

Učiteljicama i u Bačkom Bregu i u Bačkom Monoštoru ponuđeno je da od 1. do 9. srpnja borave u Petrčanima pokraj Zadra, na stručnom seminaru koji organizira i financira Ministarstvo znanosti, prosvjete i športa, uz sufinanciranje HNV-a.

Tijekom boravka u Podunavlju, predstavnici Izvršnog odbora HNV-a darovali su dvjema osnovnim školama stručne priručnike i pomagala za iz-

vođenje nastave: Teoriju i praksu nastave hrvatskoga jezika 1 i 2, Hrvatsku književnost 19. i 20. stoljeća, Hrvatski pravopis, Hrvatsku usmenoknjiževnu čitanku, Priručnik za interpretaciju poezije s pojmovnikom, te Hrvatsku gramatiku.

Idućeg tjedna ovakav sastanak s istom temom trebao bi se održati u osnovnoj školi u Sontu.

M. V.

Bački Monoštor

U ovoj školi, naime, od ove školske godine osam učenika pohađa nastavu iz predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Dogovoreno je da se već sada krene s priprema za anketiranje roditelja budućih prvaša o tome hoće li svoju djecu upisati u odjel na hrvatskome jeziku, kako zakon to omogućuje, te je predloženo da se formira aktiv učitelja iz ovoga predmeta za šokačka mjesta Bački Breg, Bački Monoštor i Sontu, kako bi oni međusobno bolje komunicirali i razmjenjivali iskustva.

a je dogovoreno da se u lipnju u ovoj školi održi ogledni sat za roditelje budućih prvaša, koji bi vodila stručna osoba iz Hrvatske ili Subotice, uz dvije monoštorske učiteljice, kako bi se roditelji bolje informirali o mogućnostima koje je zakon propisao. Zajednički je zaključeno kako je obrazovanje na materinjem jeziku jedan od ključnih elemenata spoznaje mladih ljudi o vlastitom identitetu, te da treba raditi na tome da se svi eventualni strahovi i nepoznanice eliminiraju strpljivim i upornim objašnjavanjem.

Dobrodošlica

Prijem dobrodošlice u čast Ferenca Nagya, novog generalnog konzula Republike Mađarske u Subotici, u rezidenciji generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici, Davora Vidiša.

U posjetu obitelji Ivanković

Od malog posjeda do poljoprivrednog gazdinstva

Ivankovići pokraj redovitih poslova na gazdinstvu i u šestočlanom kućanstvu sve više vremena provode u praćenju zakona, propisa i natječaja te kalkulacijama i donošenju odluka što je najisplativije za funkcioniranje i razvitak njihovog poljoprivrednog gazdinstva

Piše: Jasminka Dulić

Pavao Ivanković i supruga Katica su se započeli baviti ratarstvom na salsu u Starom Žedniku i vlastitom posjedu od »cijela« dva jutra, prije šesnaest godina. Danas su registrirano poljoprivredno gazdinstvo u sustavu PDV-a, te Katica veći dio radnog vremena provodi u vođenju knjigovodstva njihovog gazdinstva. Oboje tako pokraj redovitih poslova na gazdinstvu i u šestočlanom kućanstvu sve više vremena provode u praćenju zakona, propisa i natječaja te kalkulacijama i donošenju odluka što je najisplativije za funkcioniranje i razvitak njihovog poljoprivrednog gazdinstva.

NIŠTA BEZ MEHANIZACIJE: »Nas su naši roditelji othranili od maksima zemlje, jer nisu ni mogli imati više, a mi smo krenuli svaki s jutrom zemlje 'miraza'. Puno se radilo, ali ništa nije manjkalo. Danas vlastitom mehanizacijom godišnje obvezno obradimo 500 jutara zemlje, dio vlastite a dio pod zakupom. Mora se znati i neka granica poslu, jer 500 jutara nije malo, te se ne namjeravamo širiti«, kaže Pavao.

Period između sezonskih poslova Pavao koristi za održavanje i popravljavanje mehanizacije u čemu mu pomaže *Pere Vukov*. »Ako se odlučite za novu mehanizaciju i

vrednika, do kojeg će, on vjeruje, uskoro i doći. »Bila bi korisna takva organizacija kupovine mehanizacije, odnosno stvaranje strojarskih parkova, tako da se svaki brine o samo jednom stroju. Recimo, da se ja brinem samo o kombajnu pa da me ne interesiraju niti traktori, ni plugovi za oranje. Da ja uradim žetvu sebi i svima drugima, dok bi drugi samo orao, treći održavao usjeve. Ovako je jako teško, jer jako puno novca treba uložiti u mehanizaciju. Sada svaki poljoprivrednik mora imati kompletno svu mehanizaciju od velikih, srednjih i malih traktora do kombajna i svih potrebnih priključaka i to su jako velika ulaganja. Kad imate stare strojeve, treba ih stalno popravljati, a kad kupite nove, onda ih ne znamo niti popraviti jer su to strojevi opremljeni elektronikom i samo ih stručni servisi mogu održavati. Ipak, najveći je problem, što su to jako veliki novci« kaže Pavao, te dodaje kako su prvi korak kod udruživanja uradili brat i on kad su zajednički investirali u jedan mali kombajn 2002. godine. Upravo je mehanizacija i ograničenje kod ulaska u gajenje neke nove kulture, kao što je uljana repica na primjer, jer svaka kultura zahtijeva zasebnu mehanizaciju odnosno novu investiciju. Zbog toga se ograničavaju na tradicionalne kulture – pšenicu, kukuruz, ječam i suncokret.

ČARDAK VIŠE NE POMAŽE: Sljedeći problem koji za sada još nije riješen na način koji bi zadovoljio i proizvođače i prerađivače je, kaže Pavao, skladištenje, čuvanje i plasman te naplata njihovih proizvoda.

»Imati silose, sušare i mlinove su nam snovi i želje za budućnost. Nekada, kad smo obrađivali manje zemlje, za zalihe je bio dovoljan jedan manji čardak za kukuruz, a žito i suncokret su se prodavali i s time su se pokrili troškovi i išlo u novi ciklus proizvodnje. Međutim, kad smo počeli obrađivati dvadeset jutara pa sto, dvijesto, tristo do današnjih petsto jutara, sad više čardak ne pomaže. Ako je 'normalna' godina, s prinosom od oko 150 tona hrane plasman ostaje veliki problem. Prošle godine smo, u manjem krugu nas proizvođača, razmišljali o fomiranju prerađivačkih kapaciteta za žitarice i osniva-

Strojevi su skupi i radi toga je nužno udruživanje poljoprivrednika

U upravljanju gazdinstvom sa »sje-dištem« u Aleksandrovu i »radnim prostorom« od Đurđinsko-pačirskog atara do Gabrića oslanjaju se na vlastite snage, spremnost da prihvate izazove i rizike u novim uvjetima gospodarenja. Tako je sastavni dio njihovog gospodarenja i stalno uzimanje kredita – bilo bankarskih bilo, u novije vrijeme, kratkoročnih kredita Ministarstva za poljoprivredu Republike Srbije.

dizanje kredita, to je jako teško kupiti, to su astronomske cifre. Zbog toga u proljeće i jesen, između sezonskih poslova, veći dio vremena provodim u održavanju i popravljavanju mehanizacije. Ako uspiješ kupiti jedan stroj, onda se od toga duže vrijeme oporavljaš, onda i to postane staro pa moraš kupiti drugi i tako u krug«.

Zbog toga bi, ocjenjuje Pavao, bilo ne-minovno interesno udruživanje poljopri-

nju pekare. Kad se sve stavi na papir, računice ima, međutim, jako je teško uskladiti obradu zemlje i prerađivačke kapacitete, biti nazočan i tu i tamo. Osobno sam želio riješiti svoj plasman pšenice, jer je plasman vječita bolna točka. Problem je da su zadruge, otkupljivači i prerađivači s jedne strane, a svi mi ratari s druge strane. Naravno, to se sad nateže tko će u tom poslu bolje proći. Mi smo kupili sjeme, posijali i sve je pod vedrim nebom. Ako ima blagoslova, ima i roda. Možemo zaraditi, ali i skroz pasti u toj proizvodnji, dakle mi snosimo veliki rizik, dok Fidelinka, kad kupi žito, zna što im je u silosima, izmjerili su i količinu i kvalitetu».

Brige oko školske torbe: Katica s dvoje najmlađe djece

Kao veliki prerađivači Ivanković direktno pregovaraju s kupcima, i Pavao ocjenjuje da će i ove godine, kao i prethodnih, biti problema kod plasmana i naplate. »Prošle je godine bio slučaj da Fidelinku uopće i ne interesira pšenica. I ove će godine sigurno biti problema s plasmanom pšenice, a recimo i to da zadnjih nekoliko godina bolje kupce nalazimo izvan Subotice, u Srijemu i centralnoj Srbiji, s kojima se može dogovoriti i kvaliteta i sigurnost plaćanja i termin isporuke.

Svaka je godina priča za sebe, nema pravila. Više nije naše samo da proizvedemo. Moramo puno raditi i na plasmanu, jer se to ne može prebaciti na udruge niti na zadruge, a ako ne pratimo događanja na tržištu, izgubimo puno puta. Moraš znati i prodati i naplatiti, a ne samo proizvesti i sačuvati.«

DRŽAVA I POLJODJELCI: Nezaobilazni segment razmišljanja svakog poljodjelca je i politika države prema poljoprivredi i poljoprivrednicima. Prema Ivankoviću mišljenju još uvijek vlada velika nesigurnost i neizvjesnost za poljoprivrednog proizvođača i država još uvijek ne prati dovoljno svoje proizvođače. »Ministarstvo poljoprivrede je konačno počelo nešto raditi, ali jako je teško napraviti red od-

mah, te očekujemo da ono što su krenuli raditi nastave i dalje. Pozdravljam registraciju gazdinstava jer je to neminovnost. Država se ne može ozbiljno baviti planiranjem kad ne zna koliko ima pšenice i svega drugog. No to su još samo prvi koraci, kad još uvijek nemamo dovoljno povjerenja u državu. Tako na primjer koristimo stalno kredite od Ministarstva poljoprivrede jer su povoljniji. Kratkoročne smo uspjeli dobiti, ali dugoročni (na pet godina) nismo. Kompletirali smo sve papire i napravili biznis plan koji također košta. Dan prije nego što smo trebali predati zahtjev dobili smo informaciju da su zaustavili kredite i da više nema sredstava. Izašla

su objašnjenja da je to zbog poplava, ptičje gripe, ali nama ostaje problem što nema sigurnosti niti kod plasmana, niti u suradnji s državom».

INTERESNO UDRUŽIVANJE: Pavao Ivanković je i delegat ogranka Aleksandrovo u Skupštini Udruge poljoprivrednika. Prema njegovim riječima morali bismo se svi angažirati još više, jer je sada samo dio ljudi maksimalno angažiran u Udruzi. »Vidim rješenje u tome jer je to interesno udruživanje ljudi s istim problemima. Problemi poljoprivrednika su – što smo mi još uvijek građani drugog reda u državi. Na primjer, ako želiš otići i kupiti nešto na kredit, moraš biti zaposlen, a mi ne možemo kupiti niti kosilicu za travu na pet rata jer smo seljaci. Jako mi smeta i to što nemamo bolovanje, iako plaćamo i mirovinsko i invalidsko i socijalno osiguranje. Za osiguranje za nas dvoje plaćamo godišnje oko 1000 eura, a pitanje je hoćemo li to dobiti nazad kroz mirovine ili bolovanje. Problem su i mirovine starih domaćinstava. Zbog čega njihove ionako izuzetno niske mirovine toliko kasne u odnosu na druge umirovljenike? Udruga je to pitanje pokrenula direktno kod Ministarstva poljoprivrede, a da ona to nije učinila, nitko drugi ne bi i zato mislim da je dobro udruživa-

ti se« – poručuje Pavao.

IZAZOVI: I Pavao i Katica zadovoljni su svojim poslom u kojem sami planiraju svoj radni dan i veliki dio vremena provode skupa sa svojih četvero djece: četrnasto-godišnjom *Jelenom*, dvanaestogodišnjom *Anom*, prvašicom *Marijom* i najmlađim predškolcem *Grgom*. Teško jest, kažu, ali oni probleme vide kao izazov a ne nerješive probleme. »Teško jest i uvijek je bilo izazova u našem poslu. Kad smo krenuli, nismo imali ništa i nismo imali što izgubiti. Imali smo samo volju za rad na zemlji. Dizali smo hipotekarne kredite jer smo imali ambicije skućiti se i razvijati gazdinstvo. Vrijeme je takvo došlo, da se imovina mora staviti u funkciju inače je mrtav kapital. Problem je što se zemlja kao garancija u hipotekarnom kreditu jako malo računa, oko 1500 eura, i mora se osigurati minimum dvostruko od iznosa kredita. To znači da, ako želiš 100.000 eura kredita, što je malo više od cijene pola kombajna, moraš dati garancije 200.000, eura a niti kuća ne vrijedi toliko, te moraš tražiti tko će ti dati garanciju. Mogu se kupiti i na lizing strojevi, što opet ima svoju cijenu. Cijena novog kombajna je od 150.000 naviše dok veliki traktor od 150 konjskih snaga ne može biti ispod 60.000 eura. Sve su to izazovi. Uvijek je, međutim, bilo problema, kao što ih i sada ima, ali je malo ljudi koji se upuste i problem, ili izazov kako to mi shvaćamo, rješavaju radom«, ocjenjuje Pavao.

Poput drugih mladih ljudi, koji su se opredijelili za poljodjelstvo kao svoj životni poziv, i Ivanković su mišljenja da ovaj posao mogu raditi samo oni koji ga vole i da sam profit ne može biti dovoljan motiv da se sve teškoće i naponi, koje nosi ovaj posao, izdrže. S druge strane, prednost je, kažu, što sami sebi kreiraju radni dan, rade kako misle da je najbolje i uče se na vlastitim pogreškama. Društveni život također ne zapostavljaju. Nedjelja je dan za odmor, obiteljski odlazak u crkvu i posjećivanje prijatelja, a ne propušta se niti odlazak na obiteljsko ljetovanje.

Hrčci

»Ove godine ima dosta problema s hrčcima. Ima ih izrazito puno u mladom suncokretu, gdje pogrižu suncokret koji se više ne može obnoviti, a ima ih i u žitu. Također ima dosta problema i s korovima«, kaže Pavao.

»Naučili smo usput da te posao može i zavesti jer se mora puno raditi. Međutim, mora se nekako naći granica dokle će se ići. Prije smo i nedjeljom radili žetvu, a prošle smo godine prvi puta uspjeli ne raditi u nedjelju, iako nije padala kiša. Vidjeli smo da to može i tako i truditi ćemo se da to i ubuduće održimo, jer mislimo da neke vrijednosti treba sačuvati« – poručuje na kraju Pavao.

Sjednica Izvršnog vijeća AP Vojvodine

Rebalansom predloženo povećanje proračuna AP Vojvodine

*Rebalansom za ovu godinu, predloženo je povećanje proračuna AP Vojvodine za 2,35 milijardi dinara, odnosno za 9,86 posto, tako da iznosi 26,131 milijardi dinara **

Kroz dva natječaja za financiranje redovitih djelatnosti, projekata i manifestacija institucija nacionalnih manjina iz pokrajinskog proračuna u prošloj je godini izdvojeno ukupno 11,158 milijuna dinara

Na sjednici Izvršnog vijeća AP Vojvodine, kojoj je predsjedao **Bojan Pajtić**, predsjednik IV APV, utvrđen je Nacrt odluke o izmjenama i dopunama Odluke o proračunu za 2006. godinu i Nacrt odluke o završnom računu proračuna s Izvješćem o izvršenju proračuna za prošlu godinu. Nacrti su upućeni na usvajanje Skupštini AP Vojvodine.

Rebalansom za ovu godinu predloženo je povećanje proračuna AP Vojvodine za 2,35 milijardi dinara, odnosno za 9,86 posto, tako da iznosi 26,131 milijardi dinara. Namjena ovih financijskih sredstava, prema prijedlogu pokrajinske Vlade je pojačanje, prije svega, razvojne i socijalne funkcije pokrajinskog proračuna.

Sukladno toj politici na sjednici održanoj 10. svibnja, predloženo je da se za kapitalna ulaganja u zdravstvu izdvoji i uloži milijarda dinara, i to pola milijuna dinara za početak izgradnje objekta i opremu Urgentnog centra u Novom Sadu, četvrt milijuna za PET CT uređaj za Institut za onkologiju i 100 milijuna za opremanje Instituta za bolesti srca i krvožilnog sustava u Srijemskoj Kamenici, te 150 milijuna dinara za sanitetska vozila i vozila za prijevoz pacijenata.

PODRŠKA RAZVOJU AGRARA: Za poticaj poljoprivrede predviđeno je 184,8 milijuna dinara, koji će se utrošiti za sanaciju od poplava, kao pomoć protugradnim postajama u Vojvodini, za subvencije u poljoprivredi i druge oblike podrške razvoja agrara, a za subvencije namijenjene Fondu za razvoj Vojvodine izdvojeno je 379,7 milijuna dinara.

Za realiziranje projekta integralnog suzbijanja komaraca predložen je iznos od 55 milijuna dinara i 53 milijuna za automatske postaje za praćenje kvalitete ambijentalnog zraka u Vojvodini. Također, Vlada Vojvodine će izdvojiti proračunska sredstva za poticanje gospodarskih aktivnosti kroz sufinanciranje čišćenja plovnog puta kanala DTD i sanaciju mosta na putu Prigrevica – Stapar i dio proračunskih sredstava za razvoj programa u turizmu,

kao i za projekt »Najbolje iz Vojvodine«.

Akcija podrške provođenja mjera demografskog razvoja Vojvodine se nastavlja i ove godine, ali se uvodi nova mjera podrške kojom se osigurava po 400 tisuća dinara svakoj obitelji u kojoj se rode dvojke. Dio proračunskih sredstava namijenjen je programima u obrazovanju, kulturi i podizanju studentskog standarda, a dio sredstava će biti utrošen za uvođenje novih tehnologija i razvoj znanosti, kao i za rad novostanovanog ureda Izvršnog vijeća Vojvodine za europske poslove. Smanjenje rashoda za uposlenike u pokrajinskim organima, rebalansom se smanjuje za 56,48 milijuna dinara.

Više novca u proračunu:
više ulaganja u Vojvodinu

IZDVAJANJA ZA NACIONALNA VIJEĆA: Ukupna primanja proračuna za 2005. godinu iznose 21,185 milijardi dinara, što predstavlja 100,09 posto u odnosu na planirano, izdaci su 20,434 milijardi dinara što predstavlja 96,5 posto od planiranih. Taj završni račun proračuna AP Vojvodine predstavlja konsolidaciju završnih računa 24 direktna i 8 indirektnih korisnika proračuna. Sukladno sa Zakonom o proračunskom sustavu poduzeće »Vinčić« d.

o. o. izvršilo je eksternu reviziju i dalo pozitivno mišljenje na Završni račun proračuna za 2005. godinu.

Pokrajinska vlada je na sjednici usvojila informacije Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine o financijskim izdvajanjima za nacionalna vijeća i institucije nacionalnih manjina u 2005. godini. Za nacionalna vijeća ukupno izdvojeno 9,34 milijuna dinara – 3,9 milijuna za nacionalno vijeće mađarske nacionalne manjine, 1,35 milijuna za slovačko, 1,05 milijuna za hrvatsko, 730 tisuća za rusinsko, 550 tisuća za bunjevačko, 930 tisuća za rumunjsko, 530 tisuća za ukrajinsko, 270 tisuća za romsko i 30 tisuća za nacionalno vijeće makedonske nacionalne manjine. Kroz dva natječaja za financiranje redovite djelatnosti, projekata i manifestacija institucija nacionalnih manjina iz pokrajinskog proračuna u prošloj godini izdvojeno je ukupno 11,158 milijuna dinara. Na isti način sredstva su izdvojena i za one organizacije i institucije etničkih zajednica koje nemaju svoja nacionalna vijeća, kao što su udruženja Nijemaca, Čeha, Bugara, Aškalija i drugih.

Za financiranje crkava i vjerskih zajednica iz proračuna za 2005. godinu Izvršno vijeće AP Vojvodine izdvojilo je blizu 17 milijuna dinara u tri natječaja. Ta sredstva su utrošena, navodi se u Izvješću o financiranju crkava i vjerskih zajednica za 95 crkvenih općina tradicionalnih konfesija u Vojvodini, uglavnom za obnavljanje crkvenih hramova i drugih vjerskih objekata. Za Srpsku pravoslavnu crkvu izdvojeno je 6,13 milijuna dinara, za Rimokatoličku crkvu 3,32 milijuna, Slovačku evangelističku crkvu – 465 tisuća dinara, Evangelističko-kršćansku crkvu 1,37 milijuna dinara, Reformatsko-kršćansku crkvu 2,98 milijuna dinara, Grkokatoličku crkvu 1,7 milijuna dinara, Rumunjsku pravoslavnu crkvu 2,98 milijuna dinara, Židovsku vjersku zajednicu 398 tisuća dinara i za Islamsku vjersku zajednicu 105 tisuća dinara, predloženo je na sjednici IV APV.

D. Po.

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a

U očekivanju bolje gospodarske suradnje

*Hrvatski korpus ne bi smio biti zaobiden u gospodarskoj suradnji dvije zemlje * Očekuje se intenziviranje gospodarske suradnje i povezivanje malih i srednjih poduzetnika * Gavrilović zainteresiran za svinje i goveda iz Srbije * Realizacija ovih dogovora može očekivati kada se riješi popravka Erdutskog mosta*

Pošloga tjedna u Beogradu održao se sastanak hrvatskog ministra gospodarstva, rada i poduzetništva sa srbijanskim ministrima gospodarstva te rudarstva i energetike. Hrvatski ministar *Branko Vukelić* tom se prigodom sastao i s predstavnicima hrvatske nacionalne zajednice predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josipom Pekanovićem* i predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petrom Kuntićem*.

Ministar Vukelić razgovarao je s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine o trenutnom položaju Hrvata u Srbiji a u razgovorima su sudjelovali i veleposlanik Republike Hrvatske *Tonči Staničić* i generalni konzul RH u Subotici *Davor Vidiš*.

GOSPODARSKE TEME: Predsjednik DSHV-a, po završenim razgovorima, je rekao kako je na sastanku, među ostalim, iznio aktualne probleme vezane uz zastupljenost Hrvata u predstavničkim tijelima i državnim institucijama kao i glede tumačenja potpisanoga sporazuma između dvije države o zaštiti manjina. »Posebna je pozornost, na ovom sastanku bila posvećena gospodarskim temama, odnosno povezivanju poduzetnika iz hrvatske manjinske zajednice s poduzetnicima iz Hrvatske kao i o problemima koji se javljaju na tom putu. Prvenstveno smo zainteresirani za veće prisustvo hrvatskih gospodarstvenika na područjima gdje žive Hrvati. Naime, ne možemo reći kako nismo zadovoljni s prisustvom hrvatskih poduzetnika u Republici Srbiji, međutim oni se uglavnom koncentriraju u Beogradu i Novom Sadu dok bi mi željeli da se dio tih aktivnosti kanalizira i na područje Sjevernobačkog i Zapadnobačkog okruga te Srijema« kazao je Kuntić.

Prema riječima Kuntića tijekom razgovora je istaknuta i

velika šansa zajedničkih nastupa poduzetnika iz Hrvatske i Srbije na trećim tržištima, osobito u Rusiji s kojom Srbija ima dobre veze. Također je bilo riječi i o gospodarskoj ulozi hrvatskih tvrtki na području poljoprivredne proizvodnje »u kojima niti hrvatski korpus na

malih i srednjih poduzetnika iz Hrvatske jer se uglavnom u dosadašnjim gospodarskim tokovima govori o velikim poduzetnicima, a nekoliko je puta, tijekom razgovora istaknuto kako su oni isključivo zainteresirani za velike gradove« prenio je Kuntić, te je dodao kako je do-

Stari željeznički most spaja Bogojevo i Erdut

ovom području ne bi smio biti zaobiden jer je evidentno da postoje potencijali koji ovim izazovima mogu odgovoriti. Među pozitivnim primjerima Kuntić je istaknuo primjer Agrokora i KTC-a, čijim dolaškom se u Vojvodini otvaraju nova radna mjesta kao i mogućnosti plasmana poljoprivrednih proizvoda.

MOGUĆNOSTI SURADNJE: Predsjednik DSHV-a se sastao i s predsjednikom Hrvatske udruge poslodavaca *Vladimirovom Kovačevićem* te predstavnikom Hrvatskih izvoznika *Dubravkom Miholićem*. »Na ovome je sastanku razgovarano o mogućnosti jačeg prisustva

govoreno da će tijekom rujna Hrvatska udruga poslodavaca, koja broji preko 150 malih i srednjih poslodavaca u oblasti drvne, papirne, tekstilne, kemijske, kožne, elektro i metalne industrije, organizirati posjet malih i srednjih poduzetnika Vojvodini.

OBOSTRANI INTERESI: U sklopu ovoga sastanka, vezanih uz teme gospodarske suradnje dvije države te uloge hrvatskih investicija posebice vezano uz položaj Hrvata u Vojvodini, Kuntić je razgovarao i s glavnim savjetnikom Uprave »Gavrilović« iz Petrinje *Mirkom Galićem*. »Tvrtka Gavrilović je zainteresirana za kupovinu

svinja i goveda s ovih područja. Naša proizvodnja u stočarstvu je postala konkurentna roba na kon što je Ministarstvo poljoprivrede Srbije uvelo obilježavanje markicama za svako govedo a ove godine će biti započeta i akcija obilježavanja svinja. Naime, samo obilježena goveda i svinje mogu ići za izvoz u Europsku uniju i to isključivo u klanicama koje imaju europski izvozni broj. U Srbiji su za sada to dvije klanice. Za sada još uvijek postoje određeni problemi iz domena granične veterinarske inspekcije ali se nadamo da će to uskoro biti riješeno kako bi bila veća mogućnost kupovine žive stoke na ovom području. To je izuzetno bitno za proizvođače budući je evidentno da na ovom području vlada veliki višak žive stoke kako industrija mesa i konzervi 29 novembar ne radi već nekoliko godina« kaže Kuntić, te dodaje kako se realizacija ovih dogovora može očekivati »kada se riješi popravka Erdutskog mosta, koji je Sjevernobačkom i Zapadnobačkom okrugu od vitalnog značaja kad je u pitanju gospodarsko povezivanje s Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom«.

Svi započeti razgovori i aktivnosti na gospodarskom povezivanju s obje strane granice, kazao je Kuntić, jesu provođenje jednog od zaključaka redovite 8. skupštine DSHV-a koja je ocijenila »da se poduzetnici iz hrvatske manjinske zajednice u Srbiji moraju bolje gospodarstveno organizirati, na temelju zajedničkih interesa, i tako organizirani nastupati prema tvrtkama i u zemlji matici a i međusobno bolje surađivati. Intencija je obnoviti forum poduzetnika koji će opravdati svoje postojanje ako pomogne poduzetnicima da ostvare profit dok politika treba stvarati povoljnije uvjete da se lakše ostvari taj profit«.

J. D.

Nenad Stevović, predsjednik Udruge Crnogoraca »Krstaš«

Crna Gora nije beogradska provincija

*Pravo Crnogoraca ne proistječe iz spremnosti nekoga u srpskom etničkom korpusu da nas prizna **

*Mi nemamo spor sa Srpskom pravoslavnom crkvom, niti smo vjernici te crkve **

Premda smo na papiru konstitutivni narod u Srbiji i Crnoj Gori, nama su uskraćena prava koja uživaju ostale nacionalne manjine u Srbiji

Intervju vodio: Dragan Jurakić

Udruga Crnogoraca »Krstaš« skrenula je pozornost javnosti onda kada je u Lovčencu započela izgradnju hrama Crnogorske pravoslavne crkve. Referendum o neovisnosti Crne Gore, koji se održava u nedjelju 21. svibnja, te buduću status Crnogoraca u Vojvodini, dostatan su razlog za razgovor s predsjednikom udruge Crnogoraca »Krstaš« Nenadom Stevovićem iz Lovčenca. Stevović je također i glavni i odgovorni urednik mjesečnika »Oganj«, koji je glasilo Crnogoraca u Vojvodini i Srbiji.

Kako je datum održavanja referenduma o neovisnosti Crne Gore vrlo blizu, prigoda je da čujemo i one koji imaju drugačije stavove od službenog Beograda i »terazijskih Crnogoraca«.

HR: Kada se prvi put javila potreba za organiziranjem Crnogoraca u Vojvodini, odnosno Srbiji, točnije, koji je neposredan motiv?

Udruga Crnogoraca Srbije »Krstaš« registrirana je u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Državne Zajednice Srbije i Crne Gore (SiCG) 4. rujna 2003. godine. Naša udruga sa sjedištem u Lovčencu crnogorska je nacionalna asocijacija, čije programsko određenje podrazumijeva: borbu za punu ravnopravnost crnogorske etničke skupine s ostalim zajednicama koje žive u Vojvodini i Srbiji, uvažavanje njene osobenosti u povijesnom, vjerskom, kulturnom i svakom drugom aspektu. Za relativno kratko vrijeme od osnutka Udruga »Krstaš« je uspjela okupiti i organizirati veliki broj Crnogoraca u Srbiji. A motiv je jasan – zaštita i promoviranje nacionalnih interesa Crnogoraca, naroda koji je bio jedan od šest konstitutivnih naroda SFRJ, pa i konstitutivni narod sadašnje SiCG.

HR: Crnogorci su do sada važili kao entitet koji je najuspješnije pokrивao upravljačke funkcije u vlasti i ekonomiji. Je li ta pozicija sada ugrožena?

Mislim da tu imamo tri pojave koje se miješaju. Prvo, činjenica je da su mnogi Crnogorci napuštali svoju matičnu zemlju zbog obrazovnih i šansi na drugim stranama, najčešće putem nabrazbe u Beogradu ili Zagrebu, tako da su mnogi Crnogorci-migranti vrlo uspješni u svojim profesijama i mi se time ponosimo, jer dajemo doprinos i svom matičnom i novom društvu u kojem živimo.

Druga stvar je ono što se zove popularno »urbana legenda«, odnosno neka tvrdnja se toliko često ponavlja da svi ljudi počnu vjerovati da je istina. Riječ je o legendi da su svi Crnogorci koji žive u Beogradu ili Srbiji istodobno i direktori ili čelnici, iako, na primjer, ne postoje istraživanja koja bi to potvrdila. Iza toga stoji u stvari implicitna tvrdnja da su Srbijanci potčinjeni Crnogorcima u vlastitoj zemlji i da je potrebno takvu nepravdu ispravi-

viti tako da se Crnogorcima oduzmu »nezasluzeni privilegiji«. No, te opasne priče su se ispredale i o Židovima u Njemačkoj tridesetih godina prošlog stoljeća i vidjeli smo gdje je to odvelo tu zemlju.

Konačno, ono što jest činjenica je da vlasti u Srbiji blagonaklono gledaju na angažman državljana Crne Gore, odnosno ljudi podrijetlom iz Crne Gore, koji se zalažu za zajedničku državu. Znači, riječ je o etničkim Srbima iz Crne Gore, i mnogi od njih su na menadžerskim mjestima, posebno u medijima pa i u upravljačkim strukturama u Srbiji. Ako bolje pogledate, ljudi koji su podrijetlom iz Crne Gore, a istodobno lojalni beogradskoj politici »državne zajednice po svaku cijenu« – upravo najčešće pokrivaju upravljačke funkcije u vlasti i gospodarstvu. Ali – ovdje je bitno naglasiti – riječ je o etničkim Srbima, ne o Crnogorcima.

HR: Glavna primjedba iz dijela ovdajšnje javnosti glasi da su Crnogorci dio srpskog nacionalnog korpusa, te da ne mogu imati potrebu ili pravo za nacionalnim organiziranjem. Kako to komentirate?

U pravu ste, takvi kvazi-argumenti su vrlo rasprostranjeni. No, naša prava ne izviru iz nečije dobre volje ili velikodušnosti. Pravo Crnogoraca ne proistječe iz spremnosti nekoga u srpskom etničkom korpusu da nas prizna. Naša prava nisu nama dodijeljena, već su autohtona prava na temelju Ustava, Ustavne povelje, i, što je još važnije, na temelju međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima. Ulaziti u dokazivanje da postojimo je prihvatanje igre da netko stoji iznad nas, netko tko nam može dati ili oduzeti prava. Mi nećemo nikome dokazivati da postojimo. Dostatno je to što se 70.000 građana Srbije svojom voljom na popisu očitovale Crnogorcima. Tu je kraj priče, a ne početak. Ako cijeli svijet, sve republike bivše SFRJ, ustavi Srbije i Crne Gore, priznaju postojanje Crnogoraca, ne vidim potrebu da to dokazujem. Onaj tko to ne želi priznati, igra se opasnih igara.

Vidite, nacionalna prava nisu poklonjena. Ne mogu ja reći ima li neka druga etnička skupina potrebu ili pravo za nacionalnim organiziranjem. Konačno, problem i jest u tome što vodeći političari u Srbiji, konkretno premijer Koštunica, uzima sebi za pravo »artikulirati interese Crnogoraca koji žive u Srbiji«, budući da on očigledno smatra, kako mnogo bolje zna što su naši interesi. Ali, brzo je uvidio kakve su reakcije Europe i svijeta na njegovo nacionalno prebrojavanje i sastavljanje popisa Crnogoraca.

HR: Udruženje »Krstaš« nedavno je u Vrbasu označeno kao »antidržavna organizaci-

ja« i zatražena je zabrana vašeg rada. Imate li vi doista u programu rada takve ideje?

Nikako. Mi se u stvari punom snagom zalažemo za jačanje države Srbije i države Crne Gore. Mi želimo da se i Crna Gora i Srbija konstituiraju kao dvije neovisne i suverene države s punim međunarodnim legitimitetom. Mi smo organizacija koja u cijelosti podržava obnovu državne neovisnosti Crne Gore, kao i Srbije, tako da bi bilo ispravnije reći da smo prodržavna organizacija, dok su oni koji nas optužuju najčešće pripadnici antidržavnih organizacija, koji ne žele obnovu neovisnosti svojih država.

HR: U Općini Mali Idoš za početa je izgradnja hrama Crnogorske pravoslavne crkve. Otpora toj inicijativi bilo je s više strana?

Da, interesantno je da u 21. stoljeću postoje i dalje snage koje se bore protiv slobode vjeroispovijesti. Razumio bih da ima otpora toj inicijativi, kada bi ona imala za cilj primoravati vjernike drugih crkava ili ateiste da priđu našoj crkvi. Razumio bih otpor i kada bi Crnogorci pokušavali prisvojiti tuđi hram. Razumio bih otpor i kada bismo gradili crkvu na zemljištu koje je u tuđem vlasništvu. Ali otpor prema tome

pitanje. Mi nemamo spor sa Srpskom pravoslavnom crkvom, niti smo vjernici te crkve. Točno se zna koja je crkva povijesno bila u Crnoj Gori i tko je i kada ukinuo određenu crkvu. Činjenice govore, kako je Crnogorska pravoslavna crkva bila crkva crnogorskog naroda sve dok nije nasilno ukinuta! Vratilo se vrijeme demokracije, i vratila se Crnogorska pravoslavna crkva. Crnogorska pravoslavna crkva postoji i jedini spor koji se danas spominje jest spor Srpske pravoslavne crkve s realnošću. Nije naša zadaća da pomažemo Srpskoj pravoslavnoj crkvi da otvori oči, to je proces kroz koji ona sama mora proći. Pojavljam, mi nemamo spor sa Srpskom pravoslavnom crkvom, niti nam je aktualno pitanje što ona misli o autokefalnosti naše crkve.

HR: U susjednoj Općini Vrbas lokalna vlast radikala, socijalista i legalista također negira postojanje crnogorskog entiteta. Kako nadvladati partijske i ideološke dogme i uspostaviti pozitivnu zakonsku regulativu?

Nije teško nadvladati te dogme tzv. patriotskog bloka. Dostatno je da se uz pomoć legalista otvori Ustav i Deklaracija o ljudskim pravima i sve će biti jasno. Tamo po-

da sami platimo izgradnju naše crkve na našem zemljištu i da se u njoj mi molimo, to mi nikako ne ide u glavu.

HR: Srpska pravoslavna crkva uporno negira autokefalnost Crnogorske pravoslavne crkve. Ima li izgleda da taj spor dobije neki konačan epilog?

Ja ne mislim da smo mi prava adresa za to

stoje pojmovi kao što su sloboda vjeroispovijesti, sloboda nacionalnog očitovanja, ljudska prava. Naravno, nekada ni to nije dovoljno, pa je takvim političarima potrebna i pomoć državnog tužitelja, koji ih može goniti radi kršenja ljudskih i manjinskih prava u slučaju da se previše drznu kršiti manjinska prava bilo koje nacionalne skupine u Srbiji. Nije ovo samo

država privilegiranih nacija, Srbija je i naša država. Ne plaćaju samo oni poreze ovdje, plaćamo ih i mi. Ako trebamo plaćati porez, hoćemo i punu zaštitu države. Maksimum koji mi tražimo je ravnopravnost, ne želimo ništa više.

HR: Koliko referendumska utjeka u Crnoj Gori utječe na položaj Crnogoraca kod nas?

Naš položaj u Srbiji je sve bliže uspješnom razrješenju. Premda smo na papiru konstitutivni narod u Srbiji i Crnoj Gori, nama su uskraćena prava koja uživaju ostale nacionalne manjine u Srbiji kao što su – pravo na nacionalno vijeće, zastavu, simbole, školovanje, vjeru, i slično. Tek poslije pune neovisnosti Crne Gore Crnogorci dobivaju formalizaciju svog statusa nacionalne manjine u Srbiji i bit ćemo ravnopravni s drugim manjinama u Srbiji. Mi smo tek na početku formalizacije našeg statusa i imamo dosta naučiti od dobro organiziranih etničkih zajednica kao što je između ostalih i hrvatska etnička zajednica u Srbiji.

HR: Promidžba knjige aforizama crnogorskog autora »Bez uzla na jeziku« označena je od predstavnika općinske vlade u Vrbasu kao »promocija crnogorskog ustaštva u jezičnom smislu«?

Da se pozovem na njihovu formulaciju: To su ordinarne budalaštine »u jezičnom smislu«, kao što su takve osobe, koje su to izjavile, nedostojne da primaju plaću iz javnih fondova, odnosno općinske kase koju svi financiramo. Nemam niti trunke razumijevanja kada se gluposti i opasne izjave daju i od strane privatnih osoba, ali potpuno je neprihvatljivo kada službeni predstavnici lokalne vlasti sebi dozvoljavaju tu slobodu da izlažu javnosti stavove, koji su krajnje opasni koktel gluposti i opasnog remećenja međunacionalnih odnosa.

HR: Stječe se dojam da se vlast u Crnoj Gori već dulje vrijeme bolje razumije sa susjedima u Albaniji i Hrvatskoj nego s Beogradom?

Vaš je dojam ispravan. Naime, izgleda da sve zemlje prihvaćaju Crnu Goru i Crnogorce kao sebi ravnopravne osim službeni Beograd i Srbija. Na stranu to što su Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Albanija najbliži susjedi Crnoj Gori s kojima naša matična republika želi imati najbolje odnose, ništa manje kvalitetne od odnosa sa Srbijom. E sad, engleska poslovice kaže, »za tango su potrebne dvije osobe«. To jest, neophodno je da i Beograd uđe neopтереćen u odnos s Crnom Gorom. Jednostavno, nije Crna Gora srpska provincija.

HR: Kako zamišljate da će izgledati odnosi Beograda i Podgorice ako referendumom bude izglasana neovisnost?

Izgledat će mnogo bolje. Konačno će odnosi doći na pravu mjeru, pa ćemo vidjeti

postoje li problemi u tim odnosima, zato što zblizavanje koči Podgorica ili Beograd! Vrijeme je da svaka republika preuzme odgovornost za svoje postupke. Nažalost, već se vidi koja je republika zainteresirana prije svega za dominaciju, a ne toliko za ravnopravnost. Plašim se da će biti potrebno malo vremena službenom Beogradu da se navikne na novu realnost, ali Crna Gora će sigurno biti strpljiva.

HR: Je li moguće da dio ovašnje javnosti izrazi nezadovoljstvo takvim rezultatima referen-

dentima iz Crne Gore osigura nastavak obrazbe pod postojećim uvjetima. Očekujemo da se osiguranicima iz Crne Gore osigura pravo na zdravstvenu skrb u Srbiji kao i do sada. Hoćemo da se omogući pravo dvojnog državljanstva i sporazumno rješavanje problema.

HR: Ima li u Vojvodini organizacija, institucija ili pojedina s kojima je moguće uspostaviti dijalog o ovim i sličnim pitanjima?

Naravno da ima i to na svim razinama, ali posebno bih istaknuo odličnu suradnju s ti-

duma i prema Crnogorcima u Srbiji?

Pa već se takvo nezadovoljstvo očituje prema nama. Vidite da vlast u Srbiji uporno želi Crnogorce u Srbiji držati u neizvjesnosti i ucjenjivati ih njihovim budućim pravima u neovisnoj Srbiji. To je ponašanje svojstveno sedmogodišnjacima kada im uzmete igračku. No, Crna Gora nije ničija igračka i na to odavno ukazuje srbijskim političarima. Mi tražimo da, kao što je to uradila crnogorska Vlada, i službeni Beograd usvoji Deklaraciju o odnosima s Republikom Srbijom nakon stjecanja neovisnosti.

Kakva je to ravnopravnost dviju opcija na referendumu kada službeni Beograd uporno pokušava kreirati umjetnu nestabilnost i neizvjesnost. Slično li Vam to na ponašanje ozbiljnih ljudi, ozbiljne države? Takvo ponašanje nije ni za osnovnu školu i podsjeća na politiku inata koju je vodio Slobodan Milošević. Umjesto da se beogradske vlasti bave time, mi hoćemo da Vlada Srbije garantira građanima i pravim osobama iz Crne Gore pravo na svoj teritoriju Srbije, hoćemo da se stu-

jelima uprave u Općini Mali Idoš, osobito s čelnikom općine Károlyem Pálom. Također, imamo odličnu suradnju s pokrajinskim tijelima vlasti u Novom Sadu, s nevladinim sektorom, s medijima i s drugim etničkim zajednicama i nacionalnim manjinama.

HR: Je li u planu prerastanje »Krstaša« u političku stranku?

Ne, Udruga Crnogoraca Srbije »Krstaš« uvijek će ostati ono što trenutačno jest, a to je sredstvo za zaštitu i artikulaciju interesa Crnogoraca u Srbiji. To ne znači da mi nećemo pružati potporu određenim političkim pokretima koji reprezentiraju interese Crnogoraca u Srbiji. To je i logično, jer ne možemo biti ravnodušni kada na izborima sudjeluju crnogorske liste ili liste s Crnogorcima kao kandidatima. Ali, naravno, naši interesi su i širi od usko crnogorskih. Mi podržavamo i legitimne aspiracije svih nacionalnih manjina u Vojvodini i Srbiji na obranu svojih prava i afirmaciju svog identiteta, uključujući i prava Hrvata u Srbiji i Vojvodini. ■

U nedjelju biskupska misa i svečanost na Bikovu

Osam i pol desetljeća crkve

*Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu, selu 15-ak kilometara udaljenom od Subotice prema istoku, najistočnija je crkva koju su sagradili ovdašnji Hrvati Bunjevci * Ono što je izdvaja od ostalih crkvenih zdanja, jest materijal od koje je građena * Naime, ova je crkva sagrađena od zemlje nabijanice*

Piše: Zvonimir Perušić

U nedjelju 21. svibnja u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu organizirat će se velika svečanost. Toga će dana biti obilježena 85. obljetnica postojanja te crkve, kao i završetak radova na njezinoj višegodišnjoj obnovi. U 10 sati na biskupskoj misi subotički biskup dr. Ivan Penzeš svečano će posvetiti oltar i crkvu, uz nazočnost većeg broja najavljenih svećenika.

Za ovo slavlje vjernici su se pripremali i pripremat će se trodnevnicom 17., 18. i 19. svibnja, misama u 17 sati i prigodnim propovijedima. U srijedu je propovjednik bio mons. Stjepan Beretić na temu »Misterij Crkve«, u četvrtak mons. József Rehák na temu »Opći poziv na svetost«, a danas (petak) propovjednik će biti mons. Slavko Večerin, s temom »Blažena Djevica Marija i Crkva«.

POVIJEST CRKVE: Najava ove svečanosti prigoda je i da se podsjetimo na povijest bikovačke crkve, te na neke detalje koji ovo katoličko vjersko zdanje izdvajaju od ostalih kršćanskih hramova u okolici.

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu, selu 15-ak kilometara udaljenom od Subotice prema istoku, najistočnija je crkva koju su sagradili ovdašnji Hrvati Bunjevci. Gradnju crkve odobrio je Senat Kraljevskog slobodnog grada Subotice 21. svibnja 1921. godine, uredbom kojom se dozvoljava njezina gradnja na zemljištu *Bele Malagurskog*, pokraj tadašnje seoske škole.

»Odmah se i počelo s gradnjom crkve«, govori za »Hrvatsku riječ« dugogodišnji i sadašnji župnik bikovačke crkve vlč. Julije Bašić. »Gradila se tri godine i završena je s jeseni 1924. godine. Ono što je izdvaja od ostalih crkvenih zdanja, jest materijal od kojega je građena. Naime, ova je crkva sagrađena od zemlje nabijanice, upra-

vo kao što su zidani i svi salaši u ovom kraju, tako da se u ono vrijeme potpuno uklapala u taj ambijent. Koliko ja znam, samo je još jedna crkva u ovome kraju građena od nabijene zemlje, i to u Novom Orahovu, ali je ta crkva već odavno srušena.«

U novom izdanju:

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu

ZA 85 GODINA SAMO DVA ŽUPNIKA: Prvi župnik crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu bio je mons. Lazar Križanović, i to od 1936. do 1978. godine, kada ga je naslijedio sadašnji župnik vlč. Julije Bašić, tako da je bikovačka župa praktički do sada imala samo dva župnika. Do 1936. godine u ovoj je crkvi vjerske obrede vodio svećenik koji je putovao iz grada.

Služba se u crkvi na Bikovu vodi na hrvatskom jeziku, ali po riječima vlč. Bašića, po potrebi i na mađarskom jeziku, kad su vjenčanja, krštenja ili slične prigo-

de. Danas na Bikovu ima 1038 katoličkih vjernika, no bilo bi ih, ukazuje župnik, više da vjernici sa Čantavirskog puta, koji pripada ovoj župi, ne gravitiraju gradskim crkvama, budući da su prometno odsječeni od matičnog crkvenog zdanja. Godišnje se ovdje krsti 10 do 15 djece, vjenčaju se dva-tri para, a ima od 20 do 25 sprovoda.

»Kada sam došao za župnika 1978. godine, ova je crkva prilično loše izgledala«, priča vlč. Bašić. »Strop je iznutra bio nizak, slike su bile samo nalijepljene na zidove, tako da smo već 1980. godine krenuli s renoviranjem unutarnjosti. Radilo se u etapama sve do 1990. kada je unutarnje preuređenje završeno. Između ostalog, podignut je strop, urađen oltar, niše i sve ostalo.«

VANJSKA REKONSTRUKCIJA: Međutim, kada je 1998. godine velika kiša potkopala temelje crkve, sjeverni se zid urušio i bilo je jasno da se zdanje može spasiti samo ozbiljnom vanjskom rekonstrukcijom. Potkopavanje temelja započeto je 2000. i trajalo je dvije godine.

»Sada zapravo ova crkva više nije od nabijene zemlje«, kaže vlč. Bašić. »Svi su zidovi novi i od čvrstog materijala, osim jednog malog dijela koji je ostao kao spomen na tu staru gradnju. Potpuno smo promijenili i krov, crkva je izolirana, a temelji su urađeni od betona. Nedavno je završena i fasada, tako da naša crkva sada blista, noću je lijepo osvijetljena i vidi se iz daleka.«

Rekonstrukcija crkve odvijala se onim tempom kako su osiguravana sredstva. A, po riječima vlč. Bašića, sponzori su, među ostalim, bili njemačka asocijacija za pomoć crkvama Königstein, zatim Skupština Općine Subotica, Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine, Javno poduzeće Direkcija za izgradnju SO Subotica, te pojedine tvrtke, kao i sami vjernici. ■

Proslavljena 95. obljetnica Društva zagrebačkih Slavonaca »Šokadija«

Šokačka rapsodija

*Na svečanom koncertu u dvorani Vatroslav Lisinski svirao je 161 tamburaš **

Bila je to rapsodija u svim duginim bojama, jer šokačka je rapsodija raspalila vesela srca brojnih Šokaca iz čitave Šokadije, koji su došli u glavni grad svih Hrvata uživati u tamburaškoj glazbi

Svečanim koncertom 160 tamburaša u dvorani Vatroslav Lisinski, Društvo zagrebačkih Slavonaca »Šokadija«, proslavilo je 95. obljetnicu osnutka. Točnije rečeno, svirao je 161 tamburaš iz Osijeka, Zagreba, Broda, Županje, Vinkovaca, Požege, Đakova, Križevaca, Valpova, Otočca, Vrbovca, Iloka, te po jedan predstavnik iz Tuzle, Pittsburga i Chicaga, pod dirigentskom palicom petorice vrhunskih dirigenata, Siniše Leopolda i Bože Potočnika iz Zagreba, Mihaela Ferića iz Slavonskog Broda, Stjepana Fortune iz Križevaca i Valentina Veljka Škorvage iz Požege. Oni su više od dva sata grijali su dlanove ljubitelja tamburaške glazbe, do perfekcije izvodeći poznate skladbe Julija Njikoša, Stjepana Mihaljinca, Bože Potočnika, Siniše Leopolda, Druge Britvića i Miroslava Škore, ali i Mozarta, Liszta, Verdija, Vatroslava Lisinskog i Jakova Gotovca.

»Ovim koncertom uprava i članovi Društva »Šokadija« – Zagreb, nastavljaju zadaću koju su im prije 95 godina odredili utemeljitelji, Joza Ivakić, Stjepan Pavičić, Vjekoslav Klaić«, rekao je Martin Vuković, predsjednik Šokadije, pozdravljajući Šokce iz čitave Hrvatske, te brojne goste koji su nazočili ovoj prelijepoj manifestaciji, među kojima i predsjednik Sabora Vladimira Šeksa, pod čijim je pokroviteljstvom koncert i održan, predstavnika Vlade i ureda predsjednika Republike, gradonačelnika Milana Bandića, te župane i gradonačelnike i načelnike slavonskih općina koji su također bili gosti.

GRANDIOZAN TAMBURAŠKI ORKESTAR: »Otkako su Hrvati prihvatili tamburu kao svoj nacionalni instrument

i otkako je Pajo Kolarić 1846. godine u Osijeku utemeljio orkestralno tamburaško muziciranje, nikada cjelovečernji tamburaški koncert nije svirao tako veliki broj glazbenika do večeras«, istaknuo je Vuković.

»Koncert će ostati zapamćen i po profinjenosti muziciranja na tom našem narodnom glazbalu. Hvala svima koji su pridonijeli da u Zagrebu večeras okupimo ovako grandio-

nos njegovanju tradicije i običaja, koji su tom lijepom baštinom odgojili brojne naraštaje, pa i onima koji to i danas čine vrlo uspješno, o čemu svjedoči i ova večerašnja manifestacija kojoj sam ja rado pristao biti pokroviteljem«, rekao je Vladimir Šeks, obraćajući se slavljenicima.

Tada su zagrmile tambure, a pljesak je prolamio velebni prostor dvorane Lisinski. Bila

se vraćali na »bis«, a kada je Marinko Blažinkov, iz Vinkovačkih dika otpjevao »Dobro jutro Vukovare divni«, bilo je jasno da je tambura bila duhovna potpora i u najtežim danima domovinskoga rata. Za kraj su ostavljene »Pjesma rastanka« i »Bećarac« i kako je rekao pomoćnik ministara kulture, Jasen Mesić, zadužen za kulturnu baštinu, nedavno je ministar kulture Božo Biškupić pred-

Iz 14 gradova, na jednom mjestu, u dvorani Lisinski 161 tamburaš

ozan orkestar i neka su svim sudionicima na čast stihovi Đure Perice našeg Slavonca i Šokca: 'Tamburaši, dobri ljudi, Vaša pjesma sve mi znači, Pa iako rano sviće, Ja ću s vama mira naći', rekao je Vuković.

»Čestitam Vam ovu lijepu obljetnicu, jer ne obilježava se 95. godina od osnutka, Šokadija je starija i od Hajduka i od Dinama, i ja bih rekao da je među našim pukom i podjednako popularna. Moje iskrene čestitke svima koji su večeras ovdje, ali i svima koji već devet i pol decenija daju svoj dopri-

je to rapsodija u svim duginim bojama, jer šokačka je rapsodija raspalila vesela srca brojnih Šokaca iz čitave Šokadije, koji su došli u glavni grad svih Hrvata uživati u tamburaškoj glazbi. Nekoliko zahtjevnih skladbi otpjevao je i mješoviti zbor HRT-a, a potom je nekoliko skladbi otpjevala i ženska pjevačka skupina »Trešnjevčanke« iz Zagreba i može se slobodno reći da je ova večer bila izvrstan spoj mladosti, iskustva, amaterizma i profesionalizma.

Po nekoliko puta dirigenti su

ložio UNESCO-u da se bećarac unese u glavnu evidenciju registriranih kulturnih dobara nematerijalne baštine, i to šokački i slavonski, jer je prepoznatljiv kao takav već stoljećima. On je predsjedniku Martinu Vukoviću predao na poklon tamburicu, bisericu.

BEĆARCI I KLASIČNE SKLADBE: Maestro Siniša Leopold bio je vidno uzbuđen u društvu tamburaša iz orkestra HRT-a.

»Ja dijelim oduševljenje s ovim mladim ljudima, a vjerujem da su večeras oduševljeni i

svim naši izvođači koji nam dolaze iz 14 gradova Hrvatske, zatim iz Bosne i Hercegovine, pa čak i SAD-a. Ovdje smo večeras udružili i ono amater-

bi bio dobro prihvaćen u svijetu, program koji bi imao svoju publiku i punio svjetske velike dvorane. Ja se ovim poslom bavim profesionalno i smatram

Ovakvih orkestara u svijetu nema: maestro Siniša Leopold

sko i ono profesionalno u najboljem smislu, ali i golemi entuzijazam i od strane organizatora i svih sudionika programa i očito je i publika podijelila taj entuzijazam i podijelila jednu veliku radost s nama.

Osnovna ideja je bila da okupimo glazbenike koji znaju čitati note, jer bez toga bilo bi teško napraviti ovo, jer ako ste pažljivo pratili morali ste primijetiti disciplinu i opću i izvođačku, koja krase profesionalne glazbenike. Izvoditi klasičke na tamburi, vrlo je zahtjevno, ali jučer, nakon generalne probe, ja sam rekao da je Mozart mogao čuti 'Malu noćnu muziku' na tamburi, sigurno bi skladao i za tamburu, a kada bi bilo dobrog sluha i pravilnoga razmišljanja u vrhu vladajućih struktura u nas, onda bi ovo bio jedan od vodećih izvoznih artikala, jer ovo je raritet, ovakvih orkestara u svijetu nema i evo, po prvi puta se pojavio u Hrvatskoj. Nije to nikakva kopija onih 100 violinista, 100 gudača na sceni koji nam dolaze iz Budimpešte, ovo je jedan sasvim zaseban program, no zasigurno

da mogu meritorno ovo reći», zaključio je Siniša Leopold.

Iznimna je prigoda bila da porazgovaramo i s doajenom hrvatske tamburaške glazbe *Antunom Tucom Nikolićem*.

»Nama Šokcima je suđeno da skrećemo pozornost na sebe. Eto u Osijeku smo osnovali Šokačku granu, a ovdje u Zagrebu smo napravili jedan neviđeni koncert. Vi ste mogli čuti večeras tamburaše iz 14 gradova, desetak je iz Slavonije, od Osijeka kao kolijevke tamburaške glazbe, do Đakova, srca Šokadije, Vinkovaca, Broda, Požege i da ne nabrajam. Neizmjereno sam sretan večeras, ali mi je žao da ovako nešto nismo napravili kod nas u Osijeku, no vjerujem da će ovakav jedan orkestar možda već dogodine svirati u Osijeku. Imamo našu Šokačku granu koja je u stanju to organizirati. Kada je bila prva proba, kada me je ponijelo, nešto mi se stisnulo u grlu od uzbuđenja. Ne znam kako da vam pojasnim, ali kada čujete iza sebe 18 basova, berdi, kada čujete 24 bubarije, 21 čelo, 15 prvih prima i

15 drugih prima i isto tako veliki broj bračeva, prvih, drugih, onda srce mora jače zalupati. To je filharmonija, a za nas Šokce ovo je simfonijski orkestar«.

TAMBURAŠKA FANTAZIJA: *Stjepan Jeršek Štef*, tamburaš i pjevač, podjednako uspješan, također je bio u Zagrebu. »Tu sam ja još od utorka i dojmilo me se već na prvoj probi kada sam vidio 160 praznih stolica. A kada sam vidio sve te stolice popunjene, kada sam vidio sve te tamburaše i tambure, znao sam da to što slijedi mora biti maestralno, mora biti jedinstveno i neponovljivo. Večeras su valjda svi vidjeli što tambura može i koliko vrijedi i dokle može dosegnuti«.

I *Aca Rendulić* iz Lovasa se slaže s tim. »Odrastao sam uz tamburaše i tamburašku glazbu, ali ovo večeras je nešto posebno, ako mi dozvolite, rekao bih da ovo jeste i hrvatski i šokački, ali i da je to svjetski veličanstveni simfonijski koncert hrvatskih – šokačkih tamburaša«.

Akademik *Dušan Bilandžić* je također bio oduševljen. »Ni-

sam u stanju, ostavite to tek za koji tjedan. Toliko sam uzbuđen večeras nakon ovog velikog koncerta, da to sada nisam u stanju. Nakon puna dva sata i kojih desetak minuta ljudi još uvijek nisu izlazili iz dvorane i očekivali su još. Ova naša Šokačka rapsodija i jeste zamišljena kao jedna tamburaška fantazija, ali imam dojam da su sudionici nadmašili sebe. Ovo je najljepše obilježavanje jedne obljetnice našeg Društva Šokadija, pa prosto ne znam kako ćemo tek obilježiti 100. obljetnicu, kad smo ovu 95. tako divno obilježili. I ne samo da su nam izvođači sa svih strana, već su i posjetitelji došli sa svih strana, tu je pun bus iz Tovarnika, dva busa iz Broda, tu su ljudi iz svih naših slavonskih županija, iz Zagreba i okolice, iz Chicaga i Pittsburga, pa imamo čak i nekoliko Slovenaca, Bosanaca, Srijemaca i Bačvana«.

Na spomen Bačke nisam mogao, a da ne pronađem *Jozu Kolara* iz Bačkog Brega. »Nas dva bračna para došli smo uživati u tamburaškoj glazbi i nismo požalili što smo

U publici je bio i predsjednik hrvatskog Sabora Vladimir Šeks i gradonačelnik grada Zagreba Milan Bandić

sam znao da tambura može izazvati tako širok dijapazon, od klasika kakvi su Liszt i Mozart do naših Julija Njikoša i Stjepana Mihaljinca. Čestitam svim sudionicima«.

Na kraju zamolili smo *Filipa Kovačevića*, dopredsjednika Šokadije – Zagreb da nam sažme dojmove. »Ne to još ni-

toliki put prevalili. Mislim da se slažete sa mnom da je ovo jedinstveno i neponovljivo. Ja inače uživam u tamburašima, ali 160 tamburaša na jednom mjestu, to ni sanjati nisam mogao. Izvanredno, predivno«, rekao je Jozu Kolar.

Slavko Žebić

Edukacija mladih

Istraživačke radionice

*Istraživanje o toleranciji i predrasudama u Beogradu * Koliko su etnocentrizam, ksenofobija i šovinizam doista prisutni u mladoj generaciji i kakve su mogućnosti suprotstavljanja tom poznatom fenomenu, naslijeđenom iz kulture odraslih*

Piše: Olga Perušić

U okviru projekta »Oslobađanje omladinske energije – RIME«, koji je vodila Agencija za lokalnu demokraciju, od 11. do 13. svibnja na Paliću, održano je niz radionica na temu »Rješavanje konfliktnih situacija kod mladih«. Na edukativnim radionicama sudjelovalo je tridesetak aktivista civilnih organizacija iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Gruzije i Abhazije (dio Gruzije) i Srbije i Crne Gore. Ovaj projekt educiranja o pitanjima omladinske raznolikosti, provodi se u zemljama koje su izravno ili indirektno sudjelovale u ratu. Zajedničkim radom i predstavljanjem znanstvenih istraživanja predstavnici civilnog sektora izradili su nekoliko koncepta, na koji način bi se spriječila ili umanjila ksenofobija nazočna među mladima.

U posljednja dva desetljeća Srbija je doživjela krajnju ekonomsku iscrpljenost i politički preokret. Utjecaj rata u Srbiji se osjetio ne samo u vidu prognanika koji su došli živjeti u Srbiju, pritisnuti ekonomskim kolapsom i lošom vladavinom *Slobodana Miloševića*. Iako Srbija službeno nije sudjelovala u ratu u Bosni, izvjestan broj ljudi se dragovoljno priključio paravojnim jedinicama, a mnogi su bili mobilizirani za rat u Hrvatskoj 1991. godine. Prvo obuhvaćeno istraživanje s prostora Balkana bilo je na temu »Tolerancija i predrasude u Beogradu«, a provela ga je članica Centra za ruske i istočno-europske studije, Europskog istraživačkog instituta, *Jelena Obradović*.

INFORMIRANOST: Provedeno istraživanje obuhvaća svijest mladih o sebi i o drugima, a temelji se na deset detaljnih razgovora obavljenih u Beogradu u ožujku i travnju 2006. godine. Po obavljenom istraživanju, Jelena Obradović je prezentirala svoja istraživanja o iskustvima mladih u Srbiji, u svezi nedavnih događaja i trauma. Tako su dobiveni podaci kako mladi predstavljaju sebe i kako vide druge, a drugi dio istraži-

vanja imao je za cilj izravnije ispitati slične situacije.

»Osjetila sam potrebu provjeriti znanje mladih i razumijevanje političkih preokreta. U tom procesu primijetila sam snažno 'informativno zataškavanje' sukoba u bivšoj Jugoslaviji, kako u javnom tako i privatnom životu. U gradskim knjižnicama gotovo da i nema knjiga o ovim traumama. Isto tako, nema dovoljno filmova, predavanja, predavanja niti javnih dijaloga koji bi podigli svijest o ovim događajima, a udžbenici iz povijesti za srednje škole

znaju ništa o sukobima, nisu čuli ništa ili jako malo, osim par izuzetaka, ispitanici ne poznaju nijednog sudionika«, pojašnjava Jelena Obradović.

Ispitanici su dio obuhvatnije studije, a izabrani su iz prosječnih beogradskih obitelji, koje nisu uključene u politiku, niti su javne ličnosti ili politički intelektualci. Svi ispitanici žive u obiteljskom domaćinstvu, studiraju i nemaju ni honorarni niti privremeni posao. U ovom pogledu oni i njihove obitelji se ne razlikuju od većine građanstva Beograda.

Prezentacija dr. sc. Benjamina Perasovića

uopće ne izučavaju period građanskih ratova. Štoviše, etnografsko istraživanje, koje sam provela u Beogradu u spomenutom periodu, dovelo me je do saznanja kako se o ratovima u Hrvatskoj, Bosni i na Kosovu i ne govori u većini obitelji, a ako se i za počne ta tema, brzo se prelazi na drugu ili se prekida. Usporedbe radi, NATO bombardiranje 1999. godine, jedino se naziva ratom. Sukobi gotovo i nisu spominjani. Vidi se da mladi u Beogradu gotovo ne

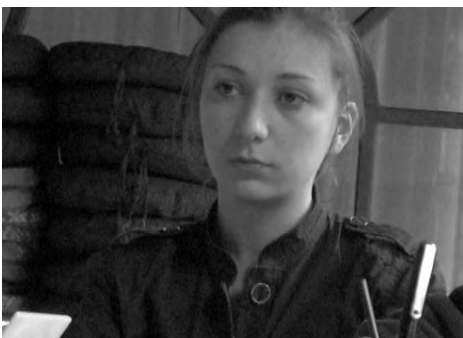
Rezultati istraživanja pokazali su kako roditelji, mediji i vršnjaci imaju negativan utjecaj na život mladih, kao i na način njihovog razmišljanja o drugima i ispitanici su istakli kako se često pokušavaju oduprijeti. Međutim, mladi i nadalje podsvjesno podržavaju iste predrasude, kojima se nastoje oduprijeti i još uvijek imaju predrasude prema narodima koji su sudjelovali u sukobima.

STAVOVI: Najveće predrasude ispitanici

su pokazali spram Roma, premda nisu pokazali istu netrpeljivost prema njima, kao što je to slučaj prema bivšim jugoslavenskim narodima. Ispitanici se osjećaju poraženim i prevarenim kao Srbi i smatraju kako su loše predstavljeni u svijetu. Postoji niz ideja o drugim narodima, posebice prema Albancima i Muslimanima i kako bi se ponašali prema njima, iako ne poznaju nikoga iz tog miljea. Mali broj predrasuda je nastao na osnovu osobnog iskustva s drugim narodima.

»Stav i mišljenje o Romima je uglavnom usmjereno na njihov način života i oni se uzimaju više kao društveni problem, nego kao prijetnja. Romi nisu sudjelovali u jugoslavenskim sukobima, niti je ranije bilo političkih ili povijesnih svađa između Roma i Srba. Suprotno tome, Muslimani, Albanci i Hrvati su postali simboli ratova, naročito za mlade, koji nisu imali neposredna iskustva, već su se naslušali negativnih priča. O Albancima, kao etničkoj skupini, je možda iskazana najveća netrpeljivost, mada među ispitanicima postoje i pozitivni stavovi«, ističe Jelena Obradović.

Idealna slika o vlastitom narodu vjerojatno je u izravnoj suprotnosti s mišljenjem mladih o drugim narodima. Generalno, Srbi vide svoje pozitivne i negativne osobine, a to je, prije svega, razjedinjenost. Ovaj stav je karakterističan za sve tri generacije. Opći opis Srba je daleko od sukoba i nasilja, za razliku od opisa, primjerice, Albanaca. Ipak, pravi značaj ideje o Srbima kao strani koja je generalno loše predstavljena provlači se kroz razgovore u kojima svi is-

Jelena Obradović, ispred centra za ruske i istočno-europske studije

pitanici vide sebe i Srbe kao žrtve medij-skih ratova, propagande i negativnog predstavljanja. Kao nacionalna skupina, trpe nepravdu i osjećaju da monolitne institucije poput Haškog suda, i Zapad rade protiv njih. Negativni stavovi o skupinama često se kombiniraju s prebacivanjem odgovornosti, što pokazuju primjer odgovora jedne ispitanice na pitanje ima li nekih tenzija između Srba i Hrvata? »Ima, ali to sve do-

lazi s njihove strane. Oni nas mrze! Ali ne znam zašto. Oni se nas gade, oni ne žele ništa s nama. Ja to ne razumijem. Mislim, ja stvarno nemam protiv nikoga ako mi ne želi zlo, naravno. Ne može mi biti ugodno u društvu nekog Hrvata kad znam da me isti mrzi, kada bi volio da me iskorijeni, kada znam još tako neke stvari... Nikad ni-

Okrugli stol na temu: Oslobođanje omladinske energije

sam čula da me neki Hrvat voli, pravo da ti kažem«, naglašava ispitanica Kristina, dvadeset i dvogodišnja Beograđanka.

SUBKULTURE: Kako bi se usporedili stavovi mladih, ispred Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar u Zagrebu, dr. sc. Benjamin Perasović, predstavio je istraživanje provedeno u Republici Hrvatskoj. Koliko su etnocentrizam, ksenofobija i šovinizam doista nazočni u mladoj generaciji i kakve su mogućnosti suprotstavljanja tom poznatom fenomenu, naslijeđenom iz kulture odraslih.

»U svojim odgovorima na sociološki upitnik, s obzirom na medijsku eksploataciju takvih slučajeva stvara se dojam da veći dio mladih podržava, primjerice skinheadse (ekstremističko-nasilnička skupina), pa je zato važno podsjetiti na rezultat istraživanja po kojemu potpuno prihvatanje skinheadsa izražava 1,2 posto, djelomično prihvatanje isto toliko, a 79 posto smatra skinheadse potpuno neprihvatljivima i 10,6 posto uglavnom neprihvatljivima. Znači li to kako nasilje skinheadsa treba ostati prešućeno ili zanemareno s obzirom na jako nizak postotak podrške među vršnjacima? Ne! To znači samo da sociologija ne može nasjedati na medijske manipulacije i moralne panike,

ne može pristati na promatranje skinheadsa kao uzroka, kao isključivog, spektakularnog nositelja nasilja u društvu«, navodi dr. sc. Benjamin Perasović. Na ovim prostorima je roditeljska kultura stvorila dovoljno nacionalističke isključivosti, ksenofobije, predrasuda i stereotipa, tako da ne može opravdavati sebe upirući prstom u

manjinu mladih koja je usvojila nasilničke obrasce i okitila se engleskim imenom, obrijanim lubanjama i stilizacijom nasilja. Tabloidizacije ima u svim najtiražnijim dnevnim novinama u Hrvatskoj. Također, medijima dominira moralna paradigma, koja u slučaju mladih izaziva kontinuirano zgražanje nad njihovim aktivnostima koje dobivaju devijantni status, sve mladi se drogiraju, sve ranije stupaju u seksualne odnose, sve više su nasilni, pripadaju ekstremnim skupinama, teroriziraju grad na dan maturanata i opijaju se do besvijesti, sve više pristupaju sektama, predaju se raznim guruima, sve više je sotonizma i dakeria itd. Jedan dan su krivi zato što su urbani, drugi dan zato što su ruralni. Jedan dan su grozni, jer idu na Thomsona, drugi dan zato što slušaju srpske narodnjake. Dok na jednoj stranici imamo tekst o društvenoj politici prema drogama, na drugoj imamo tekst o povratku mode i jako mršavih manekenki. Medijski prikaz maloljetničke delikvencije znatno odstupa od stvarnosti; dok podaci pokazuju kako najveći broj kaznenih djela maloljetnika spada u imovinska kaznena djela (krađe), o njima u medijima uglavnom nema toliko buke.

Nastavak u sljedećem broju

Iz kuta mladih: Jasmina Vujković

Zdravo i lijepo

*Poslije završenog društveno-jezičkog smjera Gimnazije, interes Jasmine se promijenio i upisala je prekvalifikaciju za zubnu protetiku * Uskoro će diplomirati dijetetiku, pa je odlučila dalje studirati na Megatrendu biofarming*

Razgovor vodila: Olga Perušić

Jasmina Vujković je usporedo s Osnovnom školom »Ivan Goran Kovačić« deset godina pohađala muzičku školu. Kao mala zamišljala je svoju budućnost – kako svira klavir na velikim koncertima, poput nastupa u Australijskoj kući opere. Željela je profesionalno se baviti klasičnom glazbom. Okrenuta umjetnosti Jasmina se bavila izradom slika od slame i bila je članica »Luse« nekoliko godina. Prije deset godina sudjelovala je na slamarskoj koloniji u Tavankutu i osvojila prvo mjesto na izložbi u Zrenjaninu. Neke slike i danas čuva, a najljepšu i najmiliju sliku je, kako kaže, poklonila u jednoj dobrotvornoj akciji. To je bila slika od slame o staroj školi na Verušiću, koja se nekada nalazila pokraj pruge. Poslije završenog društveno-jezičnog smjera Gimnazije, interes joj se promijenio i upisala je prekvalifikaciju za zubnu protetiku.

»Upisala sam se u školu za zubnu protetičarku, jer sam dugo imala dva mliječna zuba. Jako me zanimalo kako mogu doći do lijepih zuba. Oduvijek su me zanimali materijali s kojima zubari rade, poput akrilata i porculana. Voljela sam slikarstvo i išla sam u slikarsku školu. Jednom prilikom vidjela sam jednog zubnog tehničara kako radi četkicom i to je meni bilo interesantno. Cijeli život željela sam imati četkicu u ruci. Svidalo mi se slaganje boja akrilata i rad na zubima u cilju dobivanja što prirodnije boje, kako bi se što bolje uklapali s licem, te s ostalim zubima. Za mene je to bila neka vrsta umjetnosti«, objašnjava Jasmina Vujković.

STUDIJ: Nakon završene prekvalifikacije, Jasmina je imala i novu preokupaciju. Ona je tražila nekoga, tko bi je mogao informirati o pravilnoj ishrani. Pošto ju je veoma zanimala matematika, odlučila je sama si pomoći. Odlučila je upisati i višu

školu za dijetetiku tj. za nutricionistu. Izučavanjem dijetetike je, pokraj pomoći sebi, željela pomoći i drugima. »Na studiju za nutricioniste izučava se dio medicinske znanosti – anatomija čovjeka, stječe se dobro znanje o zdravlju ljudi, izučava se funkcioniranje čovječjeg or-

DIJETA: Najveći problem mladih su podvrgavanje dijetama koje su veoma kratke i rigorozne. Nutricionisti zagovaraju redovitu i pravilnu ishranu. Mladi žele oslabiti tri kilograma za pet dana i ne žele mijenjati navike, te promijeniti svoju prehranu za cijeli život. Dje-

ca ipak smatra kako svaki čovjek ima neku vrstu ovisnosti.

»U slobodno vrijeme često pričam o dijetama i drago mi je što se ljudi zanimaju za tu temu. U Beogradu živim po nutricionističkom načinu ishrane. Tamo mogu sebi isplanirati obrok i tako primjenjujem ono što učim na studiju. Imali smo i jedan predmet na studiju, gdje smo učili kako možemo izmijeniti standardna jela. Kuhali smo jela u školi, ali ne kako je u jelovniku, već korigiranjem kuhara po pravilima zdrave hrane i zdrave tehnologije pripreme. Na primjer, imali smo zadatak napraviti juhu od povrća, a da ima ukus pilećeg mesa. Drugo jelo trebalo je imati sličan okus, a drugačiji sastav namirnica«, kaže Jasmina. Kad se Jasmina vrati u Suboticu, tada se raduje maminoj tradicionalnoj kuhinji, a smatra kako nije u redu poremetiti u obitelji način kuhanja i navike, ali svoj život namjerava drugačije organizirati.

BUĐUĆNOST: »Uskoro ću diplomirati dijetetiku, pa sam odlučila dalje studirati na Megatrendu biofarming. Moji roditelji potječu sa sela i tamo imamo zemlje, malu farmicu, pa ja planiram taj posao samo proširiti uzgojem zdrave hrane. Povezala bih ono što sam naučila kao nutricionistica s biofarmingom. Volim salaše, pa umjesto da gledam kako propadaju naši salaši, radije bih otišla raditi na njivu i iskoristila bih te mogućnosti. Tako ću ujedno i nastaviti obiteljsku tradiciju obrađivanja zemlje«, kaže Jasmina Vujković. Plan joj je usporedo raditi u nekom zavodu ili u bolnici kako bi stekla iskustvo, a jednoga dana želi otvoriti svoje savjetovaništvo. Najviše bih željela savjetovati sportiste o ishrani, što kod nas ne postoji, a na Zapadu se to podrazumijeva. Ne bi bilo iznenađenje ako Jasmina otvori i restoran »zdrave hrane«.

ganizma, pedagoški dio, te osnove mentalne higijene. Izučavamo kemijski sastav namirnica, pića i začina, kao i samu tehnologiju proizvodnje hrane. Nutricionisti trebaju znati kako navike u ishrani u najranijem djetinjstvu utječu, na daljnji razvoj ljudskog organizma. Nadalje, kako hrana, koju čovjek unese u sebe, utječe na organizam, na ponašanje, osjećaje i na zdravlje ljudi. Hrana nije lijek, ali ona pomaže u liječenju«, kaže Jasmina.

vojke se trude biti ekstremno mršave, a kako kaže naša sugovornica, to su uglavnom one djevojke koje imaju normalnu kilažu ili su već mršave. Pokraj toga, ovisnost o hrani postoji, a dobar primjer za to je ovisnost o čokoladi, te se osobe zovu abjuzeri. Zloupotreba određene vrste hrane, zasigurno stvara određenu vrstu ovisnosti. Konkretno, čokolada ima u sebi supstanciju koja djeluje na nervni sustav i na taj način stvara ovisnost i pri tome djeluje kao antidepresant. Naša sugovorni-

Iz kuta mladih: Slađan Nimčević

Matematika u malom prstu

*Osvojeno treće mjesto na Republičkom natjecanju iz matematike * Uslijed dobrog uspjeha na natjecanju, Slađan je oslobođen jednog predmeta od dva, koja treba polagati na prijamnom ispitu, pri upisu na Ekonomski fakultet u Subotici * Očekujem kako će studij biti težak i znam da ću morati mnogo više učiti nego do sada, kaže Slađan*

Slađan Nimčević maturant je Ekonomske škole »Bosa Miličević« u Subotici, a živi u Starom Žedniku. Prošloga je tjedna sudjelovao na Republičkom natjecanju iz matematike srednjih ekonomskih škola koje je održano u Valjevu. Osvojio je treće mjesto među učenicima četvrtih razreda, a u ekipnom natjecanju Ekonomska škola iz Subotice osvojila je četvrto mjesto.

Ekonomska matematika se razlikuje od opće matematike koja se primjerice izučava u Gimnaziji, jer je više bazirana na rješavanje problematike iz sfere ekonomije, izračunavanje kredita i sl. Na natjecanje iz matematike Slađan je krenuo u četvrtom razredu osnovne škole, a poslije toga se nije natjecao, jer ga po njegovim riječima, nastavnik iz matematike nije motivirao. U osmom razredu išao je na natjecanje iz biologije.

Prije dvije godine se također natjecao iz matematike u Nišu. Tada je osvojio prvo mjesto i dobio je medalju. Po Slađanovim riječima, vrlo lako svladava gradivo iz matematike i uči ga s razumijevanjem. Svi u obitelji dobro znaju matematičke proračune, ali našem sugovorniku nisu trebali puno pomoći u učenju, jer je dar za matematiku i sam naslijedio.

PODRŠKA PROFESORICE: »Sada mi je veoma drago što me je profesorica Jelena Pisković potakla i podržala da se

prijavim na natjecanje. Mama je, također, bila presretna, a prijatelji iz razreda su mu česti-

bi izbjegli tešku matematiku, koja se izučava u drugim školama.

tali na osvojenom trećem mjestu. Slađan rado pomaže svojim prijateljima glede matematike, kad ga zamole prije kontrolnog zadatka, a njemu to ne pada teško. Drago mu je kad netko traži pomoć. Mnogi od njih su ekonomiju upisali kako

»Uslijed dobrog uspjeha na Republičkom natjecanju oslobođen sam jednog predmeta od dva, koja trebam polagati na prijemnom ispitu, pri upisu na Ekonomski fakultet u Subotici. Za prijemni ispit odlučio sam se pripremiti iz predmeta

Osnove ekonomije, jer upravo to gradivo sadrži najviše logike, te je način učenja sličan kao i kod matematike. Očekujem kako će studij biti težak i znam da ću morati mnogo više učiti nego do sada. Vjerujem kako ću dosta vremena provoditi na fakultetu, jer se nastava odvija po Bolonjskoj deklaraciji, te je potrebno stalno biti prisutan na satima predavanja i vježbi. Mislim da sam spreman na to«, kaže Slađan Nimčević.

PRIJE MATURE: U okviru studija naš se sugovornik planira opredijeliti za pohađanje smjera poslovne informatike, kako bi nakon studija mogao raditi kao programer. Zna dobro rukovati računarima, a svaki dan sazna i nešto novo od svojih prijatelja glede računala. Sada se polako odbrojavaju dani do kraja srednje škole, pa mu svakodnevno putovanje iz Starog Žednika, zanimljivo djeluje, jer putuje zajedno sa svojim prijateljima. Zbog priprema za maturu, slobodnog vremena mu ne preostaje puno, a ono malo što ima, voli provoditi sa svojim prijateljima. U naselju nisu svi mladi upisali srednju školu i dosta njih se opredijelilo za rad u poljoprivredi. U društvu rijetko izlazi vani u provod, a kada se odluče, tada najčešće idu u Bačku Topolu ili u Suboticu. Po završetku prijamnog ispita Slađan bi volio ići na more, kako bi se odmorio pred studij koji mu predstoji.

O. P.

MILIJUNAŠ O MILIONERU

Čuo sam da je BK izgubila frekvenciju, međutim, doista nisam razmišljao u tom smjeru da je s njom otišao i kviz. Uopće nisam povezo te dvije stvari, ali, vjerujte mi da mi je žao zbog svega što se izdešavalo. Ne samo zbog »Milione-ra« već i zbog same televizije. Iako nisam previše upućen u dešavanja, imam osjećaj da je to neka vrsta »vježbanja demokracije«.

Sa Zekom se nisam čuo, budući, kao što sam spomenuo, nisam ni bio svjestan da je gašenjem BK ukinut i

kviz. Mogu samo reći, kako sam ga svojevremeno upoznao u Beogradu i stekao dojam, da je izuzetno dobar i prijatan mladić. Žao mi je što se to desilo, ali nadam se da će uskoro sjesti preko puta »vruće stolice« i s uspjehom voditi »Milionera«, kao što je to činio i do sada. Tarik Filipović, Kurir, 10. svibnja

EFEKTNO, NIKAKO PROVOKATIVNO

Dakle nisam, kako se ne- točno pisalo, smanjila grudi; nisam luda to napraviti! Ne, ne bih o brojkama, samo to da su mi s 13 bile petica, a danas, ha-ha-ha, ne bih o tome. A, što se tiče mog budućeg stylinga, bit će to kao i do sada – efektno i ne provokativno; s dosta kože i resica, kao što se i vidi na fotkama koje je radio Hoyka. Izuzetno ga cijenim! Silvija Mišanović, plavokosa i prsata pjevačica, Slobodna Dalmacija, 11. svibnja

JA I MOJIH 130

Osvom izgledu, neobičnom za estradne zvijezde, pjevač Jacques Houdek kaže:

»Kada sam se odlučio baviti ovim poslom i kada sam odlučio da ću sa svojih tada 130 kilograma stati pred publiku, prihvatio sam činjenicu da će me se kritizirati. Da sam iskompleksiran, ni-

kada ne bih stao pred publiku. Zahvalan sam Bogu na ovom daru koji imam i odlučio sam

ga podijeliti s ljudima. Nisam tu da budem maneken, već da se obučem najbolje što mogu i izgledam uredno i čisto i da budem zabavljač. Kada sam potpisivao ugovor s Croatia Recordsom, potpisalo ga je i 15 drugih ljudi, od koji su samo neki ostvarili karijerice, a svi redom izgledaju kao manekeni. Znači da to nije dovoljno, i nije uopće važno.«

A, nasmiju li ga vicevi na njegov račun?

»Meni je to sve skupa slatko. Zato mislim i deset najboljih staviti na internet, a i sam ih prepričavam na svojim koncertima. Prvi sam koji se zafrkava na vlastiti račun. Moja poznata izjava na koncertima je – ajde gibaite se, ako mogu ja, onda sigurno možete i vi. No, moram priznati da ima jako neukusnih viceva koji spominju moje roditelje, to mi je neprihvatljivo. A ako je netko mislio da će mi njima naštetiti, postigao je suprotan efekt, jer sam ovako samo dobio na popularnosti. Večernji list, 11. svibnja

PURGERE SMJENJUJU ŠVERCERI

»Kao i poslije svakog rata, u Zagreb se doseljava - ju problematični tipovi. Šverceri, ratni profiteri, primitivci koji Zagrebu mijenjaju krvnu sliku. A gospodski i purgerski Zagreb gubi bitku pred tom navalom...«

Riječi su to predstave koju je za proslavu stote obljetnice postojanja obrta obitelji Šelendić napisao Zlatko Vitez, koji je sa svojim Histrionima izveo jednosatni igrokaz o obitelji Šelendić i njihovu uspjehu. Možda reakcije

na takvu ksenofobičnu izjavu ne bi bilo da su fešti nazočili samo pravi purgeri. Ali među uzvanicima našli su se i predsjednik Stjepan Mesić, gradonačelnik Milan Bandić, haeselesovka Đurđa Adlešić, haespeovac Anto Đapić... Treba li napomenuti da nitko od njih nije iz Zagreba. Kao ni mnogi drugi uzvanici koji su se te večeri našli u Okrugljaku.

»To je bio komentar, ali to je činjenica. To se događa nakon svakog rata«, ponovio nam je u razgovoru Vitez. Na pitanje smatra li da je takva izjava priličila proslavi, odgovorio je: »Zar vi radite za policiju da me pitate takve gluposti? Ajde, dosta je razgovora.« Večernji list, 11. svibnja

BUNJEVČICA SEVERINA

Nekoliko dana uoči putovanja na Eurosong Severina Vučković je u razgovoru za Obiteljski radio otkrila niz novih detalja vezanih za svoj skorašnji nastup na Eurosongu. Severina je otkrila da će se na grčku pozornicu uspeti u crvenoj Lineinoj haljini, dok će na nogama imati nešto deblje Fabianijeve štikle, kako bi nesmetano mogla plesati. Jer, za grčki nastup donekle se mijenja i koreografija.

– Ubacili smo elemente linda, vrličkog i bunjevačkog kola – rekla je Seve koja u Atenu ne ide praznih ruku.

MILOŠEVIĆ, KONJI, LJUDI...

O Miloševićevim devedesetim...

Devedesetih godina, pojava - gospodina Miloševića, sve su se stvari promijenile u mom poslu. Kada su pirati preuzeli stvar u svoje ruke, bio sam malo deprimiran i jedno - stavno nisam imao volje baviti se time. Ja sam u tom razdoblju i dalje stvarao i te pjesme su se najnormalnije pjevale po kavanama, ali ih nikada nisam snimio.

O konjima i ljudima...

Konji su sastavni dio mog domaćinstva. Ja sam ponikao iz takve kuće, moj je otac bio kovač i potkivač. Vrijeme fijakera je prošlo, konji su s ulica otišli na hipodrome i tako sam se i ja počeo baviti konjima. Teško je raditi samo s ljudima, a kada se zasitite svega, onda su konji najbolje društvo. Ne morate pričati, ne morate pjevati niti objašnjavati. Zvonko Bogdan, legenda tamburaške glazbe, Blic, 10. svibnja

SEDMA NA LISTI 100
NAJSEKSI HRVATICA

No. 7

Emina Šokota, proslavljena ljepotica, koja je još prošle godine bila dopuzala do 48. mjesta na Globusovu velikom natjecanju ljepote, sad je, zahvaljujući nepredvidivom demografskom obratu odjednom ostvarila plasman na visoko sedmo mjesto, što znači da će s danima relativne anonimnosti, kad joj se ime nije moglo naći na Googleu, uskoro biti gotovo...

EUROPSKE PIVOPIJE

Europljani godišnje potroše 125 milijardi eura na pivo, pokazalo je istraživanje udruženja Europskih pivara (Beers of Europe). Istraživanje asocijacije, u kojoj su kompanije poput Inbeva i Heinekena, pokazuje da je pivarska industrija u europsko gospodarstvu »donijela« 58 milijardi eura, a ustanovljeno je i da 1,2 posto europske radne snage svoja radna mjesta mogu zahvaliti – pivu, piše agencija Reuters.

Pivovare tako zapošljavaju 164 tisuće Europljana, s još dodatnih 2,6 milijuna zaposlenih u popratnim djelatnostima, a najveći broj zaposlenih u sektoru je u Britaniji i Njemačkoj.

Europske su pivovare prošle godine proizvele 915 milijuna galona piva, stavljajući Europu na prvo mjesto po proizvodnji, ispred

Kine i SAD-a, koji su najveća tržišta za europsko pivo. Danska, domovina Carlsberga, najveći je europski proizvođač piva, a izvozi oko 60 posto proizvedenog piva. Nizozemska i Belgija, u kojima je smješten Inbev, najveći svjetski proizvođač po volumenu proizvodnje, izvoze 50 posto svojih proizvoda. Europske vlade zajednički ubiru 39 milijardi eura u porezima od prodaje piva, a

pivarska industrija osigurava posao za oko 147 tisuća poljoprivrednika, čime zapošljava oko 43 posto tog sektora.

Istraživanje je provela analitika Ernst i Younga za udruženje pivara, a provedeno je u 25 zemalja Europske unije te Norveškoj, Švicarskoj, Hrvatskoj, Rumunjskoj, Bugarskoj i Turskoj. Business.hr, 12. svibnja

RALUCA ZENGA NE VOLI BEOGRAD

Usvojim memoarima, čije je dijelove prenio bukureštanski tabloid Star, supruga Valtera Zenga, trenera Crvene zvezde, plavokosa Rumunka Racuka, tvrdi da je Srbija »iznutrica bivše Jugoslavije, u kojoj se odigrao odvratni balkanski rat i etničko čišćenje«. Gospođa Zenga, koja je očigledno zaboravila vrijeme Nicolaea Ceausescua i čuvenih restrikcija vode, opisuje Beograd kao prljav, ružan i smrdljiv grad?!

»Stisnuta srca otišla sam u srpski konzulat u Milanu, gdje su mi u

putovnicu zalijepili sumnjivu naljepnicu iskrabanu ćirilničnim slovima. Kad sam stigla na beogradsku zračnu luku, sve je djelovalo staro i sivo. Na šalteru su bila samo dva namrgođena carinika, a ispred njih gomila raznobojnog svijeta iz tri zrakoplova koja su sletjela istovremeno.

Bila je velika uskomešanost, bez poštovanja bilo kakvog reda, gužva kao da se istovara kamion humanitarne pomoći. Narod se gurao i galamio da bi što prije stigao s druge strane kontrole«, opisuje svoj prvi susret s Beogradom Raluca i dodaje:

»Bilo je odvratno toplo, a svijet se stezao oko mene kao zagrljaj ljepiljive zmije boe koja je gušila. Koprcali smo se kao gomila izbjeglica koja se gura za mjesto u autobusu. Očekivala sam da u momentu iz kose mog susjeda izviri duguljasta znatiželjna glava kokoši. Probijao me odvratni miris hrane, paprike, pastreve, suhomesnatih proizvoda«, iznosi svoje impresije gospođa Zenga, čiji su se sunarodnjaci prije samo petnaestak godina gurali u redovima ispred bukureštanskih prodavaonica, kako bi kupili 200 grama najjeftinije pariške salame. Kurir, 11. svibnja

U organizaciji zavičajne udruge Gibarčana

Malonogometni turnir uz druženje

ČEPIN – U povodu petnastogodišnjice formiranja Udruge protjeranih Hrvata Srijema, Bačke i Banata, u Republici Hrvatskoj zavičajna udruga Gibarčana organizirala je 14. svibnja 2006. turnir u malom nogometu. Turnir je održan na sportskim terenima Nogometnog kluba Čepin. Pokraj dužnosnika lokalnih vlasti Osijeka i Čepina turniru je nazočio i Predsjednik Udruge protjeranih iz Srijema, Bačke i Banata *Mato Jurić*. Ekipe su činile zavičajne udruge Gibarčana, Golubinčana, Slankamenaca,

Petrovaradina-Srijemskih Karlovaca i Kukujevac kao i jedina ekipa iz djela Srijema koji pripada Vojvodini ekipa hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva »Tomislav« iz Golubinaca. Odigran je veoma kvalitetan nogomet. Gdje su se kao najbolje ekipe pokazale i osvojili pokale za prva tri mjesta Zavičajna udruga Gibarčana, Zavičajna udruga Petrovaradin - Srijemski Karlovci i HKPD »Tomislav« Golubinci.

Turnir je dobro organiziran i protekao je u fer i sportskoj atmosferi gdje su doista

pobijedili najbolji. Mnogi Golubinčani su iskoristili prigodu da osim navijanja za momčad HKPD »Tomislav« posjete svoju rodbinu i prijatelje u Osijeku i okolici. Tako je, uvjetno rečeno kao jedina gostujuća momčad, »Tomislava« iz Golubinaca imala najbrojniju i najvatreniju publiku. Kako ne bi proteklo sve samo u nogometu organizator i sponzori su se pobrinuli i priredili druženje u lijepom Hrvatskom domu Čepin koje je potrajalo duboko u noć.

Pripreme za SP hrvatskih nogometnih klubova

Stvaranje momčadi iz Vojvodine

Koordinator akcije sudjelovanja nogometne selekcije vojvodanskih Hrvata na Svjetskom prvenstvu hrvatskih nogometnih klubova, *Petar Kuntić* predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zamjenik predsjednika Općine Subotica, organizirao je prvi radni sastanak na kojemu je funkcija izbornika povjerena *Marinku Poljakoviću*, dugodišnjem nogometnom treneru i igraču NK Bačke iz Subotice, dok je za njegovog zamjenika i pomoćnika izabran *Marin Turkalj* iz Bačkog Monoštora.

Ovu jedinstvenu sportsku manifestaciju organizira Hrvatski nogometni savez, a namjera je okupiti nogometne klubove Hrvata iz cijeloga svijeta. Turnir najboljih osam momčadi iz Australije i Novog Zelanda, SAD, Kanade, Južne Amerike, tri momčadi s prvenstva Europe i najbolja momčad hrvatske nacionalne manjine u Europi, održat će se iduće godine (2007.) u Zagrebu i obzirom kako još uvijek ima dovoljno vremena za sastavljanje najboljeg sastava, koordinator akcije, *Petar Kuntić*, poziva sve zainteresirane nogometaše hrvatske nacionalnosti s prostora Vojvodine da se jave u Hrvatsko nacionalno vijeće ili izborniku *Marinku Poljakoviću*, sve u nastojanju okupljanja najjače šesnaestorice reprezentativaca. ■

Zaštićena prirodna dobra

Austrijska iskustva u »Gornjem Podunavlju«

APATIN – U posjetu Specijalnom rezervatu prirode »Gornje Podunavlje« 12. svibnja boravilo je izaslanstvo Nacionalnog parka »Donauen« iz Austrije pred-

vođeno *Carlom Manzanom*, ravnateljem ovog podunavskog zaštićenog prirodnog dobra. U obilasku Apatinskog rita s kopna i iz čamaca, gosti su imali prilike uvjeriti

se u veliku očuvanost izvornih poplavnih šuma i bogat biodiverzitet koje one čuva. Istaknuli su kako su upravo poplavne šume najvažnije bogatstvo zaštićenih podunavskih prirodnih dobara i da su spremni da s upravom rezervata rade na njihovom očuvanju i razvijanju tehnika upravljanja koje nisu invanzivne.

Gosti su istaknuli i značaj koji zaštićena prirodna dobra imaju u edukaciji lokalnog stanovništva, posebice mlade populacije. Nacionalni park »Donauen«, koji se nalazi uz Dunav od Beča do granice sa Slovačkom, a prostire se na oko 10.000 hektara, je i proglašen upravo kao rezultat protesta lokalnog stanovništva koje živi na njegovom obodu jer je 1985. postojao plan da se na području ovog, posljednjeg slobodnog dijela toka reke u Austriji napravi veliko akumulaciono jezero. Danas je »Donauen« regionalni lider u zaštiti aluvijalnih ekosustava u srednjoj Europi i aktivni promoter ideje o suradnji svih sličnih prirodnih dobara u Podunavlju.

M. Tucakov

Pokrajinski odbor za sigurnost podržao inicijativu subotičke Skupštine

Zakonom omogućiti lokalne policije

Na sjednici Odbora za sigurnost Skupštine AP Vojvodine, održane 11. svibnja u Novom Sadu usvojena je inicijativa Skupštine Općine Subotica da se zakonodavnom putem regulira osnivanje Uprave pokrajinske policije, lokalne policije i načina i uvjeta civilnog organiziranja u oblasti zaštite ljudi i imovine.

Ova je inicijativa, jedan od osam zaključaka koji je subotička Skupština usvojila na svojoj izvanrednoj sjednici održanoj 12. travnja posvećenoj sigurnosti u Općini.

Nakon što su upoznati s ovom inicijativom članovi odbora su usvojili zaključak da je zahtjev subotičkih vijećnika za decentraliziranjem policije opravdan. Izvršnom vijeću Vojvodine proslijeđena je tako inicijativa da se ova oblast regulira u procesu donošenja novog ustava Republike Srbije, osnovnog zakona AP Vojvodine i zakona o lokalnoj samoupravi.

Zamjenica predsjednika Skupštine Općine Subotica: Edit Stevanović

Zamjenica predsjednika Skupštine Općine Subotica, *Edit Stevanović* koja je s predsjednikom Općine *Gézom Kucserom*

nazočila sjednici kazala je za »Hrvatsku riječ« kako je pokrajinski Odbor »u potpunosti podržao zaključke Skupštine Općine Subotica koji inzistira na što većoj decentralizaciji države i u skladu s tim predlaže Skupštini Vojvodine da uputi Narodnoj skupštini Srbije prijedlog za izmjenu zakona u tom smislu da lokalne samouprave dobiju svoju policiju. To se ne predlaže samo u Subotici niti samo u vojvođanskim općinama nego takva zainteresiranost postoji širom Srbije«.

Na naše pitanje što je s inicijativom za formiranjem Uprave pokrajinske policije Stevanović je odgovorila da se oni kao predstavnici lokalne samouprave »nisu bavili dijelom prijedloga koji predlaže formiranje Vojvođanske uprave za policiju jer širu i detaljniju razradu ovoga prijedloga trebaju donijeti ljudi koji se bave politikom na pokrajinskoj razini«.

J. D.

Reagiranjem Saveza vojvođanskih Mađara

Nije bilo nikakvih nepravilnosti

Upovodu izjava *Branimira Nikolića-Brančija* i *Mirka Bajića* u proteklih nekoliko tjedana a »koje bacaju loše svjetlo na Savez vojvođanskih Mađara«, subotička organizacija ove stranke je uputila priopćenje za javnost. U priopćenju se odbacuju tvrdnje Branimira Nikolića – Brančija o tome kako je *Gojko Radić*, predsjednik subotičke organizacije Srpske radikalne stranke došao do prava korišćenja zemljišta na Paliću po veoma povoljnoj cijeni, bez raspisanog natječaja za javnu nabavku, što navodno dokazuje povezanost SVM-a i radikalna.

U priopćenju se navodi kako je predsjednik općine 19. listopada 2005. godine donio odluku o raspisivanju javnog poziva za davanje u zakup neizgrađenih parcela, koja je zatim objavljena u Magyar Szó-u, Subotičkim novinama, na oglasnoj tabli samou-

prave i na web stranici Ravnateljstva za izgradnju Općine. Na licitaciji je od 30 ponuđenih parcela za izgradnju kuća pet dobilo vlasnike, od 17 ponuđenih parcela za izgradnju garaža jedna i od pet ponuđenih parcela za izgradnju vikendica dvije su dobile vlasnike. Za četiri lokacije predviđene za izgradnju poslovnih prostorija nije bilo nikog zainteresiranog. Na licitaciji se pojavilo ukupno 10 zainteresiranih. Gojko Radić, kao jedini ponuđač, dao je ponudu za iznajmljivanje placa za izgradnju vikendice, pa je zato mogao doći do placa po početnoj ceni od 349.124,00 dinara. Zakupnina je određena na osnovu važećeg cjenika Ravnateljstva za izgradnju, navodi se u priopćenju i zaključuje kako je očividno, »da nije bilo nikakvih nepravilnosti prilikom izdavanja u zakup« i da bi »na licitaciji mogao sudjelovati i Nikolić«.

Subotička organizacija SVM-a odbacuje da bi bila u bilo kakvim koalicijskim odnosima sa Srpskom radikalnom strankom, navodi se u priopćenju.

Reagirajući na tvrdnje općinskog vijećnika Mirka Bajića, »koji je u vezi izgradnje zaobilaznice, kojom bi se rasterećio promet u Subotici izrekao takve nagovještaje, na osnovu kojih bi se moglo zaključiti, da je plan izgradnje promijenjen zbog toga, da bi trasa prošla kroz zemljište predsjednika SVM-a *Józsefa Kasze*, u priopćenju se kaže kako »predsjednik naše stranke pored zaobilaznice nema zemlju velikih površina, već se radi o jednom zemljištu svega 1000 četvornih metara, koje je već ranije eksproprisano, odnosno gospodin Kasza ne bi imao nikakvu korist od eventualne promjene trase«.

J. D.

Koncert Zvonka Bogdana u Beogradu

Kruna koncerta – pisme bunjevačke

Zvonko Bogdan je te večeri osluškivao puls publike i dozirao emocije ka vrhuncu nsvakidašnjeg doživljaja. A vrhunac koncerta je bio skladba »Ej salaši«

U velikoj dvorani Sava Centra, u petak 12. svibnja, beogradska publika imala je zadovoljstvo ponovno se sresti sa *Zvonkom Bogdanom*. Naziv koncerta »Ej salaši« je unaprijed obećavao. U prepunoj dvorani, Zvonko Bogdan je svojoj vjernoj publici predstavio cjelokupan autorski repertoar.

Sve su to pjesme koje su zaživjele u narodu. Najljepše mađarske i rumunjske romanse Zvonka Bogdana pratio je narodni orkestar pod ravnanjem *Ignjac Šena*. Ovaj dio orkestra sastavljen je isključivo od dugogodišnjih prijatelja i suradnika. Ovoga puta orkestar je bio pojačan najboljim cimbalistom Pannonije *Mirčedom Ardeljanijem* iz Rumunije.

Međutim, Zvonko Bogdan treperi s ljudima svoga okruženja, a to znači da on zna da ti ljudi vole tamburaše. Nakon izvedbi mađarskih i rumunjskih romansi čekali su ga njegovi tamburaši-tamburaški orkestar Radio Televizije Novi Sad pod ravnanjem *Mileta Nikolića*. Zvonko je te večeri vladao publikom, osluškivao je njen puls i do-

zirao strasti i emocije ka vrhuncu nsvakidašnjeg doživljaja. A vrhunac je vodio ka nazivu koncerta: »Ej salaši«.

Nenadmašni Zvonko Bogdan s mladima u bunjevačkim nošnjama

U drugoj strofi ove pjesme koja glasi: »Ej bunjevci, na severu Bačke, u vama su pisme bunjevačke...« na binu je izašao par djece i mladić i djevojka obučeni u najsvečaniju bunjevačku nošnju. Kao što su nakon koncerta govorili: »Zvonko, tvoji su Bunjevci bili kruna koncerta...«, a toj ljepoti bunjevačke mladeži nije odolao ni sam Zvonko. Emocije su prevladale, Zvonko je pre-stao pjevati, samo su tamubraši svirali, publika je sve glasnije pljeskala, a pojedini su i ustali. Nezaboravan prizor.

Lijepo je bilo biti u publici i osjetiti taj dio atmosfere i pri tome biti ponosan na svoj bunjevački rod. Ovo je bio rođendanski koncert u čast najpopularnije pjesme Zvonka Bogdana »Ej salaši, sa severu Bačke«. Pjesma je komponirana 1971. godine, i te večeri je slavila svoj 35 rođendan. Sudionici u narodnim nošnjama su bili *Luka i Majda Stantić, Ivana Matković i Vladimir Skenderović*.

Antonija Piuković

Međunarodni poljoprivredni sajam u Novom Sadu

Hrvatske tvrtke na starom-novom tržištu

Sve je manje aktualno pitanje politike, sukcesije, granica, izbjeglica i ostalih problema koji se rješavaju, dakle politika ide sa strane i okrećemo se suradnji u gospodarstvu, kulturi, sportu i to je budućnost odnosa Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore, istaknuo je generalni konzul Davor Vidiš prilikom posjeta sajmu

Razdoblje od 13. do 20. svibnja u Novom Sadu proteklo je u znaku 73. Međunarodnog poljoprivrednog sajma na kojem je izlagalo oko dvije tisuće izlagača iz 60 zemalja među kojima i gospodarstvenici, poljoprivrednici, tvrtke obrtnici iz Republike Hrvatske. Tijekom sedam dana trajanja ove manifestacije više stotina tisuća ljudi prošlo je kroz kapije sajma, svako svojim razlogom, vidjeti izloženo i zabaviti se, posjetiti poslovne partnere i održati dobre poslovne odnose, drugi pak, upoznati nove, potencijalne i moguće poslovne suradnike i ostvariti poslovnu suradnju.

Na poziv hrvatskih izlagača u ponedjeljak 15. svibnja sajam su posjetili generalni konzul Republike Hrvatske Davor Vidiš, konzul RH Tihomir Šilović i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i dogradonačelnik Subotice resorno zadužen za poljoprivredu Petar Kuntić, s ciljem neposrednog upoznavanja s mogućnostima gospodarske suradnje hrvatskih i srbijanskih gospodarstvenika.

Posjet hrvatskim izlagačima započeo je obilaskom štandova Hrvatske gospodarske komore (HGK) koja izlaže na ovom sajmu već šestu godinu. U okviru HGK ove godine je izlagalo 20 gospodarstvenika, neki od njih izlagali su i ranijih godina, dok su drugi, nakon niza godina, ponovno nazočni na ovoj velikoj poljoprivrednoj manifestaciji.

Petar Kuntić, Davor Vidiš i Tihomir Šilović
prilikom posjeta sajmu

Hrvatska obrtnička komora (HOK) četvrti put izlaže na novosadskom sajmu. U suradnji s HOK-om, za protekle četiri godine prezentiralo se oko 50 obrtnika direktno i oko 150 njih putem promotivnih materijala, što je urodilo plodom, jer obrtnici već imaju ovdje poslovne partnere koji su i bili na sajmu u posjetu kako bi dogovorili nove poslove, objasnio je savjetnik za međunarodnu suradnju HOK, Dražen Horvat.

Nakon gotovo cjelodnevnog posjeta sajmu pitali smo Petra Kuntića za dojam. »Gospodarska suradnja između dvije države je na većoj razini nego što je bila, mada ne na kojoj bi mogla biti, jer je velikim dijelom uvjetovana relacijom Beograd-Zagreb. Političari su ovdje da stvore povoljne uvjete, a gospodarstvo je to koje će odrediti interes, koji očigledno postoji, jer svake godine je sve veći broj hrvatskih izlagača na novosadskom sajmu. Nadam se da će to rezultirati i određenim poboljšanjem gospodarske situacije u Vojvodini«, rekao je Kuntić.

Generalni konzul Davor Vidiš je pak zaključio kako je »sve manje aktualno pitanje politike, sukcesije, granica, izbjeglica i ostalih problema koji se rješavaju, dakle politika ide sa strane i okrećemo se suradnji u gospodarstvu, kulturi, sportu i to je budućnost odnosa Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore«.

D. Po.

Kršćanska tribina u HKC »Bunjevačko kolo«

Socijalna dimenzija kršćanske vjere

Kršćanin je odgovoran s drugim ljudima za odnose u svijetu, i njegovo mjesto je 'u svijetu', a ne 'izvan svijeta'. Svijet nije nešto neprijateljsko i zlo, nego nam je dan kao stvarnost za koju smo suodgovorni kao i za svoje vlas. Moramo se trajno zauzimati za promjenu stanja na bolje, za ozdravljenje javnog života, istaknuo je prof. Stjepan Baloban

Četvrta kršćanska tribina grada Subotice održana je 11. svibnja u prostorijama HKC »Bunjevačko kolo«. Predavač je bio prof. dr. sc. Stjepan Baloban iz Zagreba, koji je održao predavanje na temu »Suvremeni kršćanin – aktivni član Crkve i društva«. Nazočne je pozdravio organizator tribine vlč. Andrija Anišić, nakon čega je prof. Baloban u svome predavanju predočio da se kršćanski život sastoji iz više komponenti koje su neodvojive.

Teme o kojima kao kršćani razmišljamo vrlo su različite. Neke su privlačnije, a neke nisu toliko atraktivne, ali su važne za kršćanski društveni život. Jedna od tih tema je i kako biti aktivni član Crkve i društva. Ta tema je u posljednjih 10 godina sve nazočnija, a razvijeno socijalno učenje Crkve odgovara na mnoga pitanja iz naslova tribine.

SOCIJALNO UČENJE CRKVE: Prof. Baloban ukazao je da život kršćana mora biti prepoznatljiv u društvu, međutim, ne može se jednako govoriti o tome na koji je način suvremeni kršćanin aktivan u Crkvi i u društvu, jer postoje različiti oblici društvenog života, odnosno načini kako se prihvaća kršćanin, katolik u jednom društvu. Ono što važi za sve kršćane je ono što proizlazi iz Svetoga pisma, odnosno evanđelja. Jednaka je poruka za sve, koju je potrebno trajno otkrivati i prakticirati, a kroz cijelu povijest kršćanstva razvijalo se i socijalno učenje crkve – socijalna dimenzija kršćanske vjere.

»Socijalna komponenta kršćanskoga života se u naše vrijeme ozbiljno proučava i kao takva ušla je u temeljne dokumente Katoličke crkve. Današnji kršćanin, katolik, u socijalnim dokumentima Katoličke crkve može pronaći načela za razmišljanje, kriterije za prosuđivanje i smjernice za djelovanje kako u osobnom, obiteljskom tako i u javnom i društvenom životu«, rekao je prof. Baloban.

SOCIJALNE ENCIKLIKE: Kako rimske pape, u određenim vremenskim razmacima, objavljuju socijalne enciklike i dokumente, po riječima prof. Balobana, Papa Lav XIII. je sa svojim djelom enciklikom »Rerum novarum« (1891.) ukazao na dva različita perioda koja svaki na svoj način obrađuje socijalnu problematiku i ne mogu

se razumjeti jedan bez drugoga, vrijeme prije »Rerum novarum« i vrijeme poslije »Rerum novarum«.

»Posljedice industrijske i Francuske revolucije potkraj 18. stoljeća i pojava liberalnog kapitalizma doveli su radništvo u vrlo nepovoljan položaj, te tako nastaje so-

Kršćaninu je mjesto »u svijetu«:
Prof. dr. sc. Stjepan Baloban

cijalno pitanje modernog vremena kao radničko pitanje. Tada dolazi do različitih oblika zauzimanja i pomoći – briga za siročad, siromašne, udovice, strance i milostinju te do karitativnog djelovanja redovničkih zajednica i organiziranja Caritasa 1897., u Freiburgu, u Njemačkoj. Važne teme koje se obrađuju u socijalnim enciklikama i dokumentima pogoduju širenju socijalnog nauka Crkve među svim katolicima diljem svijeta, a tu spadaju: socijalna pravednost, supsidijarnost, dostojanstvo ljudske osobe, demokracija, ljudska prava, razvoj, odnos prema radu i kapitalu, uloga kršćana u javnom životu i politici, solidarnost, povlaštena briga za siromašne, te opće i zajedničko dobro. Sve ove teme obuhvaćene su u Crkvenim razmatranjima kroz povijest. S ekonomskim razvojem država, i istovremenim pojavljivanjem siromaštva na drugoj strani, došlo je do ozbiljnih rasprava u vezi pravednosti između pojedinaca i naroda, obveze solidarnosti, socijalne pravde i sveopće ljubavi. Pridaje se veća pozornost brojnim problemima današnjega društva kao što su urbanizam, položaj žene i mladih, pitanje

radnika i sindikati, prirodni okoliš, uloga kršćana u politici, te se zalaže i za kršćanski život u službi drugih i pružanje osobnog i kolektivnog svjedočanstva ozbiljnosti svoje vjere«, rekao je prof. Baloban.

UPOZNATI SE S UČENJEM CRKVE: Prof. Baloban je istaknuo socijalno učenje pape Ivana Pavla II. (1978. – 2005.) za kojeg se danas može reći da je dao veliki doprinos današnjem vremenu upravo u socijalnom učenju Crkve.

Glavne značajke socijalnog učenja Ivana Pavla II. su: Ljudski rad je ključ društvenog pitanja – »Laborem Exercens« (Radom čovjek), 1981. – enciklika o ljudskom radu; Mir je plod solidarnosti – »Sollicitudo rei socialis« (1987.) – enciklika; Čovjek je put Crkve! Socijalni nauk Crkve kao instrument evangelizacije – »Centesimus annus« (1991.) – enciklika.

Da bi spoznao socijalni nauk Katoličke crkve, te mogao živjeti po njemu, svaki suvremeni katolik, aktivan i u Crkvi i u društvu, mora se upoznati s učenjem Crkve, a prof. Baloban preporučio je – Kompendij socijalnog nauka Crkve Papinskog vijeća »Iustitia et pax«, (2004.), a posljednja enciklika spomenuta na tribini je prva nastupna enciklika pape Benedikta XVI. »Deus caritas est« – »Bog je ljubav« (Rim, 2005.), u kojoj Papa poziva na izgradnju civilizacije ljubavi u društvu prakticiranjem solidarnosti, koja je prosvjetljena ljubavlju.

»Da bi se društvo učinilo čovječnijim, dostojnijim osobe, potrebno je ponovno vrednovati ljubav u društvenom životu – na političkoj, gospodarskoj i kulturnoj razini – pretvarajući je u trajnu i vrhovnu normu djelovanja«, rekao je prof. Baloban, a na kraju predavanja naveo je na razmišljanje koliko će kršćani biti udruženi i tko će ih zastupati, ako ne oni sami?

»Kršćanin je odgovoran s drugim ljudima za odnose u svijetu, i njegovo mjesto je 'u svijetu', a ne 'izvan svijeta'. Svijet nije nešto neprijateljsko i zlo, nego nam je dan kao stvarnost za koju smo suodgovorni kao i za svoje vlastito dobro. Moramo se trajno zauzimati za promjenu stanja na bolje, za ozdravljenje javnog života«, istaknuo je prof. Stjepan Baloban.

Marina Matković

U HNV-u održan sastanak ravnatelja subotičkih osnovnih škola u kojima se nastava izvodi na hrvatskom jeziku

Planiranje nastave na hrvatskom jeziku u petim razredima

*Veliki dio kadra koji će izvoditi nastavu na hrvatskom jeziku u petim razredima činit će nastavnici koji već već predaju u školama, dok će za potrebe predmeta hrvatski jezik biti uposlena još jedna profesorica hrvatskog jezika i književnosti * Za predmetne nastavnike koji će izvoditi nastavu u petom razredu planira se doedukacija kroz sudjelovanje na stručnim seminarima u Hrvatskoj koje organizira Zavod za školstvo RH*

Na poziv predsjednika Izvršnog odbora HNV-a *Laze Vojnića Hajduka*, u utorak 16. svibnja, u prostorijama HNV-a u Subotici održan je sastanak ravnatelja osnovnih škola iz subotičke Općine u kojima se nastava izvodi na hrvatskom jeziku. Sastanku su nazočili ravnatelj OŠ »Ivan Milutinović«, ujedno i član IO HNV zadužen za obrazovanje *Ivica Stipić*, ravnateljica OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta *Stanislava Stantić Prčić* i ravnateljica OŠ »Matko Vuković« *Marija Crnković*.

Prva točka sastanka bila je posvećena pripremanju kadra koji će izvoditi nastavu u petim razredima na hrvatskom jeziku, koja će se od iduće školske godine započeti u nekoliko subotičkih osnovnih škola.

Ravnatelji osnovnih škola iz subotičke Općine na sastanku u HNV-u

la. Kako je istaknuto, veliki dio tog kadra činit će već postojeći nastavnici u ovim školama, dok će za potrebe predmeta hrvatski jezik pokraj profesorice *Mirande*

Glavaš-Kul biti uposlena još jedna profesorica hrvatskog jezika i književnosti, koja bi, kako je navedeno, ovaj predmet trebala predavati u više osnovnih škola.

Stipić je naglasio kako se, nakon što se stupilo u kontakt s Zavodom za školstvo Republike Hrvatske, odnosno njegovim odjelom u Osijeku, za predmetne nastavnike koji će izvoditi nastavu u petom razredu planira doedukacija kroz sudjelovanje na stručnim seminarima u Hrvatskoj.

Budući da je i ove godine HNV-u upućen poziv Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH za seminar stručnog usavršavanja namijenjen učiteljima koji u školama na području SiCG izvode nastavu hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, a koji će se u srpnju održati u mjestu Petřčane kraj Zadra, ravnatelji su ovom prigodom odredili potencijalne polaznike seminara iz njihovih škola. Inače, ovaj će seminar kao i prethodnih godina voditi vrtni predavači iz područja hrvatskog jezika i književnosti, glazbene i dramske umjetnosti, povijesti i zemljopisa.

D. B. P.

Sastanak s roditeljima u Starom Žedniku

Utorak 16. svibnja, u Starom Žedniku u prostorijama Mjesne zajednice održan je sastanak s roditeljima budućih prvša, gdje je član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za obrazovanje *Ivan Stipić* informirao roditelje o pravima i uvjetima upisa djece u odjele na hrvatskom jeziku.

Program »Radionica subotom« u Gradskoj knjižnici u Subotici

Pravljenje vlastite knjige

Uokviru programa Radionica subotom, Gradska je knjižnica 13. svibnja priredila susret na temu »Kako čuvam knjigu«, a radni zadatak bio je pravljenje vlastite knjige. Djeca su se upoznala s različitim knjigama (koje mogu biti nove – kakve svi volimo, stare – jer su pohabane, pokidane ili one koje imaju i sto, i više godina; mogu biti velike, male, srednje, mini-knjige). Na pitanje kako se koristimo knjigom i kako je čuvamo, dvojaki su odgovori. Ima čitatelja koji knjizi »zavrću uši«, »popravljaju je selotejpom«, prevrću

je naopačke kako bi znali gdje su stali. A ima i oni ljubitelja knjige koji u knjigu stavljaju pokazivače a knjižničare upozoravaju da je knjiga oštećena kako bi se mogla popraviti.

Prije početka izrade knjige, djeca su u pratnji knjigoveža *Borbale Török* i *Snežane Popov* te dipl. knjižničarke *Katarine Čeliković* posjetila i jedan od najzanimljivijih bibliotečkih prostora, knjigovoznicu. Vidjeli su strojeve kojima se knjige obrezuju, presu i veliki nož za rezanje papira. A onda su u praksi naučili sami pra-

viti svoju knjigu, a magičnim flomasterima oslikali su svoje pokazivače za knjigu.

Bilo je ovo vrlo lijepo iskustvo za tridesetak sudionika radionice subotom.

Do kraja školske godine priprema se još jedna radionica, u subotu 20. svibnja, a tema je »Moji ljubimci« kada posjetitelje čeka i poklon iznenađenje! Voditelji radionice su dipl. veterinar *Goran Baki* i *Helena Omerović*. Početak radionice na srpskom i hrvatskom jeziku je u 10 sati, a potom u 11 sati ista će biti održana i na mađarskom jeziku.

H. R.

Stara Trošarina - novi

tržni centar u Subotici

Jubileji bračnih parova

Molitva hrani ljubav i brani vjernost

Župnik Andrija Anišić je pozvao bračne parove jubilarce, bez obzira koliko su godina u braku, da se trude svaki dan jedno drugom malo više približiti i biti zahvalni što su se našli između milijuna ljudi i što su još uvijek zajedno

Dvadeset i pet bračnih parova, i to onih koji ove godine slave okrugle obljetnice tj. 5, 10, 15 i više godina braka, okupilo se u nedjelju 14. svibnja na misno slavlje koje je u subotičkoj župi sv. Roka predvodio župnik ove župe *preč. Andrija Anišić*, a kojim su proslavljeni jubileji bračnih parova.

U propovijedi je župnik Andrija naglasio kako je nazočnost bračnih parova koji su došli posvjedočiti svoju bračnu ljubav i vjernost, svojevrsna propovijed, ali i poticaj mladima da se ohrabre stupiti u brak i osnovati obitelj. »Ovakva slavlja su osobito značajna u sredini u kojoj se, nažalost, gotovo svaki drugi brak raspada. U subotičkoj Općini dnevno se službeno, po državnim zakonima, razvede u prosjeku 9 bračnih parova, što znači 45 tjedno, a 125 mjesečno«, naglasio je župnik Andrija.

OZRAČJE RAJA: Potom je slavljenike pozvao da ostanu vjerni Bogu, jer je to najbolji način da sačuvaju jedno drugom ljubav i vjernost, kako su i obećali pred oltarom na dan svoga vjenčanja. Zatim je ukazao okupljenim vjernicima na zoran prizor te ljubavi, budući da su dva muža svoje supruge dogurali u invalidskim kolicima na misno slavlje. Tako su posvjedočili da su ostvarili i onaj dio ženidbenog obećanja: »u dobru i zlu, u zdravlju i bolesti«. Župnik je također po-

zvao bračne parove jubilarce, bez obzira koliko su godina u braku, da se trude svaki dan jedno drugom malo više približiti i biti zahvalni što su se našli između milijuna ljudi i što su još uvijek zajedno. Osim toga, naglasio je, važno je svaki

PRUŽENE RUKE: Nakon propovijedi slavljenici su sa svim okupljenim vjernicima obnovili svoja Krsna obećanja, a potom su na simboličan način obnovili i obećanja dana kod vjenčanja. Župnik je pozvao slavljenike da pruže jedno dru-

Župni zbor pod ravnanjem s. *Silvane Milan* pjevao je na misnom slavlju uz pratnju na orguljama *mr. Ervina Čelikovića*, a u pratnji su sudjelovali i tamburaši Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*. Poslije

Bračni parovi slavljenici u Crkvi sv. Roka u Subotici

dan moliti zajedno, jer molitva hrani ljubav i brani vjernost. »Kad molite Isus je s vama, a kad je Isus s vama, ozračje raja je među vama i u vašoj obitelji. Za siguran rast u ljubavi i za sretan bračni i obiteljski život važno je da vam nijedan dan ne prođe bez molitve i nijedna nedjelja bez svete mise i pričesti«, zaključio je župnik.

gom ruke kao na vjenčanju, a zatim im je pročitao meditaciju *Phila Bosmansa* »Ženidbeno da i ruke«. Potom su svi parovi jedno drugom rekli: »Vječni Oče, hvala ti za našu ljubav i vjernost. Blagoslovi nas i našu djecu«, a potom izrekli obećanje: »Ljubit ću te i poštovati u sve dana života svojega. Amen«.

sv. mise slavlje je nastavljeno u dvorištu župe u kojem su sudjelovali slavljenici i njihove obitelji kao i svi članovi župne zajednice. Ovo slavlje već nekoliko godina unatrag priređuje Obiteljski odjel Pastoralnog vijeća župe sv. Roka na čelu s pročelnicom *Mirjanom Nimčević*.

H. R.

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Postoji
i kršćanstvo
skroz novo,
Uskrsno, gdje
je posve jasna
nada da
pobjeđuje
dobro, postoji
jasna činjenica
da ljubav
Božja
pobjeđuje,
postoje jasne
riječi svetoga
Petra
Krizologa da
je ljubav ona
na koju nas
Bog poziva
i posve je
jasno da
moramo
to navješćivati*

Kršćanstvo Velike Subote ili kršćanstvo Uskrsa

Biti čovjek Uskrsnoga vremena

Ovih dana me obradovala, a i uznemirila misao na koju sam naišao moleći Časoslov na četvrti vazmeni tjedan u utorak, gdje nama svećenicima Crkva predlaže čitati odlomak iz govora svetoga Ivana Krizologa. Tamo sam našao i ovu misao koju želim podijeliti s vama: »Zaklinjem vas milosrđem Božjim. Moli Pavao, ili još bolje: moli Bog preko Pavla, jer mu je više stalo do toga da ga ljudi ljube, nego da ga se plaše. Moli Bog, jer više želi biti Otac nego Gospodar. Moli Bog milosrđem da ne bi kaznio strogošću. Poslušaj Gospodina kako moli: Gledajte u meni kao svoje tijelo, svoje udove, svoju utrobu, svoje kosti, svoju krv. Ako se plašite onoga što je Božje, zašto ne ljubite ono što je vaše? Ako bježite od Gospodara, zašto se ne utječete roditelju? No, možda vas zbunjuje moja gorka muka koju ste sami prouzrokovali? Nemojte se bojati. Ovaj križ nije moj žalac, nego žalac smrti. Ovi čavli ne zadaju meni bol, nego jače utvrđuju moju ljubav prema vama. Ove rane nisu uzrok moga jecanja, nego vas više približavaju mom srcu. Moje vas raspeto tijelo grli, a ne povećava moju bol, moja krv nije uzalud prolivena, nego se daje vama za dar. Dođite, dakle, vratite se i tako upoznajte Oca koji uzvraća dobro za zlo, ljubav za uvredu, toliko milosrđa za tolike rane.« Toliko, sveti Petar Krizolog.

SKINUT KAMEN S VRATA GROBA: Ja promatram svijet u sebi i svijet oko sebe. Imam dojam da se naše kršćanstvo može dijeliti na kršćanstvo Velike Subote i na kršćanstvo Uskrsa. Susrećemo se sa toliko nezadovoljnih kršćana, umornih, apatičnih i pomalo odboj-

nih, jer neprestano je na njihovim usnama tužba, žaljenje. Kako i ne bi, suočeni smo sa zlima koje nalazimo u sebi, koje nalazimo oko sebe. Tako se događa da se jednostavno suočavamo sa generacijom mladih koja stiže pijana, drogirana u rane jutarnje sate. Susrećemo se sa brakovima koji su tako krhki, lomni, gdje možda muž pijanstvom, bludništvom razara, gdje žena svojim neradom i mnogim ogovorima ranjava sebe i druge... sa starima, napuštenima, zaboravljenima, osamljenima, često puta gladnima, i potpuno samima. Imamo dojam da je oko nas svijet koji nema perspektive. Da ne govorimo onda o nezaposlenosti, o nepravdama, o nasiljima, o policiji koja ne može pomoći, o pravdi koja se ne može postići i tako dalje. Nije li to oko nas ipak kršćanski svijet? Nije li to kršćanstvo koje je na Veliku Subotu povjerovalo, kao što su mislili Židovi, mislili članovi izabranog naroda, mislili Isusovi neprijatelji, što su mislili čak i njegovi prijatelji, što su mislili skoro svi, osim ponekih kao što je Isusova Majka, kao što je Ivan učenik Isusov i po koji čovjek prijatelj, da je sve gotovo? Imam dojam da smo mi danas kršćani Velike Subote, kao da je sve u grobu, pokopano i da nema nade. Da dolazi za nas vrijeme apokalipse, a onda dolazi nešto vrlo važno, dolazi anđeo koji skida kamen s vrata groba i ženama koje traže poštenim srcem Isusa, doduše ubijena i pokopana kazuje riječi: »nemojte tražiti živoga među mrtvima, Uskrsnuo je!«

OTRITI ANĐELA: Skida kamen s groba da im pokaže: »Evo ovdje je bio«. U tom času se ukazuje Isus

i naređuje: »Idite i kažite mojim učenicima, neka pođu u Galileju. Galileja je obećana zemlja i tamo će me naći.« Postoji, poštovani čitatelji, po mom sudu dvostruko kršćanstvo: kršćanstvo koje je kao Velika Subota, u kojem je sve pokopano, sve mrtvo, sve beznadno, a mi sami umorni. Postoji i kršćanstvo skroz novo, Uskrsno, gdje je posve jasna nada da pobjeđuje dobro, postoji jasna činjenica da ljubav Božja pobjeđuje, postoje jasne riječi svetoga Petra Krizologa da je ljubav ona na koju nas Bog poziva i posve je jasno da moramo to navješćivati. Kad bismo znali čuti prvi dio ovog razmišljanja, ono što nam poručuje sveti Petar Krizolog, onda bismo znali i zaključiti da smo pozvani biti ljudi Novoga doba to jest ljudi Uskrsnuća. A to jest da znamo da je Gospodar povijesti Bog, ali jedina stvar, moramo jako dobro zapamtiti, nama često puta nedostaje anđeo jer ga ne puštamo blizu sebe da nam sa srca skine kamen i da vidimo uskrslog Krista. Problem modernog čovjeka u kršćanstvu između »kršćanstva Velike Subote« i »kršćanstva Uskrsa« je samo anđeo. Moj i tvoj, koji sa srca treba skinuti kamen i u srcu otkriti mjesto da u njemu boravi Božja snaga, Božje svjetlo, Božja milost. Dakle, Božja perspektiva, Božja pobjeda i stoga mogućnost novoga čovjeka. Ovo uskrsno vrijeme koje slavimo neka bude poticaj svima nama, to bih osobito želio i vama i sebi: otkriti tog anđela koji će skinuti kamen s moga srca da mogu više i bolje, pun radosti i nade, biti čovjek Uskrsnoga vremena, a ne pokopane Velike Subote.

Piše:
Alojzije Stantić

Rasuta zrna na žitištu

Iskorišćavanje strnike

Čim su zemljodilci pokosili toliko žita da svinje mogu istirat na strniku, od onda pa do početka branja kuruza svinje su čuvali (ranili) na strniku, a u oboru su pojili (ranili tečnom ranom) samo suprasne (bremenite) krmače i krmače koje su dojile. Otprilike dobra dva miseca svinje nisu ranili u oboru, nisu za njih spremali ranu

Kad godašnji gospodarski nauk zemljodilci su temeljili na svaćanju da nije dosta što god stvorit, odraniti već to šta pritiče (višak) da što bolje unovče, paštrili su se da od tog imaju što više naprodaj. Do veliki novaca odjedared su dolazili od prodatog žita, kojeg su rad plodoreda sijali na skoro polak zemlje. Svu drugu odranjenu litinu su potrošili na odranjivanje josaga, a kad su ga prodali kroz njeg su porodali i svoj rad. Buđelar je držo, s novcima je rukovo starešina obitelji. Pri-povidali su da su dobre starešine bili škrti, a kad se razmisli onda mož kazat da ji je inkab (radije) krasila kripot šporovanja. Buđelar su drišili (trošili) samo za ono na čeg su morali. Za to svaćanje je više prime-ra, a jedan od njih je i kako su izhasnirali str-niku.

Čim su pokosili toliko žita da svinje mo-gu istirat na strniku, od onda pa do početka branja kuruza svinje su čuvali (ranili) na strniku, a u oboru su pojili (ranili tečnom ranom) samo suprasne (bremenite) krmače i krmače koje su dojile. Otprilike dobra dva miseca svinje nisu ranili u oboru, nisu za njih spremali ranu. Po ovom ispada da su za to vrime prirast na svinjama stekli zaba-davad. Svinji su sa strnike poili sva u risu (ručnoj žetvi) rasuta i omlačena zrna.

MISTO ŠPOROVANJA: Koliko je takog zrna ostalo na strniku najbolje je pokazo samonik. Njeg je onda na strniku niklo samo toliko koliko su ga svinji i marva pogazili u zemlju. Danas je zdravo teško ocinit ko-liko na žitištu ostane rasutog zrna. Fabri-kanti prave žitne kombaje (kombajne) koji žito ovršu s malo rastura, a koliko ga ima to je teško ocinit. Tu i tamo na neistanjira-noj el neuzoranoj strniki posli dobri misec dana mož vidit kako je ozelenio samonik, ko da je žito posijano omaškom (rukum).

Ondašnji zemljodilac je naspram gazda-luka odranjivo moguće najviše kojekakog josaga koji će poist svu odranjenu pa i ra-sutu ranu. Sićam se da smo kadgod zgleda-li (prezreli) lancoše (zemljoposjednik do oko 2-3 lanca zemlje) u žitnici (dio ravni blizo varoši di su lancoši imali zemlju) kad su njim strnike ozelenile od samonika sa-mo zato što su stali (živili) daleko da na strniku dotiraje svinje.

Za ondašnji način odranjivanja žita nije bilo važno oma uzorak strniku, jel koliko je štete što nije oma uzorana, toliko je hasne od tog što je josag potorio. Dal je to tako

niko nije mirio, al je onda nauk bio taki da je i strnika bila jedna fela (oblik), misto šporovanja.

ČISTAC NA STRNIKI: U žitu nije raslo tušta drugi biljaka, jel kad se s prolića

bile uvijek prid očima, nije moro dangubit da ode do njih, bile su mu u ledini, pa se mogo oko njih petljat (bavit se) kad je dospio.

U vrimeu o kojem je rič tušta se sa-lašara bavilo čelama, imali su svoje društ-

Mangolica s prasicima

počelo bokorit redovi su se friško zgusnili, skoro sjednali, pa druge biljke nisu mogle zakorovit žitište. U žitu je nikla i nadrasla ga palamida i drugi korov, lipče smo ga zvali poljsko cviče, koje su u risu pokosili, tako da su u strniki ostali kolubari (manji dio biljaka koji se po nečemu razlikuje od cjeline ili ne pripada cjelini) raspuzane di-vije kupinjače (kupine). Posli prve kiše na strniki je nuz druge biljke niko čistac, *bili bosiljak*, a već u početku kolovoza je toli-ko naraso na petnaestak centi i procvato, pa se iz daljeg činilo ko da je strnika obili-la. Čistac je zdravo dobra medosnosna bilj-ka, dobro medi, a tušta cvitnog prava po-tiče maticu da naleže što više jaja, da čeli-nje društvo bude što jače, sa što više čela da lakše prizime.

Čelar salašar je najviše meda navrco (iz-dvojio meda iz saća) od drača (bagrema) i čistaca. Onda cincokret (suncokret) jedva da su sadili, a danas je on čelarima u ravni najmedonosnija biljka. Procvatolog čistaca u ravni je na strniki bilo toliko da ga čele nisu mogle izhasnirat. Salaški čelar je bio u pridnosti nad varoškim čelalom jel je čela-rio iz mista, čele nije moro nosit i nadzirat u mistima di su medile biljke. Čele su mu

vo priko kojeg su fasovali (dobijali) šećer za čele kojeg su za njih pravile šećerane, da prave šećernu pogaču s kojom su ranili čele u proliće prija cvatanja vrbe. Ko se da-nas bavi sa čelama u vrime medonosne paše čelar skoro svaki dan ima posla oko čela.

Onda je ravan bila ispriscana dolovima. Rano s prolića procvatala vrba je pomogla da pčelinji roj što više ojača, da kad pro-cvata drač bude najviše čela izletnica koje pritvaraje nektar u med. Posli drača čele su životarile na kojekakom poljskom cviču u jendecima i drugim dilovima ravni di su ra-sle kojekake biljke. Tako su dočekale vri-me cvatanja čistaca.

Osridnji salaški čelar je imo oko dvade-setak, a po di koji i više košnica. Onda su čelari u košnicama položama zvane *bo-conadi*, za koje su većinom od nabijanice napravili čelinjak, obično u kraju ledine, daleko kudan idu čeljad el josag (blago).

* * * * *

Danas je sve drugačije, strnika je izgubi-la na vridnosti, svinje rane u oboru, ratari nemilice prolivaje hebricide (herbicide) da unište korov, pa su skoro sasvim uništili i čistac, *bili bosiljak*.

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (108.)

Drugi svjetski rat

Drugi svjetski rat opustošio je Hrvatsku moralno i materijalno. Koncentracijski logori u koje su ustaše zatvarale Židove, Rome, Srbe i nepoćudne Hrvate uzdrmali su povjerenje u vlast. Hrvatski su antifašisti, prvi u porobljenoj Europi, nakon svega nekoliko mjeseci započeli borbu protiv ustaškog režima

Piše: Zdenko Samaržija

Kalvarija: kolona prema Bleiburgu

U najvećem ratnom sukobu u povijesti, Drugome svjetskom ratu, sukobile su se sile Osovine i Antifašistička koalicija. Sile Osovine, Njemačka, Italija i Japan, željele su pokoriti svijet i urediti ga prema svojim shvaćanjima i ideologijama.

Stanovnici zemalja Antifašističke koalicije, kojima su se priključili svi slobodoljubivi ljudi bez obzira na političku opredjeljenost, kao i članovi pokreta otpora u porobljenim zemljama, podnijeli su goleme žrtve kako bi porazili sile Osovine.

KOALICIJA: U Antifašističkoj koaliciji borili su se Saveznici (Velika Britanija, Sjedinjene Američke Države, Sovjetski Savez i Francuska). Veliku Britaniju, SAD i Francusku nazivamo i zapadnim saveznicima.

Kraj Drugoga svjetskog rata Europa je dočekala u ruševinama. Oko 45 milijuna ljudi ostalo je bez doma, a Europom su vladali glad i nestašica. Jednako je bilo na svim područjima zahvaćenim ratom. Nekada moćne države bile su u ruševinama,

iscrpljene od dugogodišnjih ratnih napora. Nove su velesile zauzele njihova mjesta. Bile su to SAD i SSSR.

RAT U HRVATSKOJ: Od 1941. do 1945. godine Hrvatska je bila u sastavu Nezavisne Države Hrvatske (NDH), države kojom su pod dominacijom nacističke Njemačke i fašističke Italije upravljali ustaše. Drugi svjetski rat opustošio je Hrvatsku moralno i materijalno. Koncentracijski logori u koje su ustaše zatvarale Židove, Rome, Srbe i nepoćudne Hrvate uzdrmali su povjerenje u vlast. Hrvatski su antifašisti, prvi u porobljenoj Europi, nakon svega nekoliko mjeseci započeli borbu protiv ustaškog režima.

Bitke između sila Osovine i Antifašističke koalicije gotovo su uništile hrvatsko gospodarstvo. Pri svršetku rata, Nijemci su povlačeći se uništavali tvornice, mostove i željezničke pruge. S njemačkim se snagama povlačilo i mnoštvo civila te vojska razbijene NDH, strahujući od odmazde jugoslavenskih partizana. Da je strah bio opravdan, pokazuju stotine tisuća

mučenih i pogubljenih.

POČETAK RATA: Nakon pripojenja Austrije i komadanja Čehoslovačke, Poljska je postala sljedeći Hitlerov cilj. Istočna Pruska, dio njemačke države, bila je odsječena od ostatka zemlje tzv. poljskim koridorom, zbog čega je Hitler tražio njegovo ustupanje Njemačkoj. Tvrdio je također da slobodni grad Danzig (danas Gdanjsk), koji je stavljen pod upravu Lige naroda, pripada Njemačkoj jer su Nijemci činili većinu njegova stanovništva.

Dakle nakon što su Hitleru dopustile oružavanje i oprostile mu plaćanje reparacija kao i nepoštovanje odredaba Pariške mirovne konferencije, a sve radi obrane velesila od prodora komunizma, Engleska i Francuska shvatile su da je Hitler jači od njih zajedno.

Da bi se osigurao od intervencije SSSR-a, Hitler je započeo pregovore sa Staljinom. U kolovozu 1939. godine sklopljen je sporazum o nenapadanju. Njemačka i SSSR tajnim su sporazumom podijelili interesne sfere na Baltiku i poljski teritorij. Iako su Velika Britanija i Francuska jamčile Poljskoj nepovredivost zapadne granice, Hitler je bio uvjeren kako one neće intervenirati u poljsku korist.

Bombardirani Dresden veljače 1945.

Budući da su Hitlerovi zahtjevi odbijeni, njemački napad na Poljsku započeo je 1. rujna 1939. godine bez objave rata.

Dva dana nakon toga, 3. rujna, Velika Britanija sa svojim dominionima Australijom, Novim Zelandom i Kanadom i Francuska objavile su rat Njemačkoj. ■

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

Nakon što sam čuo, kako se to kaže, iz obično dobro obavještenih krugova (informacije makedonskih i albanskih diplomata u Podgorici) na referendumu raspisanom za 21. svibnja, »osamostaljacima« ili ljepše autonomaši, dobit će vrlo blizu 60 posto cjelokupnog biračkog tijela, što znači dobit će neovisnu Republiku Crnu Goru, čija zastava s bijelim orlovima će se viti na East Riveru u tj. pred Ujedinjenim narodima u New Yorku! Toliko o prognozama. A moja intima s Crnom Gorom je posve privatna: bio sam 1973. godine gost u obitelji Tomić, čiji sin je studirao u Subotici, gost-svetinja u Cetinju, staroj prijestolnici kralja Nikole. Tri dana (kao svaki pristojan gost) kod obitelji Tomić koji su svi radili u »OBODIN«-u, jedinoj tvornici koju su imali, a supruga mog prijatelja-studenta je bila nastavnik glazbe u školi. To ne znači i da i ona nije morala skupa s majkom stajati pokraj stola i služiti domaćina-oca, u proćelji i desno starijeg sina-studenta, a lijevo od sebe, gosta - diplomiranog pravnika i u dnu stola mlađeg sina i djevera koji nije imao pravo govoriti. Rekli su da se ne smijem mješati u njihove običaje i da mirno jedem pršut i kozji sir, što mi nije bilo teško! Prijatelj Tomić, subotički student Više strojarske (valjda stipendist OBOD-a) me je dva dana vodio da vidim baš sve ljepote Cetinja, od 1868. prijestolnice Kraljevine Crne Gore, koja je imala normalne diplomatske odnose sa svim velikim silama s Berlinskog kongresa, vile koje su sagradili kao »veleposlanstva Englezi, Francuzi, Austrija, Njemačka i Italija i dapače Carevina Rusija najveću i najljepšu po njima! Raštrkano po malom Cetinju, u raznim bojama, stoje sada neoštećene, kao Državni Arhiv, Narodna biblioteka CG, Muzej Crne Gore. Zgrade su bile savršeno održavane kao

da će se veleposlanik pojaviti svakog časa! A uokolo pustinje, malo svijeta, svi tihi na ulici, Cetinjani su ponositi svijet. Odveden sam u Manastir vladike Njegoša, koji je još tad počivao u crkvici na vrh Lovćena, Muzej P. Petrovića Njegoša, s etnografskom zbirkom nošnji Crnogoraca i krvavih zastava koje su oteli Turcima, a vidio sam i tiskaru iz 1493. godine, kad su još svugdje knjige prepisivali tj. umnožavali svećenici ili kaluđeri! Uokolo manastira Njegoš je posadio, danas ogromnu, šumu za svoj odmor i šetalište, jer je bolovao od sušice, imao je najbolje lječilište kod sebe u kući, na skoro 1.000 m nadmorske visine, a tražio je lijeke u Veneziji, na moru, tadanja pogrešna medicinska teorija.

Nakon tog obilaska »cijelog« Cetinja sjeli smo u novi hotel, na terasu i domaćin me učtivo pitao želim li Nikšićko ili njemačko pivo, popio sam malo Nikšićko, a to su i ostali koliko se sjećam svi pili. Lozovaču sam odbio, ne volim žestinu, rekli su da griješim jer njihova je »prava«. Kod kuće je otac rekao: Vidio si pravu Crnu Goru i njezinu prijestolnicu po Bogu i ljudima! Ono dolje to nije! (mislio je na Titograd, koji nisu podnosili). Došao sam u goste iz Kotora, serpentinama strašnim, pa preko Rijeke Crnojevića ušao u Cetinje, jednu od najljepših uspomena! Trećeg dana sam kao pristojan gost otišao »makadamskim putem (1973. za Titograd -Podgoricu), pa, ne zastajkujući kroz kanjon Morače zaputio se dalekoj svojoj kući. Moj prijatelj je kroz nekoliko godina poginuo u »stojadinu« spuštajući se serpentinama u Kotor! Sudba!

Cijela ova moja priča i sjećanje ukazuje na jednu tihu tugu Zemlje koja je silom mača Kralja Srbije, kao po velikim silama, pobjednika jedinog u ratu, predana ovome na milost i nemilost,

istini na volju uz značajan broj »unijata« koji su postali Dedinjski i Terazijski Crnogorci i direktori za nagradu, a Tito je samo nastavio s tim što im je kao vratio Republiku, a imali su svoju Kraljevinu negdar od 1868! Ali kod ponositih gorštackih naroda uvijek se na koncu probudi želja za slobodom i neovisnošću (pa Turci nisu mogli zauzeti Cetinje nikada, a bili su I. svjetska sila)! Neki povjesničar je rekao: Ono što je bilo, bit će i opet! Referendum neće odjednom riješiti sve probleme, ali ubijeđen sam vratiće im čast: a to je ono što pravi Crnogorci jedino i cijene. Prijatelju Tomiću počivaj u miru svog Cetinja, nanovo glavnog grada Crne Gore. ■

Tjedan W. A. Mozarta u Somboru

U organizaciji Kulturnog centra »Laza Kostić« iz Sombora, od 6. do 13. svibnja u Velikoj dvorani Gradske kuće u Somboru održan je Tjedan posvećen velikom skladatelju *W. A. Mozartu*. U subotu 6. svibnja djela Mozarta izvodio je pijanist *Boris Kraljević* iz Herceg Novog, a u srijedu 10. svibnja je nastupio Trio Maes Tre, (flautistkinje *Aleksandra Nikolić* i *Jasna Marković*, te za klavirom *Irina Zagurskaja*). Iste večeri su u triu flauta svoje umijeće pokazale i mlade snage *Marijana Hupik*, *Olivera Alić* i *Ila Hajnal*, a na programu su bila djela Mozarta, *Vi valdia*, *Csillaga*, *Dvorzaka* i *Dopplera*. Trio Arger (*Nadina Dromnjaković*-klavir, *Goran Uzelac*-violina i *Dejan Božić*-violončelo) nastupio je u petak 12. svibnja s programom koji su činila djela Mozarta i *Eduarda Laloa*, dok je u subotu 13. svibnja priređena večer Mozartovih arija koje su izveli *prof. Radmila Smiljanić*, *doc. Katica Nikolić*, *doc. Andreja Ilić*, te *mr. Bojana Đajić*.

Z. G.

Izložba »O životu Ivana Kapistrana« otvorena u Subotici

Utorak, 16. svibnja, u izložbenoj dvorani Gradskog muzeja u Subotici otvorena je gostujuća izložba Udruge za mađarske spomenike u svijetu, pod nazivom »O životu Ivana Kapistrana«.

na«. Riječ je o izložbi fotografija na kojima su prikazane lokacije vezane za život i rad *Ivana Kapistrana* te njemu posvećeni spomenici i crkve. Izložbu su otvorili povjesničar *Antal Hegedüs*, restauratorica *Zsuzsanna Pápp Korhecz* i pater *Marijan Kovačević*. Izložba se može pogledati do kraja mjeseca.

Svečani koncert u Franjevačkoj crkvi

U četvrtak 25. svibnja u Franjevačkoj crkvi u Subotici koncert će održati zbor *Virgilschola* iz Salzburga, koja izvodi gregorijanske napjeve. Koncertom će ravnati umjetnički voditelj zbor dr. *Stefan Engels*. Ulaz je slobodan, ali kako organizatori koncerta napominju, dragovoljni prilozi publike su dobrodošli. Početak koncerta je u 20 sati.

U nedjelju koncert komornog zbora »Collegium Musicum Catholicum«

Prigodom 250. obljetnice Mozartova rođenja, komorni zbor »Collegium Musicum Catholicum« će u nedjelju, 21. svibnja, održati koncert u Katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici. Uz zbor će nastupiti solisti Opere novosadskog SNP-a – *Darija Olajoš Čizmić* (sopran), *Jelena Štulić* (mezzosopran), *Saša Štulić* (tenor) i *Vasa Stajkić* (bariton), komorni orkestar sastavljen od profesora i učenika Muzičke škole u Subotici, te *Kornelije Vižin* na orguljama. Na programu će se naći djela *Lukačića*, *Jelića*, *te Bacha i Mozarta*. Koncertom će ravnati dirigent i umjetnički voditelj zbora *Miroslav Stantić*. Koncert počinje u 20 sati, a ulaz je slobodan.

Rezultati natječaja »HosanaFesta« 2006.

Organizacijski odbor »HosanaFesta 2006« u Subotici otvorio je od 1. ožujka do 1. svibnja natječaj za svoj prvi Festival hrvatskih duhovnih pjesama. Za ovaj se natječaj tražilo 15 skladbi, te je Stručno povjerenstvo, nakon što je pomno razmotrilo prispjele pjesme, donijelo odluku da su sljedeće skladbe izborile pravo sudjelovanja na ovome Festivalu. Popis skladbi donosimo prema abecednome redu naslova pjesama:

Aleluja – VIS »Antunići« (Sombor)
Anđeo čuvar – VIS »Angelus« (Korčula)
Čuvaj me, o Bože – Marija Jaramazović (Subotica)
Krvavi znoj – Agika Toth (Subotica)
Mazim se, Bože, uz Tebe – Ivana Bošnjak (Tavankut)
Moje misli k Nebu lete – VIS »Amos« (Sombor)
Molim više milosti – VIS »Proroci« (Subotica)
Novi život – VIS »Apostoli mira« (Mađžarevo-Noví Marof)
On širi ruke – VIS »Varadin« (Petrovaradin)
Prema licu Tvom – VIS »Riječ« (Podstrana-Split)
Put do neba – VIS »Rafael« (Split)
Slava Spasitelju – VIS »Kefà« (Zagreb)
Tiha molitva – VIS »Vox« (Semeljci-Đakovo)
U sjeni križa – Lidija Horvat (Subotica)
Vodi me – Marija Stantić (Subotica)

Napomenimo da je Stručno povjerenstvo skladbe dobio pod šiframa, te tako nije mogao znati tko je autor i izvođač pojedinih skladbi. Članovi ocjenjivačkog suda bili su: za glazbu – *Mira Temunović* (glazbenica), *Marina Piuković* (glazbenica) i *Branko Ivanković Radaković* (glazbenik); teolog koji je ocjenjivao tekst i glazbu bio je svećenik vlč. *Goran Vilov*; te za ocjenjivanje teksta bili zaduženi *Marica Skenderović*, prosvjetni radnik i *Marinko Vuković*, profesor književnosti.

Organizacijski se odbor zahvaljuje Stručnom povjerenstvu, kao i svima koji su svojim prijavljivanjem skladbe podržali organizaciju ovoga Festivala. Svima onima koji nisu prošli natječaj poručujemo da ne posustaju. Više sreće na idućem Festivalu!

Organizacijski odbor »HosanaFesta 2006«

U HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru premijerno izvedena pučka komedija

»Idi mi – dođi mi«

Iskusna voditeljica Dramske sekcije Marija Šeremešić je režirajući predstavu prema tekstu komedije subotičkog autora S. Bunjevčeva »U gostima«, dala svoje viđenje okupljanja rodbine i prijatelja na obiteljskom prelu u jednoj običnoj, priprostoj gradskoj obitelji

U nedjelju, 14. svibnja, u velikoj dvorani svoga Doma, Dramska sekcija HKUD »Vladimir Nazor« prijatno je iznenadila okupljeno članstvo, premijerno prikazavši pučku komediju »Idi mi – dođi mi«.

Iskusna voditeljica Dramske sekcije Marija Šeremešić je režirajući predstavu

*Smjenjuju se zgode
i nezgode:
»Idi mi - dođi mi«*

prema tekstu komedije subotičkog autora S. Bunjevčeva »U gostima«, dala svoje viđenje okupljanja rodbine i prijatelja na obiteljskom prelu u jednoj običnoj, priprostoj gradskoj obitelji.

BROJNI ZAPLETI: Na jednom takvom zimskom okupljanju, a nakon dobrog svi - njokolja, biva i brojnih zapleta. Tu se smjenjuju zgode i nezgode kako članova obitelji, tako i njihovih gostiju. Jede se i

Okupljanje rodbine i prijatelja na obiteljskom prelu: scena iz predstave

Pretpremijere ovog komada članovi drame su izveli na svojim već tradicionalnim gostovanjima u Ljutovu, te u Rešetarima u Hrvatskoj. Očekujemo da će njome nasmitati i gledatelje u nekim drugim mjestima s kojima je Društvo uspostavilo dobru suradnju, te razmjenjuje svoja ostvarenja.

Somborskoj premijeri predstave, među

pije, priča, šali, nadmudruje, prepire, uzajamno podbada, ogovara, ismijava, pjeva, svira, pleše, pa i drijema. Prigodni bećarci i naša narodna kola prijatno označavaju vrhunac ovakvog slavlja. Uzajamno prepucavanje domaćina i domaćice oko »mojih« i »tvojih« gostiju redovita su: »Moji gosti bar znaju reda pri dolasku, a tvoji banu bez ikakve najave« i sl. Tu je, potom, i odnos svekrve i svekra prema snahi. Svekrva će: »Moram učiti i vaspitati snaju, mi sto vraže da mi mama kaže«. Uobičajeno je da nova snaha čak i noge pere svome svekru i sl.

Podrazumijeva se da je ova komedija, što oslikava običan bunjevački salašarski svijet, pisana našom izvornom ikavicom. **RAD NA PREDSTAVI:** Koristeći svoje bogato pedagoško iskustvo, redateljica je, ne opterećujući previše sudionike, na pripremi ovog komada radila oko tri mjeseca. Zahvaljujući sistematičnosti u radu, te odabiru lakih i interesantnih sadržaja, ova glumačka skupina lijepo se uhodala, a u svoje redove okupila je i nove članove. Premda nije uobičajeno navoditi sve sudionike jedne predstave, neka mi ovoga puta bude dopušteno to učiniti: *Dejana Jakšić, Bojana i Bojan Jozić, Agneza i Damir Šeremešić, Ivica Pekanović, Elizabeta Nemoda, Elizabeta Delić, Jovanka Raič, Klara Oberman, Sofija Vuković, Zvonko Lukač, Kristina Dorotić*, te harmonikaš *Antun Suvalj*. Većina ovih amatera us-

pješno se saživjela s likovima koje je predstavljala te atmosferu određenog vremena prenijela na gledateljstvo. Smijeh i buran pljesak za to su i najbolji dokaz.

otalim, nazočila je i *Iva Aranjoš*, konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici.

Matija Đanić

Publiku je predstava prijatno iznenadila: nazočni u Hrvatskom domu u Somboru

Na Petrovaradinskoj tvrđavi od 6. do 9. srpnja ove godine

Exit 06 – Exit u pokretu

Akcent na Main stage-u je na 80-tim godinama prošlog stoljeća i kako kaže PR Exita Srđan Mutavdžić, dobro je što postoji spona između mladih bendova, kao što su Franz Ferdinand, HIM The Cardigans i onih nešto starijih, kao što su Billy Idol, Morrissey i The Cult

Pripreme za sedmi po redu EXIT 06 koji će se održati na Petrovaradinskoj tvrđavi od 6. do 9. srpnja već uveliko traju; mnogi su izvođači svoje nastupe potvrdili a s nekima su pregovori još u tijeku. On-line rezervacija karata traje već dva mjeseca i one se mogu rezervirati neovisno od zemlje u kojoj ste, a uskoro će početi i njihova prodaja na distributivnim mjestima u većim gradovima.

Ove godine, kaže naš sugovornik *Srđan Mutavdžić*, PR Exita, akcent je stavljen upravo na promociju festivala kako u zemljama zapadne Europe tako i u zemljama regiona, koja se odvija pod motom »Exit u pokretu«. Prema njegovim riječima, posebna pozornost organizatora posvećena je promotivnoj kampanji u Engleskoj, gdje se nalazi i Exit team koji je do sada prodao prvih tisuću ulaznica. Engleski časopis »Guardian« je Exit proglasio najboljim europskim festivalom, što će po očekivanjima Exit teama, pobuditi još veću zainteresiranost posjetitelja. Prvi put ove godine, Exit organizira snažnu promotivnu kampanju i u Francuskoj (u izradi je i web stranica na francuskom), koja će se u narednim tjednima provesti u francuskim medijima namijenjenim prvenstveno mladima sklonim urbanim oblicima zabave. Zbog dobro organizirane i snažne kampanje u tom dijelu Europe, organizator ove godine očekuje preko 15 tisuća inozemnih posjetitelja.

EXIT U EUROPI: Kampanja »Exit u pokretu« kreće se i u susjednim državama – Mađarskoj, Rumunjskoj, Bugarskoj, kao i svim državama ex Jugoslavije. Namjera Exitaša je tijekom promotivne kampanje prikazati cijelu povijest Exita od nastajanja do danas.

Prvi promo-tulum održat će se u Zagrebu 27. svibnja, a isti će uslijediti i u Banja Luci, Sarajevu, Skoplju, te na kraju u Ljubljani.

Iako se svake godine špekulira oko mjesta održavanja Exita i tako unosi nemir u redove pobornika festivala, umirujuća je vijest da je Udruženje Exit potpisalo Proto-

kol s Gradom Novim Sadom po kojem mjesto održavanja festivala – Petrovaradinska tvrđava – ostaje isto u naredne tri godine.

Kako kaže naš sugovornik, ovogodišnji festival će imati 30-ak bina, a možda i koju više. Dvije nove bine su World music i Hip-hop stage, dok je kapacitet Jazz&Blues stage-a povećan za oko 5000 ljudi. One najveće i najvažnije su tu, na starim mjestima.

MAIN STAGE: Za sada je sigurno da će na Main stage-u (glavnoj bini) prvog dana nastupiti šarmantna skupina iz Švedske

što su Billy Idol, Morrissey i The Cult, tako da će po očekivanjima biti i mlađe i one, uvjetno rečeno, starije publike. »Dobar gitarski zvuk širit će se sa glavne bine«, poručuje Mutavdžić.

DJ ARENA: Drugo mjesto festivala koje djeluje na ljude poput magneta je, nepogrešivo dobro postavljeni Dance stage odnosno DJ Arena koja svojim položajem i sadržajem, pokazalo se prethodnih godina, osigurava višesatnu zabavu za desetine tisuća ljudi. I ove godine, kako je poručio PR festivala, glazbeni će žanrovi biti raspodijeljeni po danima. Do sada je poznato

Svjetska koncertna atrakcija iz Škotske: Franz Ferdinand

The Cardigans, a nakon njih škotski sastav Franz Ferdinand te ponovno oformljeni, kultni The Cult. Drugog dana moći ćete vidjeti i čuti mladu Njujorkerku *Kelis*, a potom *Morrissey* i slovensku skupinu *Sid dharta*. Trećeg festivalskog dana nastupit će zvijezda osamdesetih *Billy Idol* i sastav HIM, a posljednjeg dana na bini se pojavi ti poznati dvojac *Pet Shop Boys*. Akcent na Mainu stage-u je na 80-tim godinama prošlog stoljeća i, kako kaže PR Exita, do bro je što postoji spona između mladih bendova, kao što su Franz Ferdinand, HIM i The Cardigans i onih nešto starijih, kao

da će drugi dan biti namijenjen ljubiteljima progressive glazbe, a posljednji pobornici – ma techno zvuka. Organizatori na ovom tulumu očekuju preko 20 tisuća ljudi, svakog dana. Kako bilo, u Areni će »svirati« mnogi, od kojih navodimo samo nekolicinu – *Steve Angello, Nick Warren, Jeff Mills, Dave Clarke, David Guetta, James Zabiela, Herman Cataneo, Tecnasia, Sebastian Ingrosso, Layo and Bushwacka, M. A. N. D. Y...*

Glede nastupa domaćih i bendova iz ex-Ju organizatori kažu kako će pojedini od njih biti na glavnoj bini i to prije takozva-

Ponovno aktivan: Billy Idol će nastupiti trećeg festivalskog dana

nih headlinera, odnosno zvijezda večeri. Za sada su potvrđeni *Massimo Savić*, *Durkwood Dub*, *Eyesburn*, *Obojeni Program*, a pretpostavlja se da će se do kraja kampanje njima pridružiti i brojna druga imena s ovih prostora. MTV Adria, ogranak svjetskog MTV-a zaduženog za ovaj dio Europe, imat će svoj stage na ovogodišnjem Exitu, a neki od izvođača kao što su *Let 3* i *Edo Maajka*, kako PR Exit-a još uvijek neslužbeno najavljuje, trebali bi nastupiti na ovoj bini.

Na zvaničnom web portalu festivala, među ostalim, postoji i link za prijavljivanje mladih, nearfimiranih bendova iz ex-Ju republika, koji žele nastupiti na Exitu. Po riječima Mutavdžića, ista mogućnost postojala je i prethodnih godina, no ove godine ona mnogo ozbiljnije organizirana.

PRODAJA ULAZNICA I SMJEŠTAJ:

Službena prodaja ulaznica na punktovima diljem SiCG počinje 1. lipnja. Cijena ulaznice za četiri dana festivala koštat će 6449 dinara. Tijekom trajanja festivala prodavat će se samo jednodnevne ulaznice, dok dvodnevni neće ni biti. Po riječima Mutavdžića, do sada je putem rezervacija prodano oko 14 tisuća ulaznica.

Nezaobilazni i važan dio cijelog festivala je smještaj gostiju, jer je po podacima Exit-a prošle godine bilo preko 150.000 posjetitelja, a ove ih se očekuju nešto više. Jedna od mogućnosti smještaja je Exit kamp, koji je već postao dio za sebe i ima svoju osobenu priču – program, klimu, ozračje – toliko izraženu da neki kamperi proteklih godina nisu ni odlazili na festivalsku tvrđavu već su cijelo vrijeme provele u kampu. Razumijevajući potrebu »exit-taša«, posjetitelja festivala koji dolaze u Novi Sad, odnosno Petrovaradin, ali i sa-

mih Novosađana, organizator je osigurao sedmodnevnu mogućnost kampiranja. Tako je otvorenje kampa dva dana ranije, u utorak, 4. srpnja u 8 sati izjutra, a zatvaranje 8. srpnja u 16 sati poslijepodne. Infrastruktura kampa se nije mijenjala – jer kako kaže Mutavdžić, zašto mijenjati »konja koji pobjeđuje« – ali je zato poznata lokacija kampa (između studentskog grada i dunavske plaže) proširena. Međutim, šator posjetitelji moraju ponijeti sa sobom jer ih Exit još uvijek ne rentira. Rezerviranje mjesta u kampu iznosi 1.400 dinara (jedna osoba – jedno mjesto) i može se obaviti on-line, popunjavanjem formulara nakon kojeg se dobija vaučer koji je ulaznica za kamp.

»Park na obali Dunava, u kome se kamp nalazi, mjesto je na kojem je tisuće posje-

titelja Exit festivala iz svih krajeva svijeta stvorilo autentično ozračje zbog kojega je on postao jedan od zaštitnih znakova festivala«, reako je Mutavdžić i poručio svim zainteresiranim da na vrijeme rezerviraju svoje mjesto u kampu jer je zainteresiranost za boravak u njemu velika. Zbog sigurnosti, ulazak u kamp je dozvoljen samo s narukvicom koju će svaki gost dobiti po dolasku u kamp, a redari koji čuvaju red i mir, obavještavaju u Exitu, brinuće se i o sigurnosti gostiju i njihovih stvari. S obzirom da se festival održava u isto vrijeme kada i Svjetsko prvenstvo u nogometu, Exit je mislio i na sportaše, te će organizirati video beam na kome će se moći pratiti utakmice. Od ostalih pogodnosti tu je i besplatna uporaba interneta za sve kampere (cijeli dan na 20 računala), te kafe, mjenjačnica...

Pored kampa, posjeteljima se naravno nude i ostali vidovi smještaja – hoteli, moteli, privatni smještaj – a odabir takvog noćenja spada u njihovu privatnu »režiju«. Tijekom trajanja festivala na Tvrđavi će raditi »Food land«, mjesto gdje će se moći kupiti hrana, dok se glede pića još uvijek ne zna koja će se voda piti, koje pivo trošiti i koji sokovi prodavati, što, kako nam je rekao Mutavdžić, ovisi od sponzora, koji još uvijek nisu dogovoreni.

S obzirom da do početka festivala ima još oko 50-tak dana, zainteresirani za sadržaj festivala potrebne će informacije moći naći na internetskoj stranici Exit-a (www.exitfest.org), kao i u medijima.

Dragana Popov

Morrissey je rezerviran za drugu večer Exit-a

U Subotici će se od 21. do 27. svibnja održati 13. Međunarodni festival kazališta za djecu

Pustite djecu nek' rastu

U natjecateljskom programu ovogodišnjeg festivala naći će se ukupno 25 predstava iz preko 20 zemalja svijeta

Subotica će u razdoblju od 21. do 27. svibnja biti domaćin, trinaestoga po redu, Međunarodnog festivala kazališta za djecu. U natjecateljskom programu ovogodišnjeg festivala naći će se ukupno 25 predstava iz preko

dvadeset zemalja (Španjolska, Hrvatska, SiCG, Italija, Mađarska, Kina, Ukrajina, Turska, Rumunjska, Estonija, Rusija, Poljska, Republika Srpska, Izrael, Bugarska, Austrija, Slovačka, Belorusija, Francuska, Češka, SAD) a publika će ih

moći pogledati na tri lokacije – komornoj i sceni »Jadran« Narodnog kazališta, te komornoj sceni Dječjeg kazališta. Također, u okviru pratećeg programa – koji će se odvijati na Otvorenom sveučilištu, Trgu slobode i u Hotelu, »Patria« (Vitraž dvorana) – bit će priređeno više uličnih predstava, plesnih i glazbenih nastupa, večeri sa umjet-

nicima, projekcija filmova, a održat će se i internacionalna škola lutkarstva, međunarodni znanstveni skup o mađarskom lutkarstvu, izložba *Henrika Kemennija* i drugi programi.

Svečano otvaranje festivala je zakazano za nedjelju, 21. svibnja, s početkom u 20 sati, kada će na sceni »Jadran« festivalsku himnu »Pustite djecu nek' rastu« uživo otpjevati *Arsen Dedić*, koji je ujedno i njezin skladatelj.

Međunarodni žiri ovogodišnjeg festivala će činiti akademik dr. *Henrik Jurkowski*, teatrolog iz Poljske, akademik *Luko Paljetak*, redatelj i književnik iz Hrvatske, mr. *Eva Farkašova* scenografkinja iz Slovačke, mr. *Edi Majaron* redatelj iz Slovenije i prof. dr. *Si-*

Predstave iz Hrvatske

U okviru natjecateljskog programa, u ponedjeljak 22. svibnja na sceni »Jadran« Narodnog kazališta, s početkom u 20 sati, predstavu »Čarobna frula« rađenu prema istoimenoj Mozartovoj operi, a u režiji *Krešimira Dolenčića*, izvest će Zagrebačko kazalište lutaka, dok će u okviru pratećeg programa, u petak 26. svibnja na Trgu slobode u 19 sati biti izvedena predstava »Klaun Slavek«, glumice *Slavice File* iz Zagreba.

niša Jelušić, dekan Fakulteta dramskih umjetnosti na Cetinju.

Osnivač Festivala je Skupština Općine Subotica, a izvršni producenti su Otvoreno sveučilište i Dječje kazalište iz Subotice. Pokrovitelji Festivala su Ministarstvo za kulturu Republike Srbije i Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu.

»Atomsko sklonište« krajem svibnja nastupa u Srbiji

Mini turneja pulske skupine

Pulski bend »Atomsko sklonište«, predvođen bas gitaristom *Brunom Langerom*, održat će krajem svibnja mini turneju u Srbiji.

Skupina će 24. svibnja nastupiti u klubu »Trema« u Novom Sadu, dan kasnije na Ljetnoj pozornici u Nišu, 26. svibnja u Dvorani PMF-a u Kragujevcu, a 27. svibnja u Bašti Studentskog kulturnog centra u Beogradu.

Osnovana 1977. godine, skupina »Atomsko sklonište« ostala je u međuvremenu bez pjevača *Serđa Blažića*, koji je preminuo 1987. godine, a Langer je s novom postavom uspio održati bend do danas.

Među njihovim najpoznatijim pjesmama su »Za ljubav treba imat dušu«, »Rahela«, »Pomorac sam majko«, »Pakleni vozači«, »Žuti kišobran«, »Ne cvikaj, generacija«...

SEEcult.org

HMI u mjestu Pučišća na otoku Braču u trajanju od 22. do 29. lipnja ove godine organizira

Seminar »Stvaranje kazališta«

Hrvatska matica iseljenika i u 2006. godini održava seminar za voditelje kazališnih (dramskih) grupa koji djeluju izvan Hrvatske, zamišljen kao radionica za poduku onih koji žele proširiti i obogatiti svoje znanje, kao i za one koji tek žele osnovati kazališnu grupu; tijekom sedmodnevnog učenja, stvaranja i druženja čut ćete mnogo korisnih savjeta i usvojiti praktična znanja koja možete lako primijeniti.

Stvaranje kazališta od osobite je koristi voditeljima iseljeničkih kazališnih grupa koje djeluju u bilingvalnomu jezičnom okruženju i multikulturnim sredinama. Početnički seminar posebno je namijenjen ljubiteljima kazališne umjetnosti koji kazališnim izričajem žele obrađivati elemente hrvatskog kulturnog identiteta i razvijati kulturu izgovora hrvatskoga standardnog jezika i govora kojima se služe naše autohtone manjinske zajednice u europskim zemljama. Snaga tog Matčinog projekta je u kazalištu kao mediju, jer je ono kao sinteza mnogih umjetnosti i nudi različite oblike kulturnog djelovanja. Ovim seminarom HMI također pomaže profesionalnom hrvatskom glumištu, pobuđujući interes za kazališnu umjetnost u iseljeništvu i za reprezentativne uzorke naše kazališne umjetnosti. Seminar će, kao i proteklih pet godina, voditi redateljica iz Zagreba *Nina Kleflin*. Kao iskusna redateljica, koji iza sebe ima pedesetak režija, ali i kao prokušana pedagoginja i predavačica (predavala je glumu i režiju i na sveučilištu Carnegie Mellon u SAD), ona će vas predavanjima i pokusima provesti kroz sve faze nastanka jedne kazališne predstave. Pomagat će joj najprevedeniji i najizvođeniji suvremeni hrvatski pisac *Miro Gavran* i drugi stručni predavači.

PROGRAM RADA: U jutarnjem dvosatnom teoretskom bloku voditeljica će proći sve važne teme vezane uz stvaranje kazališta. Predavanja će biti popraćena ilustracijama, fo-

tografijama, te video i audio zapisima. Poslijepodnevni blokovi zamišljeni su kao probe na kojima će grupa, konkretnim radom, prolaziti ono što se obrađivalo u teoretskom dijelu. Scenski će se postaviti jedan kraći domaći, suvremeni komad, prilagođen potrebama seminarara, pa će svaki sudionik dobiti priliku da glumi i osjeti kako se realizira uloga i kako se rješavaju problemi na tom putu.

Seminar završava izvedbom male predstave, veselim događajem kojeg lokalno stanovništvo i turisti rado posjete. Nakon priredbe, sudionici dobiju potvrdu o sudjelovanju na seminaru.

Seminar će se odvijati na otoku Braču, u idiličnom mjestu Pučišća. Sudinici će biti smješteni u domu Klesarske škole u dvokrevetnim sobama sa kupalaonicama gdje će u miru škole za klesare bračkog kamena poznatog diljem svijeta, u neposrednoj blizini mora, imati idealne uvjete za rad, upoznavanje i iniciranje budućih kontakata njihovih grupa. U sklopu programa planirani su književni susreti te nastup lokalne folklorne grupe.

Voditeljica projekta: Nina Kleflin

Organizatorica projekta: Nives Antoljak

Mjesto održavanja: Pučišća, otok Brač

Vrijeme održavanja: 22. – 29. lipnja 2006.
Očekivani broj polaznika: 20

KAKO SE PRIJAVITI:

Seminar će trajati od 22. do 29. lipnja 2006.

Troškove boravka na Braču – participiraju sudionici (175 € puni pension), dok ostale troškove snosi HMI.

Prijavnice se primaju do 26. svibnja.

Naš je moto:

Kazalište je teško osmisлити – ali ga nije teško stvoriti.

Pokušajmo osmisлити kazalište, vidimo se u Pučišćima!

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Odjel za kulturno-prosvjetne djelatnosti i sport:

Nives Antoljak

E-mail: nives@matis.hr

Trg Stjepana Radića 3

10000 Zagreb

HRVATSKA / CROATIA

tel: (+385 1) 61 15 116

fax: (+385 1) 61 11 522

www.matis.hr

Koncert violistkinje Kristine Vojnić Hajduk u subotičkoj Gradskoj knjižnici

Uvertira za diplomski ispit

Mlada glazbenica je izvela program s kojim je u međuvremenu, ovog ponedjeljka, diplomirala na Konzervatoriju glazbene umjetnosti »Ferencz Liszt« u Segedinu

Prošle srijede 10. svibnja u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici koncert je održala violistkinja *Kristina Vojnić Hajduk* (1982.), apsolventica Konzervatorija glazbene umjetnosti »Ferencz Liszt« iz Segedina, koja je ovom prigodom izvela program s kojim je u međuvremenu, ovog ponedjeljka, ujedno i diplomirala u klasi svog profesora *Pála Behána*. Organizator koncerta bila je Muzička škola u Subotici, koju je Kristina završila u klasi profesora *Istvána Balázs-Pirija*. Inače, spomenuta je mlada violistkinja prakticirala i prije – pred kraj svake godine studija – održati jedan koncert u Subotici, te je stoga ovo bio njezin četvrti takav nastup.

Na koncertu održanom prošle srijede, prije Kristine nastupio je njezin dvije godine mlađi brat *Franjo Vojnić Hajduk*, student violine na istom Konzervatoriju. Ovom prigodom, on je uz klavirsku korepeticiju svojega kolege s godine, izveo *Bachovu* Solo sonatu u g-mollu (1. stavak Adaggio) i C-moll Sonatu za i violinu klavir *Edvarda Griega*.

Planira nastaviti studij glazbe: Kristina Vojnić Hajduk

Nakon nevedenih točaka, publika je u izvedbi Kristine Vojnić Hajduk mogla čuti Solo sonatu za violu (1. i 2. stavak) *Paula Hindemitha*, Gamba sonatu u g-mollu (2 i 3 stavak) *J. S. Bacha* i Koncert za violu i orkestar *William Waltona*. Na klaviru ju je pratila *Ana Ordosi*.

U kraćem razgovoru nakon koncerta, Kristina je navela kako planira nastaviti studij glazbe. A poslije studija, kako kaže, voljela bi raditi kao profesorica, ali i svirati u filharmoniji te u nekom od komornih sastava.

Upitana kada će ponovno nastupiti u Subotici, ona je navela kako još nije sigurna kada će to biti, ali pošto nastoji održati jedan koncert svake godine, isto planira učiniti najvjerojatnije i iduće godine.

D. B. P.

Drago Ivanišević

Metafizika III

Noć se u crnoj kočiji vozi
visoko nad nama
njen šum šumi u nama
u žilju nam noćiva

Noć sije svoje sjeme
nad nama
u nama

Sjaje se oči noći oko nas
i u nama

Hodimo tako brodimos
kroz noć u noć
mi noć sva noć svu noć
u dan
u noćni dan

Sa svojom li se noći gola sretne
noćna gine
naša krv

Drago Ivanišević (1907. – 1981.), pjesnik, dramatičar, prevoditelj, urednik i slikar, pripada krugu najvećih imena hrvatske poezije u drugoj polovici 20. stoljeća. Angažiran pjesnik i humanist, čovjek erupтивne životne snage i široke kulture prožete mediteranskim duhom, stvorio je mnogo-brojne antologijske stihove obilježene nadrealističkom i apokaliptičkom vizijom svijeta, jezičnim eksperimentima, začudnim analogijama i metaforama. Napajajući se ekspresionizmom i europskom avangardnom poezijom, lucidno i skladno spajajući svoj nadrealistički slikarski i pjesnički svijet, opjevavajući slike iz djetinjstva na čakavštini te napose istinski živeći svoje pjesništvo, ovaj je pjesnik hrvatskoj književnoj baštini ostavio čitav niz upečatljivih i nezaobilaznih pjesničkih knjiga.

Nakon što je otkazan njegov beogradski nastup britanski glazbenik gostuje u Novom Sadu

Koncert Stinga na Petrovaradinskoj tvrđavi

Prema neslužbenim informacijama, ulaznice za Stingov koncert bit će uskoro puštene u prodaju, a koštat će do 20 eura

Sting (Gordon Matthew Sumner), bivši lider skupine The Police, održat će 19. lipnja koncert na Petrovaradinskoj tvrđavi u Novom Sadu, što je potvrđeno i na njegovoj službenoj internet-skoj stranici, navodi portal SEEcult.org. Također, kako neslužbeno saznaju, ulaznice za Stingov nastup će biti uskoro puštene u prodaju, a koštat će do 20 eura. Inače, bitna za koncert će biti smještena na prostoru na kome se tijekom festivala »Exit« nalazi Main stage, a kompletnu produkciju (ozvučenje, rasvjeta...) osigurat će Stingov koncertni tim. Nakon što je beogradski nastup, koji je trebalo da organizira kompanija »Multimedija concerts« otkazan zbog tehničkih razloga (zato što »Arena« nije dobila uporabnu dozvolu na vrijeme), novosadski koncert organizirat će »Komuna« (www.komuna.com), koja je iskoristila postojeći termin određen za Beograd.

Na aktualnoj, »The Broken Music« turneji, 55-godišnji Sting nastupa sa četveročlanom skupinom, u kojoj je i njegov dugogodišnji suradnik gitarist *Dominic Miller*.

Sting će, između ostalog, nastupiti 4. lipnja na »Rock in Rio« festivalu u Lisabonu, a uoči koncerta na Petrovaradinskoj tvrđavi gostovati i na Malti, u Tel Avivu, Limasolu, kao i u Bugarskoj, Turskoj i Grčkoj, najavljeno je na njegovoj internet-skoj stranici (www.sting.com).

Poslije Novog Sada, 20. lipnja, nastupit će u Budimpešti, a potom i u Bratislavi, kao i u Milanu i Napulju, gdje će održati besplatne koncerte. Turneju potom nastavlja u Francuskoj, Španjolskoj, Monaku, Nizozemskoj i drugim europskim zemljama, a nastupit će, među ostalim, 12. lipnja i na glasovitom Jazz festivalu Montre u Švicarskoj.

D. B. P.

Antun Augustinčić (1900.-1979.)

Antun Augustinčić, jedan je od najvažnijih predstavnika takozvanog psihološkog portreta u hrvatskome kiparstvu 20. stoljeća, rođen je 4. svibnja 1900. u zagorskome mjestu Klanjcu, a preminuo je 1. svibnja 1979. godine u Zagrebu.

Studij kiparstva započinje već kao osamnaestogodišnjak kod *Rudolfa Valdeca* i *Roberta Frangeša Mihanovića*. Na Kraljevskoj će akademiji za umjetnost i umjetni obrt diplomirati kod velikog *Meštrovića*, učitelja s kojim će kao i s *Franom Kršinićem* poslije činiti trolist na kojem je utemeljeno cijelo hrvatsko kiparstvo 20. stoljeća. Boravak u Parizu u Augustinčićevoj će biografiji ostati zabilježen kao jedan od presudnih trenutaka u izgradnji mladoga kipara. Iako su njegove monumentalne spomeničke skulpture razasute diljem svijeta – od Katowica u Poljskoj, do Moskve, Rima, Tirane, Ženeve (»Brončani lik rudara« ispred zgrade Međunarodnog ureda rada) New Yorka (»Spomenik mira«, poklon organizaciji Ujedinjenih naroda), Buenos Airesa i Adis Abebe – upravo će to pariško razdoblje stvoriti uvjete za sva kasnija djela i novo poimanje skulpture u mladoga kipara.

Upoznavši Rodina, Augustinčić napušta akademizam i u slobodnoj modelaciji i nemirnom rodenovskom obliku traži vlastiti stil i izraz. Pronalazi ga između Meštrovićeve monumentalnosti i Kršinićeve lirske forme. Portreti *Matošića*, *Šnajdera*, *Ivekovića*, *Štampara*, *Broza* i *Ružičke* tek su neka od tih antologijskih djela portretne plastike, dok je niz njegovih figurativnih skulptura, kao primjerice »Nošenje ranjenika« te mnogobrojni ženski aktovi razasuti diljem svjetskih muzeja i galerija. Najviše ih se ipak čuva u Galeriji Antuna Augustinčića u njegovome rodnom Klanjcu kojem je ostavio u naslijeđe najveći broj svojih djela, skica i maketa za mnogobrojne spomenike. Od kraja 50-ih sve do smrti, Augustinčić stvara u osami svoga zagrebačkog ateliera gdje nastaju mnogobrojna djela što će u hrvatskoj umjetnosti obilježiti drugu polovicu stoljeća na izmaku. Bio je profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Uz 50. obljetnicu Hrvatske televizije

Povijest na malom ekranu

Tijekom proteklih pet decenija gledali smo brojne nezaboravne programe i ljude koji su obilježili prvu hrvatsku televizijsku kuću

Priredio i napisao: Dražen Prčić

Kada je 3. rujna 1956. godine izveden prvi eksperimentalni program, u biti samo na kontrolnom monitoru u studiju koji se nalazio u Jurišićevoj ulici u Zagrebu, započela je, danas, 50 godina duga povijest prve hrvatske televizijske kuće. U proteklom periodu televizija kao fenomen suvremenog ustroja života postala je sastavnim dijelom svih nas i neraskidiva spona između svakodnevnice stvarnosti koja se događa oko nas. Gledajući njene programe, na određeni način, postali smo i sami dijelom nje...

Prvi izravan prijenos

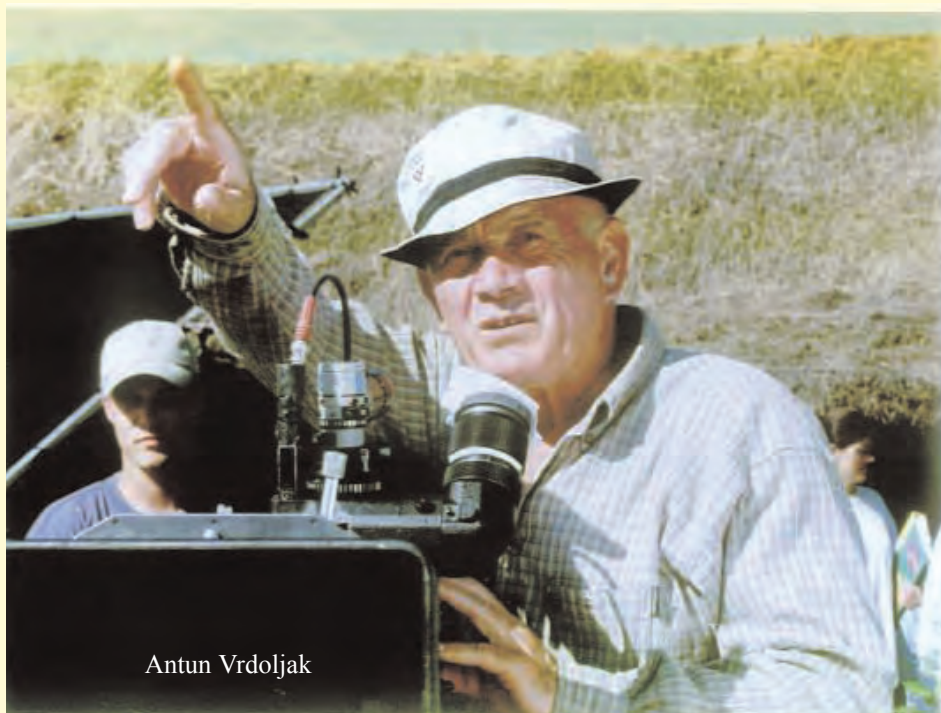
Otvorenje zagrebačkog velesajma, 7. rujna 1956. godine, prvi je izravni prijenos emitiran na tadašnjoj TVZ u trajanju od 25 minuta. Prijenos je započeo u 11 sati, kada se i prvi puta u kutu ekrana pojavio natpis TV Zagreb.

OD TVZ DO HTV-a: Iz skromnih uvjeta i prvih emitiranja, u vremenu kada je u Zagrebu (početak 1957.) bilo jedva destak te-

Saša Zalepugin

levizijskih prijatelja, Radio Televizija Zagreb (RTZ) razvila se u tadašnju vodeću televizijsku kuću na prostorima bivše za-

Antun Vrdoljak

jedničke države, da bi povijesne 1990. godine, uz aklamaciju, promijenjen naziv u Hrvatska televizija (HTV). Danas, u svome domu na Prisavlju, HTV raspolaže naj-suvremenijom digitalnom tehnikom i emitira program na dva zemaljska programa i programa plus, uz emitiranje satelitskog programa koji redovito prate brojni Hrvati (i ne samo oni) diljem planeta.

PROGRAMI KOJI SU OBILJEŽILI PRVIH 50 GODINA: Oni stariji gledatelji, koji su od prvih dana uz TVZ i HTV, sigurno se dobro sjećaju prvih emitiranja i postupnog razvoja tehnike, estetike, scenografije i svega ostaloga što čini jedan kvalitetan televizijski program. Za one mlađe evo malog podsjetnika izdvojenih programa koji su svojom kvalitetom i gledanošću

HTV zvijezde

Evo nekoliko imena ljudi koji su svojim radom i osobnošću obilježili proteklih 50 godina HTV-a: *Antun Vrdoljak* (redatelj i direktor HRT-a od 1991. -1995.), *Anton Marti* (redatelj), *Angel Miladinov* (redatelj i urednik) *Ivan He-trich* (redatelj i voditelj), *Milka Babović* (sportska novinarka), *Mario Fanelli* (režirao prvu emisiju 1956. godine), *Željka Fattorini* (tv spikerica i voditeljica), *Miroslav Lilić* (urednik i voditelj Dnevnika), *Silvije Hum* (urednik), *Palma Katalinić* (urednica), *Obrađ Kosovac* (urednik), *Mladen Delić* (sportski novinar), *Denis Latin* (novinar), *Lazo Goluža* (urednik i autor Kviskoteke), *Đelo Hadžiselimović* (urednik), *Tarik Filipović* (voditelj Milijunaša), *Mirko Galić* (direktor HTV-a), *Goran Milić* (novinar i urednik), *Oliver Mlakar* (voditelj), *Saša Zalepugin* (voditelj), *Neda Ritz* (urednica), *Helga Vlahović-Brnobić* (voditeljica), *Ksenija Urličić* (spikerica i urednica), *Boris Mutić* (sportski novinar), *Božo Sušec* (sportski novinar), *Hloverka Novak-Srzić* (urednica) i svi drugi koji su svojim doprinosom postali dio jedne od najjačih europskih javnih televizija.

ostali zlatnim slovima upisani u medijsku povijest Hrvatske. Bez namjere i favoriziranja pojedinog, navedeni programi su poredani bez ikakvog klasificiranja:

*Dnevnik – glavna informativna emisija i uvjerljivi rekorder po broju gledanosti. Večernji dnevnik emitira se u 19.30, a započeo je s emitiranjem 1. listopada 1968. godine

Program za slobodu

Za vrijeme domovinskog rata HTV je započela s emitiranjem »Programa za slobodu«, koje je potom dobio ime »Za slobodu«, koji je prenošen neprekidno, 24 sata na dan i stvaran je zajednički od strane svih redakcija.

*Prosjaci i sinovi – kulturna dramska serija u režiji Antuna Vrdoljaka, prema scenariju Ivana Raosa, uloge: *Fabijan Šovagović, Rade Šerbedžija*

Snimljena 1971. godine, zabranjena i bunkerirana, prikazana tek 12 godina kasnije

*Malo misto – dramska serija redatelja Joakima Marušića nastala prema scenariju glasovitog novinara *Miljenka Smoje*, uloge: *Boris Dvornik, Karlo Bulić*

*Kviskoteka – kviz program koji je započeo s emitiranjem 1980. godine i postavio visoke standarde u televizijskim igrama znanja. Autor: Lazo Goluža, voditelj: Ivan Hetrich i Oliver Mlakar

*Jadranski susreti – sportsko-zabavni program koji je afirmirao jadranska mjesta i

Prosjaci i sinovi, serija

Ivan Hetrich

Anton Martić

Novinar i urednik: Goran Milić

Direktor HRT-a: Mirko Galić

njihove mještane (1971. – 1980.)

*Dora – najveći hrvatski televizijski festival na kojemu se vrši izbor predstavnika za pjesmu Eurovizije

*Nedjeljno popodne – kolažni program emitiran krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih. Voditelj i urednik: Saša Zalepugin

*Smogovci – po mnogima najbolja dječja dramska serija.

*Kako je počeo rat na mom otoku – Igrani film *Vinka Brešana* rađen u produkciji HTV-a, i najveći kino hit koji je vidjelo 350.000 gledatelja (nacionalni rekord)

*Dobro jutro, Hrvatska – jutarnji kolaž program koji se emitira već 14 godina u terminu od 07-09 h

*TV Kalendar – emisija koja svakodnevno podsjeća na događaje koji su obilježili taj dan

*Školski program – prijedpodnevni obrazovni program namijenjen svima željnim znanja

*Villa Maria – prva hrvatska sapunica emitirana na HTV

*Duga mračna noć – serija u režiji Antuna Vrdoljaka koja je oborila sve rekorde gledanosti (preko milijun gledatelja po epizodi)

*Serije: Gruntovčani, Kuda idu divlje svinje, Putovanje u Vučjak, U registraturi, Kapelski krijesovi, Velo misto – ostavile su neizbrisiv trag u povijesti igranog dramskog programa

*Dokumentarni program – strani dokumentarci u izboru Đele Hadžiselimovića

*Korijeni – program o životu Hrvata izvan matične države

Alen Stantić, trgovac

Cipele za najugroženije

Koncem ožujka tvrtka »Kontakt 2003« darovala je 40 pari cipela subotičkom ogranku Crvenog križa

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Koncem ožujka jedna lijepa i nadasve humanitarna gesta usrećila je mnoštvo ljudi koji ovise o socijalnoj skrbi i pomoći društva. Prema ideji Alena Stantića (1970.), trgovca obućom i kožnom galanterijom u prodavaonici »Kontakt 2003« u Subotici, hrvatskom tvrtkom iz Rovinja, a s predstavništvom u Beogradu, darovano je 40 pari zimске obuće subotičkom ogranku Crvenog križa. O toj plemenitoj pobudi i poslu kojim se bavi razgovarali smo s Alenom za naš list.

► **Kako je uopće došlo do ideje za ovu humanu gestu?**

Postojala je određena količina manje oštećene robe koja zbog toga nije bila za prodaju, ja sam predložio gazdama tvrtke Marku Mariću i Mariju Markoviću da tih 40 pari zimске obuće doniramo u dobrotvorne svrhe. Oni su se suglasili i cipele su darovane subotičkom ogranku Crvenog križa.

► **Jesu li cipele dobile svoje nove vlasnike?**

Cipele su podijeljene onima kojima su bile najpotrebnije i mislim kako smo učinili pravu stvar u pravom trenutku.

► **Vaša tvrtka dolazi iz Hrvatske i vjerojatno često poslovno putujete u susjednu državu.**

U pitanju je tvrtka iz Rovinja koja ima sedam prodajnih objekata diljem Hrvatske, loci-

ranih u Zagrebu, Splitu, Dubrovniku, Puli, Slavonskom Brodu, a prirodno posla kojim se bavim, najčešće putujem zbog nabavke robe u Rovinj, Rijeku ili Zagreb

► **Uz prodaju obuće tvrtka u kojoj ste zaposleni bavi se prodajom i ostale kožne galanterije. O kakvoj se vrsti robe radi?**

Naša tvrtka posjeduje ekskluzivno pravo prodaje proizvoda renomiranog proizvođača kožne galanterije San Peter iz Ludbrega, koji u svome programu posjeduje mušku i žensku kolekciju unikatnih artikala od čiste kože. Govoreći o ženskoj liniji istaknuo bih recimo izvrstan program torbi od najfinije kože.

► **Kakve su cijene?**

Vjerujem kako su naše cijene ipak pristupačne za kupovnu moć naših sugrađana, jer ovdje se radi o proizvodima koji su izrađeni od 100 postotne kože, te unatoč znatnim troškovima uvoza na ovdašnje tržište, možemo ponuditi artikle čije se cijene kreću od 4-5.000 dinara. Naglašavam kako je u pitanju izuzetno kvalitetna i unikatna roba.

► **Kao čovjek koji izvrsno poznaje situaciju na modnom tržištu, što biste istaknuli kao najveći adut ovogodišnje sezone?**

Kod muškog dijela populacije još uvijek je neprikosnovena sportska obuća bazirana na modelima polu tenisica – polu cipela jer je ista vrlo praktična i može se nositi u više prigoda, dok je kod žena ukus varira između elegantnijih modela s visokim potpeticama do ravnijih, nižih modela. No, činjenica je i kako ukus i modu ponajviše diktiraju zvijezde s televizijskih ekrana te se često na-

stoji kopirati već viđeno u nekoj od popularnih show emisija.

► **U svijetu mode uvijek se gleda unaprijed, točnije u novu sezonu. Što će se nositi ove jeseni i zime?**

Kolekcije za nastupajuću sezonu jesen-zima su već naručene i uveliko se već radi na njima. Muški program bi trebale obilježiti polu duboke čizme, dok bi kod ženske populacije hit trebale biti antilopske čizmice, no tu će još biti nekih finesa koje ćemo vidjeti kada se pojave na tržištu.

Kreditne pogodnosti

Prema riječima Alena Stantića u njihovoj prodavaonici se sva ponuđena roba može kupiti uz način odloženog plaćanja putem sindikalnih kredita koji se sklapaju putem ugovora s zainteresiranim tvrtkama. Subotici trenutačno više od 40 tvrtki ima sklopljen takav aranžman.

Sve veće zagađenje okoliša

Divlje životinje i ljudi

Sve je više životinjskih vrsta ugroženo djelovanjem ljudskog faktora

Piše: Dražen Prčić

O davnina i vremena prvih praljudi, oni su dijelili ovaj planet skupa s divljim praživotinjama koje su živjele u njihovoj neposrednoj blizini. Taj prvi oblik suživota odvijao se, prema crtanim svjedočenjima na zidovima pećina u kojima je taj naš predak živio (primjerice Altamira u Španjolskoj), poglavito u lovu kao izvoru prehrane, ali isključivo namjenom i nikada za razonodu, poput današnjih lovaca, te velikom strahopoštovanju i držanju podalje od krupnijih životinjskih primjeraka. Živjeli su tako milijunima godina skupa, razvijajući se svatko na svoj evolucijski način, ne smetajući jedni drugima u podjeli životnih staništa. Sve do naglog tehnološkog razvitka i industrijske revolucije...

DIVLJINA U OPASNOSTI: Globalno svjetsko povezivanje i proboj moderne tehnologije u najzabačenije dijelove našeg globusa prouzročilo je i djelomični nestanak onih negdašnjih, pravih granica između urbanih cjelina i nedirnute divljine. Poglavito i slikovito, to se najbolje ilustrira na afričkom kontinentu gdje su česti primjeri

novoizgrađenih impresivnih i modernih građevina na samom rubu savane u kojoj obitavaju brojne divlje zvijeri. Na prvi pogled to možda izgleda simpatično i egzotično, ali žrtve tog »modernizma« su upravo stanovnici divljine kojima se iz dana u dan sužava životni prostor, a i na ovom, na kojemu obitavaju, često puta se znaju susresti sa sve većim onečišćavanjem i ljudskim nemarom izraženim u nedostatku dovoljne ekološke svijesti. Rijeke se zagađuju otpadnim materijalima iz sve većeg broja industrijskih zona, koje vrve od tvornica koje rabe jeftinu radnu snagu, tisuće i tisuće stabala biva svakodnevno posječeno za potrebe industrijske prerade i proizvodnje papirne i ostale galanterije, zrak se kontinuirano zagađuje štetnim isparenjima plinova stvarajući sve veći učinak staklene bašte i mijenjajući drastično klimatske uvjete na cijelom planetu. A divljim životinjama ostaje sve manji prostor i primoranost na ponovnu prilagodbu (možda i novi oblik evolutivnog razvitka), jer drugog izbora jednostavno niti nemaju. Čovjek, tj. današnji ljudi, više ne lovi zbog hrane, već

Vjeverice

Svima drage i simpatične vjeverice spadaju u jednu od najugroženijih divljih vrsta, koje se sve više približavaju ljudima. Prekomjerna sječa stabala i nedostatak prirodnih izvorišta hrane tjeraju ove glodavce na sve veće migracije u neposrednu blizinu ljudskih staništa.

više iz zabave ili unosne zarade, brojne su safari ture po egzotičnim destinacijama, sve veći krivolov egzotičnih i vrijednih životinjskih vrsta (slonovi, tigrovi...) i prijašnji suživot se pretvorio u izravnu hegemoniju nadmoćnije, ljudske vrste.

PRILAGODBA: Još uvijek među znanstvenicima traju polemike oko nastanka brojnih današnjih domaćih životinja i njihovom »prelasku« iz divljine u čovjekovo okruženje, te postupno pripitomljavanje uslijed novonastalih »okolnosti«. Najbolji čovjekov prijatelj, pas, najvjerojatnije vodi svoje prvobitno podrijetlo od vukova, a ljudima je njegov pra pra predak prišao uslijed jedine moguće solucije u datom trenutku. Solucije preživljavanja.

Na određeni način, uvjetovan već navedenim štetnim i po opstanak vrste opasnim faktorima, određeni broj divljih životinja će možda u budućnosti »prići« ljudima, odričući se svojih izvornih osobina. Zvuči možda surovo, na prvi pogled, ali rijetkim vrstama, kojima ozbiljno prijeti nestanak i izumiranje, vjerojatno je bolje prijeći u dobrovoljno zarobljeništvo nacionalnih i safari parkova, nego svakodnevno biti na meti krivolovaca, koji će ih nemilosrdno proganjati u nastojanju ostvarenja unosne zarade. Također, tehnološko-industrijski napredak izražen u sve većem zagađenju okoliša dovest će do pomanjkanja prirodnog staništa i potencijalne hrane za buduće naraštaje. Jedini spas u potencijalnoj bezizlaznoj situaciji krije se u prilagodbi na novi način življenja, makar po veliku cijenu gubitka slobode.

Dijanina musaka

Sastojci:

1 kg krumpira
4 glavice crnoga luka
500 g mljevenog mesa po izboru
mrkva
3 jaja
1 pavlaka
origano
kečap
domaći sok od rajčice
malo ulja ili maslaca
vegeta

Attila Szalai

Priprema:

Skuhati krumpir, oljuštiti ga i isjeckati na četiri kriške (komadića), iscijediti ga i staviti u tepsiju premazanu uljem ili maslacem. Za to vrijeme na malo laganijoj vatri dinstati 4 glavice luka isjeckane, uz dodatak vegete, potom dodati meso i nakon što promijeni boju, miješati i dodati 2 dcl vode, pa opet 1 dcl i na koncu malo soka od rajčice ili kečapa i sve to kuhati oko 30-40 minuta. Kuhanu mrkvu po želji isjeckati i dodati na iscjeđen kuhani krumpir u tepsiji.

Redoslijed:

1. Tepsiju premazati 2. Redati krumpir 3. Redati meso 4. Redati krumpir 5. Pavlaku umućenu s 3 jajeta preliti po masi i posoliti po ukusu 5. Peći na 200° C (30-40 minuta)
6. Na koncu gornji sloj malo zapeći
Prilog salata i mladi sir

V I J E S T I

Rukomet

Minimalan poraz

Rukometašice Podravke iz Koprivnice poražene su na gostovanju u Budimpešti (37-36) u prvom susretu finala kupa EHF protiv domaćeg Ferencvároša. Povoljan rezultat otvara realne šanse za nadoknadu »minusa« i osvajanje vrijednog trofeja u prestižnom europskom natjecanju. Revanš je na programu 21. svibnja. U finalu Kupa kupova za rukometašice Budućnost iz Podgorice odigrala je neodlučeno u svojoj dvorani (25-25) u prvom susretu protiv Gyora (Mađarska).

Vaterpolo

Jug obranio naslov

Vaterpolisti dubrovačkog Juga uspjeli su obraniti naslov prvaka Hrvatske (treći puta zaredom najbolji u Hrvatskoj) u dramatičnoj završnici pete, odlučujuće utakmice doigravanja s zagrebačkom Mladosti (9-10). Strijelac odlučujućeg pogotka, 43 sekunde prije kraja susreta, bio je *Nikša Dobud* i njegovim

golom sačuvana je titula »gospara« iz Gruža. Nove »stare« pr- vake Hrvatske sada čekaju pripreme za Final four kojemu su domaćini, 19. i 20. svibnja, trima talijanskim momčadima (Jug – Savona, Possillipo – Pro Recco).

Atletika

Blanka druga u Dohi

Najbolja hrvatska visašica *Blanka Vlašić* zabilježila je od- lično drugo mjesto iza Švedanke *Bergqvist* s preskočenih 197 cm (isto kao i prvoplasirana, ali uz veći broj pokušaja) na Super Grand Prix mitingu u Dohi (Katar).

Gatlin 9.76

Američki sprinter *Justin Gatlin* postavio je novi svjetski re- kord na 100 metara (9.76) na mitingu u Dohi, postavši ta- ko najbržim čovjekom planeta. Dosadašnji rekorder bio je Ja- majčanin *Asafa Powell* s rezultatom 9.77, postavljenim prošle godine.

HNL

32. kolo, 13. svibnja

Liga za prvaka

Dinamo – Hajduk 1:0

Rijeka – Varteks 2:1

Kamen I. – Osijek 1:2

Tablica: Dinamo 76, Rijeka 65, Varteks 47, Osijek 44, Hajduk 40, Kamen I. 38

Dinamo je novi prvak Hrvatske (Kvalifikacije za Champions league, Rijeka i Varteks igrat će u kupu UEFA, dok će Osi- jek preko Intertoto kupa pokušati izboriti ulaz u kup Uefa).

Liga za ostanak

Međimurje – Cibalia 4:0

Zagreb – Slaven B. 0:3

Pula – Inter 2:1

Tablica: Pula 45, Slaven B. 41, Cibalia 37, Zagreb 37, Međimurje 36, Inter 31

Inter je ispao u Drugu ligu, dok će Međimurje igrati baraž za ostanak u 1. HNL

Hrvatski izbornik objavio popis od 24 nogometaša za SP u Njemačkoj

Kranjčarov izbor

Među prijavljenim igračima nema previše iznenađenja, jer su u pitanju nogometaši koji su iznijeli teret kvalifikacija

Piše: Dražen Prčić

Prošlog petka, 12. svibnja, tri dana prije posljednjeg roka za prijavu, hrvatski nogometni izbornik Zlatko Kranjčar objavio je popis igrača na koje računa tijekom budućeg Svjetskog prvenstva u Njemačkoj. U biti, nije tu bilo mnogo nepoznanica i iznenađenja, jer se radi o »europskim legionarima«, koji su na svojim plećima iznijeli teret svih kvalifikacijskih susreta i izborili pravo nastupa na summitu najboljih svjetskih reprezentacija.

MOMČAD ZA NJEMAČKU 2006:

VRATARI: Tomislav Butina (Club Brugge/Olympiakos), Stipe Pletikosa (Hajduk Split), Joe Didulica (Austria Vienna)

OBRANA: Robert Kovač (Juventus), Stjepan Tomas (Galatasaray), Dario Šimić (AC

Milan), Mario Tokić (Austria Vienna), Josip Šimunić (Hertha Berlin), Igor Tudor (Siena), Marijan Buljat (Dinamo Zagreb)

VEZNI RED: Jerko Leko (Dynamo Kiev), Niko Kranjčar (Hajduk Split), Niko Kovač (Hertha Berlin), Marko Babić (Bayer Leverkusen), Darijo Srna (Shakhtar Donetsk), Ivan Leko (Club Brugge), Luka Modrić (Dinamo Zagreb), Jurica Vranješ (Werder Bremen), Anthony Šerić (Panathinaikos)

NAPAD: Dado Pršo (Rangers), Ivan Klisnić (Werder Bremen), Boško Balaban (Club Brugge), Ivica Olić (CSKA Moskva), Ivan Bošnjak (Dinamo Zagreb).

PRETPOZIVI: Dario Knežević (Rijeka), Mladen Petrić (FC Basel), Eduardo da Sil-

va (Dinamo Zagreb). Ovi igrači će zamijeniti nekog od navedenih

NADE I OČEKIVANJA: Odlazak na najveću nogometnu smotru i, po mnogima, najveći sportski događaj na planetu (mnogo je veće interesiranje gledateljstva za SP, nego za OI), uvijek budi velike nade u ostvarenje velikog rezultata i često puta nerealna očekivanja glede realnih mogućnosti. Ali ljepota nogometne igre ogleda se upravo u pravilu »kako nema pravila« i mogućnosti da se na pravom mjestu, u pravo vrijeme (Njemačka, 9. lipnja do 9. srpnja) pokaže aktualna snaga jedne momčadi.

Najbolji dokaz spomenute teorije impresivno je potvrđen u Francuskoj 1998. godine kada su »vatreni« pokazali svijetu »tko zna« igrati nogomet. A kada jednom osvojiš broncu na Svjetskom prvenstvu, onda je svaki novi Mondial potencijalna želja (u srcu i duši svakog navijača) za još većim dostignućem i uspjehom. Upravo u tom »duhu« nacija se polagano »oštri« na buduće ogledе protiv Brazila (13. lipnja), Japana (18. lipnja) i Australije (22. lipnja), a »momci«, koje je izbornik Kranjčar stavio na svoj popis, morat će dati sve od sebe...

Uzmemo li nastupe tijekom kvalifikacijskih borbi u 8. skupini, koje su završene prvim mjestom i izravnim plasmanom (24 boda iz 10 susreta, 7 pobjeda i 3 neodlučene, uz gol razliku 21:5), onda nije nerealno očekivati od braće Kovač, Tudora, Kranjčara juniora, Prše i ostalih »novih vatreneh« uspješan i zapažen rezultat u zemlji dvostrukih svjetskih prvaka. Jamačno, kao što to uvijek biva u životu, bit će oprečnih mišljenja glede Kranjčarova izbora, prije svega i ponajviše zbog izostavljanja naturaliziranog Brazilca Eduarda da Silve, koji je tijekom prvenstva u 1. HNL pružio brojne odlične igre, te uvrštavanja mladog Buljata, što je ujedno, na koncu, i najveće iznenađenje objavljenog popisa putnika za Njemačku. Svi ostali »ljudi su od najvećeg izbornikovog povjerenja«, a stotine jakih ligaških i reprezentativnih susreta u njihovim nogama, trebale bi biti garancija za buduće nastupe u skupini F.

Igor Cvitanović, najbolji strijelac HNL svih vremena

Uvijek ću se sjećati gola Newcastleu

U majici Dinama postigao sam 304 pogotka, od toga rekordnih 128 u HNL

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nekadašnji napadač Osijeka, Dinama, Real Sociedad i japanskog Shimizuja – Igor Cvitanović (1970.), a danas nogometni umirovljenik i privatni poduzetnik, rekord je po broju postignutih zgoditaka u povijesti Prve hrvatske nogometne lige i po svemu sudeći još dugo, dugo mu nitko neće preoteti ovu laskavu titulu.

► **Kako provodite nogometne »umirovljeničke dane«?**

Neopterećen strogim režimom svakodnevnih profesionalnih obveza nastojim se što više družiti s prijateljima i nadoknaditi barem jedan dio svega onoga što sam propustio tijekom aktivnog bavljenja nogometom. Glede poslovnog dijela imam dvije tvrtke – jedna je u Slavoniji, gdje sam kupio jedan mlin i bavim se proizvodnjom brašna, dok u Zagrebu, u kojemu živim gotovo dvadeset godina, skupa sa suprugom držim frizersko-kozmetički salon.

► **Prekidom profesionalne nogometne karijere preselili ste se u gledalište. Kako biste prokomentirali rasplet nogometnog prvenstva Hrvatske?**

Izuzetno mi je drago zbog uspjeha Dinama i povratka naslova u Maksimir, jer sam cijeli svoj život navijač, a bio sam mnogo godina i igrač najtrofejnijeg hrvatskog kluba. Momčad Josipa Kužea je potpuno zasluženo osvojila naslov prvaka, jer su tijekom cijele sezone igrali najbolji i najljepši nogomet.

► **Koliko ste susreta odigrali u modroj Dinamovoj majici?**

Imam preko 500 nastupa za Dinamo, i s ovom brojkom sam u prvih deset nogometaša u povijesti kluba.

► **Na koncu svakog prvenstva dolazi vrijeme sumiranja brojnih statističkih podataka, ali jedan stoji i vjerojatno će ostati još jako dugo. Onaj s vašim ime-**

nom na vrhu liste najboljih strijelaca HNL. Koliko ste ukupno postigli zgoditaka u elitnom razredu hrvatskog klupskog nogometa?

Za Dinamo sam postigao ukupno 304 zgoditka, ali u 1. HNL imam tih rekordnih 128 pogodaka, koji će vjerojatno još duže vremena biti neuhvatljivi iz jednostavnog razloga što se danas mladi nogometaši sve

Gol kojeg ću se uvijek sjećati je pogodak Newcastleu u 92. minuti susreta u Zagrebu.

► **Pokraj brojnih sezona u Hrvatskoj, godine i pol u španjolskom Sociedadu, nogomet i postignuti golovi odveli su vas put dalekog Japana, u koji ste se poslije vraćali kao član stožera najboljeg hrvatskog borca Mirka Cro Cop Filipovića. Kako je došlo do uspostavljanja ove nesvakidašnje suradnje?**

U biti sve je počelo još dok sam aktivno igrao i kada smo odsjeli u istom hotelu, s obzirom kako se njegova borba poklopila s gostovanjem mog Shimizuja. Upoznali smo se, on me je pozvao na borbu i od onda sam ga pratio na sljedećih 14 borbi.

► **Uz ultimate fight kao navijač, sportu ste ostali vjerni na jednom drugom terenu – teniskom. Otkud ljubav prema bijelom sportu?**

Po završetku aktivne profesionalne karijere poželio sam se baviti nekom tjelesnom aktivnošću i izbor je pao na tenis, jer sam uvijek pokazivao sklonosti prema ovom atraktivnom sportu. Opet, za rekreiranje je dovoljan samo jedan poziv i jedan suparnik.

► **Sve više bivših nogometaša zamijenilo je kopačke tenisica i reketima. Tko je najbolji tenisač među nogometašima?**

Zvone Boban je zasigurno ispred svih, potom tu je još i Robert Jarni, dobar je i Iko Buljan, te se stvarno može reći kako ima zbilja dobrih tenisača među nogometašima.

► **Hoće li budućnost donijeti nastavak određene veze s nogometom?**

Jednoga dana možda kao trener, jer sam pri kraju studija trenerske škole na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu, ali još ima vremena za preuzimanje neke momčadi.

Referendum odredio hrvatsku budućnost

Priredio: Zdenko Samaržija

17. svibnja 1951. godine rođen je *Ivan Katalinić*, vratar i trener NK Hajduk iz Splita.

17. svibnja 1994. godine bosanski su Srbi okovali u lance pripadnike UNPROFORA te ih pričvrstili uz sve objekte koji bi

mogli biti metom napada zrakoplovstva NATO-a.

18. svibnja 1711. godine rođen je u Dubrovniku *Ruder Josip Bošković*, matematičar i inženjer. Umro je 15. veljače 1787. godine u Milanu.

18. svibnja 1911. godine rođen je *Marin Franičević*, hrvatski pjesnik.

18. svibnja 1941. godine potpisao je *Ante Pavelić*, poglavnik NDH, tzv. Rimske sporazume, ugovore s fašističkom Italijom. Teritorijalni ustupci Italiji (Italija je dobila gotovo cijelu Dalmaciju i to: područje Zadra, Šibenika, Splita, otoke Rab, Krk, Vis, Lastovo, Korčulu, Mljet i mnoge druge manje otoke, zatim Boku Kotorsku te dijelove Hrvatskog primorja i Gorskog kotara), odricanje prava na izgradnju mornarice te prihvaćanje vladara iz bočne talijanske kraljevske loze za hrvatskoga kralja Tomislava II., što na sreću, nije nikada ostvareno, ubrajaju se u najtežu nacionalnu izdaju.

18. svibnja 1920. godine rođen je *Karol Wojtila*, kasniji papa Ivan Pavao II.

19. svibnja 1821. godine rođen u Karlovcu *Vjekoslav Karas*, slikar iznimnog talenta. Iako ga je pratio glas »prvog ilirskog slikara«, Karas zbog nerazumijevanja sredine završio je u neimaštini i beznadnom očaju. Bepomoćan, potražio je 1858. godine spas u samoubilačkom skoku u Koranu.

19. svibnja 1881. godine rođen je u posavskom selu Davoru *Ivo Kerdić*, hrvatski kipar.

19. svibnja 1991. godine održan je referendum u Republici Hrvatskoj. Od 83,56 posto izašlih glasača na referendum, njih 93,24 posto glasovalo je za nezavisnost i suverenost Republike Hrvatske. Na temelju te odluke Sabor je 25. lipnja proglasio Odluku o samostalnosti, koja je zbog nametnutog tromjesečnog moratorija provedena u djelo 8. listopada raskidom svih državnopravnih veza sa SFRJ.

20. svibnja 1962. godine otvorena je cesta Zagreb – Kumrovec.

20. svibnja 1795. godine pogubljen je u Pešti *Ignjat Martinović*, hrvatski franjevac i mason. S njim su smaknuti i *Josip Haynocy*, *Hrvat Ivan Lacković*, *Franjo Szentmarijai*, *grof Szigray*. Uhićen je 23. srpnja 1794. godine i optužen za jakobinsku urotu. Utemeljitelj je »Društva reformatora« i »Društva slobode i jednakosti« s kojima je htio provesti demokratsku revoluciju i ostvariti federativnu ugarsku republiku. Osumnjičeni su bili i neki hrvatski slobodni zidari. Među njima i *Maksimilijan Vrhovac*, koji je tada, vrlo vjerojatno, spalio prvi dio svog »Dnevnika« (Diariuma), u kojem je bilježio kontakte sa slobodnim zidarima. 4. veljače 1795. godine Hrvatski slobodni zidar *Josip Kralj* osumnjičen za sudjelovanje u Martinovićevoj uroti, izvršio je samoubojstvo u jednom peštanskom svratištu, tako da vlasti nisu mogle otkriti nijednog hrvatskog Martinovićevog is-

tomišljenika. Prije smrti napisao je kraću poruku kojom tumači razloge svoga čina: »Slobodan sam živio, pa radije kao slobodan umirem, nego da ma i jedan sat budem okovan u lance.«

20. svibnja 1898. godine rođen je u Brleniću pored Krašića *Janko Matko*, hrvatski književnik. Urarski je zanat izučio u Vukovaru gdje se književnim radovima javio u Srijemskim novinama. Pisao je rodoljubne romane vrlo jednostavnim i razumljivim jezikom – prozvali su ga zbog popularnosti muškom Zagorkom. Najvažnija djela su romani Moć zemlje, Tajna, Pokajnik i Žrtva. Bavio se aktualnim temama, na primjer Čarugom. Na žalost, njegovo djelo još uvijek nije revalorizirano, a pisci sinteza hrvatske književnosti nerijetko obilaze njegov bogat opus. Umro je 3. kolovoza 1979. godine u Zagrebu.

20. svibnja 1520. godine poginuo je na Vražjoj gori kod Korenice *Petar Berislavić Trogirski*, svećenik, crkveni velikodostojnik i hrvatski ban. Ubijen je u zasjedi nakon jedne bitke.

U noći između **19. i 20. svibnja 1859.** godine umro je u Zagrebu *Josip Jelačić*, hrvatski ban. Rođen je 16. listopada 1801. u Petrovaradinu. Godine 1848. izabran je za hrvatskoga bana i u svojoj je osobi ujedinio većinu zemalja naseljenih Hrvatima. Bio je jedan od vojskovođa habsburške vojske u ratu protiv mađarskih ustanika. Za vrijeme Bachovoga apsolutizma sačuvao je bansku titulu, no ona nije imala gotovo nikakvo značenje.

20. svibnja 1799. godine u Varaždinu umro je *Ivan Krstitelj Lallange*, hrvatski liječnik i teoretičar zdravstva.

21. svibnja 1904. godine u Parizu osnovan je Međunarodni nogometni savez (Federation International Football Association) u nazočnosti predstavnika Belgije, Danske, Francuske, Nizozemske, Švedske, Švicarske i madridskog Football Cluba u ime Španjolske. Engleski nogometni savez priznao je 1905. godine svih njegovih sedam saveza koji su osnovali FIFA-u i postali njezinim članom. Nogometni savez Velike Britanije (Engleske, Škotske, Irske i Walesa) istupili su 1919. godine zbog spora u pitanju amaterizma. Ponovno su se 1924. godine vratili u FIFA-u, ali opet 1928. godine istupili. Tek su od 1946. godine britanski nogometni savez opet članovi FIFA-e. Sjedište je u Zürichu, a trenutno su u nju učlanjena 204 nogometna saveza iz svih kontinenata.

Do sada je održano 17 SP: 1930. godine (Urugvaj), svjetski prvak je bio Urugvaj, 1934. godine (Italija) Italija, 1938. godine (Francuska) Italija, 1950. godine (Brazil), Urugvaj, 1954. godine (Švicarska) Njemačka, 1958. godine (Švedska) Brazil, 1962. godine (Čile) Brazil, 1966. godine (Engleska) Engleska, 1970. godine (Meksiko) Brazil, 1974. godine (Njemačka) Njemačka, 1978. godine (Argentina) Argentina, 1990. godine (Italija) Njemačka, 1994. godine (SAD) Brazil, 1998. godine (Francuska) Francuska, 2002. godine (Japan) i Južna Koreja) Brazil. Hrvatska pošta povodom proslave 100. obljetnice osnivanja FIFA-e 21. svibnja 2004. godine izdala prigodnu poštansku marku, čiji je autor zagrebački dizajner *Danijel Popović*.

22. svibnja 1992. godine Republika Hrvatska primljena je u punopravno članstvo Ujedinjenih naroda.

BASTIJOVICA (SLOVA)	HIGROZ (ZAMENA)	KOKOSNIK (RISTINAK)	GRADIĆ (BLUŽ OPATJE)	GRAD NA JEZU (KOLEDŽI)	SOLITARNI	DRUGI DETALI	SPLITSKI GLAZBENIK (E. "BRVOC")	KOZARICA POGLAVICA										
HRVATSKA NEDOSTAJA NAJNA TIRISOL SONSU UJITENI																		
DUBČE KOTLOV																		
JEKAVICA (JENI)																		
ANITIKUL (NA LJUBLJANE)						MIERA ZA ELEKTRO OTPOR TINSAČ CA DDET ZER												
POSADNI OPLOD MISTIO SISTEMI				EUROPSKA TUDNA KUGURU MIST GOVORA														
ITJE OD MILJA					MAJSTOR ENIGMAT NAGRAĐU TINSAČ ZJEDNI GENO IFR													
"DUBIN"		ARA KOSAROV SHACILU ZUCKAST TUTTA BOVA						BRILJANT ZJEDNI GENO IFR										
PRUKOMET NA KLUBU			MUŠKIN INE ŽITELJ OTOKA LGA															
IZVELA JE IZ VJAKU FARMACIJA (GRČKA MIT)																		
IZJAVI SKO KAZN ZA DOMOVINU							GLAVNI MOST U VETNI KLE											
MUŠK MANSKI SNEČENIK						RAD NA TOKAR SKOM KINOSKI	POPSJE LJIKIVITA BLJAKA HJEDLOKA TRAVA											
SLUŠU S DOKRYMA		JEJ ZA JEZU ODNATA NOVE IMA NOĆ PRED VEMAJA																
	SALTO TO IMAKA (DOKRA) SNIŽEN TONO																	
TAJNA			MUŠKIN DOKRA OPATJE LOSA OVCA				AMALJA (KRAČE)											
BLUMAC PERČE VIC				POZITIVNA ELEK TRONKA OSOBNA ZAMENICA			RUČNA BRISAC											
GRČKA DA IZ MONT VAT KOT NE GOSTROM PREMIJU LE JEZE								ZVRŠNI POTJEZ U SARU POVAZNA ZAMENICA										
	MUŠKIN KUZJANJE MAKAKI																	
SKOPI MISTIO						MINERAL												
GRČKO SLOVO				DRŽAVNA BLAGAŽNA SUPROTN VJAK														
INTARŠNI DUGME NA PARDI NOJ NAJIZMA					EDINAKVINE													

RJEŠENJA:

HRTKOVC, VOJISLAV, APELAT, O, ROMA, ARG, ATE, TVAR, NA, UVALE, KREDO, OG, ANTARA, U, INVAZOR, ICO, COLE PORTER, VELA, ROV, NORMAN, A, OKRIVITI, KASA, NEGRI, KČERKA, TD, AM, ONDA, TIS, CAR, BOSPOR, CAZINJANI, ANTO, EPIKA, ARAP, NAILAZAK, MAKAKI, F, RAKIJAŠ, RAC, S, IGO, ONASSIS, ANA, ČELAVAC, DREISER

PETAK 19. 5. 2006.

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Svijet slavnih, serija
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.10 Snalaženje u divljini 2., dokumentarna serija
11.00 Vijesti iz kulture
11.10 Među nama, znanstveno obrazovni program
12.00 Dnevnik
12.16 TV kalendar
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Oprah Show
14.05 Vijesti
14.15 Krim odjel 2., serija
15.05 Fantastična četvorka, crtana serija
15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 Priča o Komiži, dokumentarna emisija
16.35 Život je lijep
17.35 Vijesti
17.50 Najslabija karika, kviz
18.35 Ljubav u zaleđu, serija
19.30 Dnevnik
20.10 Derbi uvodna emisija
21.15 Kontraplan
22.00 Vijesti iz kulture
22.10 Izvan zakona, miniserija
23.35 Znanstvene vijesti
23.45 Vijesti dana
00.00 Plavi led, britansko američki film
01.45 Cvijet na cesti, američki film
03.15 Film
05.15 Oprah Show
06.00 Krim odjel 2., serija
06.45 Ljubav nema cijene, serija

07.15 TEST
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija
08.00 Tom i Jerry kao klinici, crtana serija
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica
09.30 NULTI SAT:
09.40 Deset minuta
10.00 Kokice
10.30 Zasijedanje Hrvatskog sabora, prijenos
13.30 TV raspored
13.35 NULTI SAT
14.10 Vijesti za gluhe

14.20 Fantastične obiteljske priče: Bailey's Mistake, američki TV film
15.40 Vijesti na drugom
15.50 Vrijeme sutra
15.55 Osijek: Rukomet (M) finale Kupa Hrvatske, pr.
17.55 Dubrovnik: Vaterpolo Final Four: Jug Savona, polufinale

19.10 Crtani film
19.20 To je kao ono 2., humoristična serija
19.40 Nevjerojatne priče 1.
20.10 Lucky Numbers, američki film
22.05 Večernja škola
22.40 Vijesti na drugom
22.55 Zlikavci, humoristična animirana serija
23.10 This Boy's Life, američki film
01.00 Pregled programa za subotu

06.10 Power Rangers, serija
06.35 Ninja kornjače, crtana serija
07.00 Šaljivi kućni video
07.30 Mačeha, serija
09.30 Putovi ljubavi, serija
10.30 Izlog strasti, serija
11.00 VIP DJ, glazbena emisija
11.35 Policijski početnik, serija
12.35 Opet iznova, serija
13.30 Nova navečer, informativni magazin
14.05 Bumerang, serija
15.05 Seinfeld, serija
15.35 Svi vole Raymonda, serija
16.15 Nasljednica, serija
17.05 Vijesti Nove TV
17.10 Mačeha, serija
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove TV
19.30 Nova navečer, informativni magazin
20.00 Istraga, kriminalistički magazin
21.30 Sekunde do katastrofe: Bomba u Oklahoma Cityju, dokumentarni film

22.30 Seinfeld, serija
23.00 Ali G, serija
23.30 National Geographic report: Otkrivena tajna da Vincijevog koda
23.35 JAG, serija
00.30 Paklena kuhinja, igrani film
02.05 Kraj programa

06.00 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
06.50 Astro Boy, crtana serija
07.15 Transformers Cybertron, crtana serija
07.40 Transformers Energon, crtana serija
08.00 Johnny Bravo, crtana serija
08.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
08.50 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
09.15 Roseanne, humoristična serija (R)
09.45 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.15 Dadilja, humoristična serija (R)
10.45 Sanja, talk show (R)
11.40 Eksploziv, magazin (R)
12.10 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.40 Ljubav jednog oca, telenovela
13.45 Ljubav bez predaje, telenovela
14.35 Carabinieri- žena na zadatku, dramska serija
15.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
16.35 Roseanne, humoristična serija
17.00 Bračne vode, humoristična serija
17.25 Dadilja, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 Fear Factor, show
21.25 Sve za lovu, igrani film, akcijska komedija
23.00 Sjeme zla, igrani film, triler
00.55 Vijesti, informativna emisija
01.05 Alien: Uskrsnuće, igrani film, znanstveno-fantastični horor
02.45 Staklena kuća, igrani film, triler (R)

SUBOTA

07.05 TV raspored
07.10 TV kalendar
07.20 Teletubbies, lutkarska serija
07.45 Vijesti
07.55 ŽUTOKLJUNAC
08.50 NULTI SAT
09.50 Vijesti
10.00 Briljanteen
10.45 Vijesti iz kulture
10.50 National Geographic: Napad gamadi
12.00 Dnevnik
12.20 Ljubav nema cijene, serija
13.05 Prizma, multinacionalni magazin
13.50 Klub zdrave prehrane
14.15 Dvoboj vrtlara 2.
14.50 Oprah Show
15.35 Reporter: Nerodene žene
16.35 Vijesti
16.50 Hitna služba 11., serija
17.40 Divlja Europa: Novo tisućljeće
18.35 TV Bingo Show
19.15 LOTO 7/39
19.30 Dnevnik
20.05 Severina na Eurosongu

21.00 Atena: Eurosong 2006., prijenos
00.10 Vijesti dana
00.30 Tajni agent, britanski film
02.00 Ne vjeruj strancima, američko kanadsko njemački film
03.30 Plavetnilo donosi smrt, američko južno afričko izraelski film
05.05 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
05.15 Simpsoni 15., humoristična serija
05.35 Hitna služba 11., serija
06.20 Ljubav nema cijene, serija

08.05 TEST
08.20 TV raspored
08.25 Ljubav u zaleđu, serija

20. 5. 2006.

10.00 Kinoteka: Nevolje s Harryjem, američki film
 11.35 TV raspored
 11.40 Kućni ljubimci
 12.10 Duhovni izazovi međureligijski magazin
 12.25 Glas domovine
 12.55 Sretni brojevi, francusko američki film
 14.40 TV raspored
 14.45 Automagazin
 15.20 Legend, britanski film
 16.55 O. C. 2., serija
 17.40 Koprivnica: Rukomet (Ž) finale Kupa EHF (uzvrat) Podravka Ferencvaros, prijenos
 19.30 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 19.45 Simpsoni 15., humoristična serija
 20.10 Dubrovnik: Vaterpolo, EL Final Four, finale
 21.30 Čovjek koji je pre malo znao, američki film
 23.05 Newyorški plavci 12., serija
 23.50 Cirkus 2., serija
 00.35 Sport danas
 00.45 Pregled programa za nedjelju

06.40 Vremenski stroj, crtani film
 08.00 Power Rangers, serija
 08.50 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 09.50 Tri sestre, serija
 10.20 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
 10.50 Ali G, serija

11.20 Čarobnice, serija
 12.10 Smallville, serija
 13.00 Odvjetnica, serija
 13.50 Potreba za brzinom, igrani film
 15.30 Automotiv, auto moto magazin
 16.00 Navigator, nautički magazin
 16.30 Vijesti Nove TV
 16.40 Bumerang, serija
 17.30 Istraga, kriminalistički magazin
 19.00 Dnevnik Nove TV

19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vikend prognoza s Mirnom Maras
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Zuhra show, zabavna emisija
 21.00 VEČER S OJOM ZVIJEZDOM, igrani film po izboru gledatelja – Legenda o jeseni, igrani film
 – Grad duhova, igrani film
 – Scene zločina, igrani film
 23.15 Posljednji dah, igrani film
 00.50 VIP DJ, glazbena emisija
 01.25 Zanimanje DJ, igrani film
 03.00 Kraj programa

07.00 Lud za tobom, humoristična serija
 07.25 Dexterov laboratorij, crtana serija
 07.50 Scooby– Doo, where are you?, crtana serija
 08.15 Jagodica Bobica, crtana serija (R)
 08.40 Battle B-Daman, crtana serija
 09.00 Na zadatku, humoristična serija
 09.25 Dodir s neba, fantastična dramska serija
 10.20 Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
 12.45 Pozdrav iz Wonderfallsa, humoristična serija
 13.35 Everwood, dramska serija
 14.30 Čuvar snova, mini serija, drama
 16.00 Sve za lovu, igrani film, akcijski komedija (R)
 17.40 Zvijezde Extra: 101 najseksi tijelo Hollywooda, zabavna emisija
 18.40 Večernji list – nagradna igra
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Žuta minuta, zabavna emisija
 20.05 Mamac, igrani film, akcijska komedija
 22.10 Privedite osumnjičene, igrani film, triler
 23.55 Playboy: Ljubav u zraku, igrani film, erotski
 01.35 Sjeme zla, igrani film, triler (R)
 03.20 Alien: Uskrnuće, igrani film, znanstveno-fantastični horor (R)

NEDJELJA 21. 5. 2006.

07.20 TV raspored
 07.25 TV kalendar
 07.35 Vijesti
 07.40 Return from Witch Mountain, američki film za djecu
 09.05 Aladdin, crtana serija
 09.25 Timon i Pumbaa, crtana serija
 09.50 Vijesti
 10.00 Vijesti iz kulture
 10.10 Miss Marple: Ubojstvo u župnom dvoru
 12.00 Dnevnik
 12.15 TV kalendar
 12.30 Plodovi zemlje
 13.25 Rijeka: More

14.00 Nedjeljom u dva
 15.10 Vijesti
 15.30 Istina o dinosaurima ubojicama, dokumentarna serija
 16.25 Rosemary i Thyme, serija
 17.15 Hrvatska zlatna Praha, dokumentarni film
 17.50 Dvostruka ucjena, američki film
 19.15 LOTO 6/45
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 Odmori se, zaslužio si dramska serija
 21.55 Shpitza
 22.45 Vijesti dana
 22.55 Vijesti iz kulture
 23.05 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 23.55 U ljubavi nema pravila, miniserija
 01.30 Nedjeljom u dva
 02.30 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 03.15 Istina o dinosaurima ubojicama, dokumentarna serija
 04.05 Slobodna zona, kratki dokumentarni film

04.20 Plodovi zemlje
 05.10 Shpitza
 05.55 Rosemary i Thyme, serija

08.15 TEST
 08.30 TV raspored
 08.35 Ljubav u zaleđu, serija
 10.50 Biblija
 11.00 Remetinec: Misa, prijenos
 12.00 TV raspored
 12.05 U ljubavi nema pravila, miniserija
 13.45 Mir i dobro
 14.15 Opera Box
 15.00 Tenis Zagreb Open ATP Challenger, prijenos finala
 17.25 Košarka, PH: Zagreb Split, prijenos
 19.40 Simpsoni 15., humoristična serija
 20.10 Najgol
 20.25 Povijest Svjetskih nogometnih prvenstava
 21.35 Sport danas
 21.50 Evergreen filmovi Alfreda Hitchcocka: Prozor u dvorište, američki film
 23.40 Prolaznik, miniserija
 01.35 Pregled programa za ponedjeljak

07.00 Zenki, crtana serija
 07.20 Školska liga
 07.45 Power Rangers, serija
 08.35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 09.35 National Geographic report: Otkrivena tajna da Vincijevog koda
 09.40 Put oko svijeta u 80 dana, crtani film
 10.55 Praznik u Rimu, igrani film
 13.00 Neobičan svećenik, igrani film
 14.35 Večer s mojom zvijezdom, igrani film po izboru gledatelja
 16.50 Vijesti Nove TV
 16.55 Pevecov kutak
 17.00 Zuhra show, zabavna emisija
 18.00 Red carpet, zabavna emisija
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV

NEDJELJA

19.25 Vikend prognoza s
Mirnom Maras
19.30 Nova navečer,
informativni magazin
20.00 Pravi se da je ne vidiš,
igrani film
21.40 Epicentar, informativno
zabavna emisija
22.40 Nevjerna, igrani film
00.10 Red Carpet, zabavna emisija
01.05 VIP DJ, glazbena emisija
01.40 Automotiv, auto moto
magazin
02.05 Kraj programa

07.05 Ed, Edd i Eddy,
crtana serija
07.30 Krava i Pilić,
crtana serija
07.55 Battle B-Daman,
crtana serija
08.20 Jagodica Bobica,
crtana serija
08.45 Školske tajne,
dramska serija
09.35 Red Bull Air Race Svjetski
kup 2006– Barcelona,
sportsko– dokumentarna
emisija (R)
10.05 Mijenjam ženu,
dokumentarna serija (R)
11.20 Mjenjačnica,
zabavna emisija (R)
12.15 Bibin svijet,
humoristična serija (R)
12.50 Čuvar snova,
mini serija, drama
14.25 Mamac, igrani film,
akcijska komedija (R)
16.30 Auto moto tv, magazin
17.05 Salto, zabavna emisija
18.05 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti,
informativna emisija
19.10 Svijet čuda,
dokumentarna serija
20.05 Vjeruj u ljubav, show
21.20 Putovanje prema Suncu,
saga
22.50 FBI: Istraga, dokumentarno–
kriminalistička serija
23.50 Novi forenzičari,
dokumentarno–
kriminalistička serija
00.50 Autopsija, dokumentarno–
kriminalistička serija
01.20 Playboy: Ljubav u zraku,
igrani film, erotski (R)

PONEDJELJAK 22. 5. 2006.

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.05 Svijet slavnih, serija
09.55 Vijesti
10.05 Snalaženje u divljini 2.:
Putovanje kanuom
11.00 Vijesti iz kulture
11.08 TV raspored
11.10 Riječ i život: Poslanje žene
duša svijeta, religijski
program
12.00 Dnevnik
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Maja: Pozor, prijemni!!!,
talkshow
14.00 Vijesti
14.13 Vrijeme danas
14.15 Krim odjel 2., serija
15.05 Fantastična četvorka,
crtana serija
15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 AlpeDunavJadran
16.35 Život u živo
17.35 Vijesti
17.50 Najslabija karika, kviz
18.35 Ljubav u zaleđu, serija
19.30 Dnevnik
20.10 Latinica: Pacifikacija Srba,
1. dio
21.15 Latinica: Pacifikacija Srba,
2. dio
21.50 Na posebnom zadatku:
Do You Speak hrvatski?
22.20 Vijesti iz kulture
22.35 Otvoreno
23.30 Na rubu znanosti:
Istraživanje budućnosti
00.35 Vijesti dana
00.50 Vrijeme je za jazz: Big
Band HRTa za EBU
02.15 Emerald City (Smaragdni
grad), australski film
03.50 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
04.00 Na posebnom zadatku:
Do You Speak hrvatski?
04.30 Latinica: Pacifikacija Srba
06.00 Ljubav nema cijene, serija

07.15 TEST
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija
08.00 Tomm i Jerry kao klinici,
crtana serija
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica
09.30 NULTI SAT:
09.40 Na glasu
10.00 Kratki spoj

10.30 Fantastična četvorka,
crtana serija
10.55 Briljanteen
11.40 Dvorac igračaka,
serija za djecu
12.05 Vremenski putnici,
serija za djecu
12.30 Geo reportaža:
Hollywood na suhom
13.00 NULTI SAT
14.00 TV raspored
14.05 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
14.15 Vijesti za gluhe
14.25 Fantastične obiteljske priče:
Moj najdraži
Maršovac, američki film
16.05 Vijesti na drugom
16.15 Vrijeme sutra
16.20 Smogovci, serija za djecu
16.50 Dva i pol muškarca,
humoristična serija
17.10 Glavni grad 4., serija
18.00 Hrvatska danas
18.50 Put do Njemačke
19.20 Magazin nogometne
Lige prvaka
19.50 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
20.50 Kuda idu divlje svinje,
TV serija
21.55 Vijesti na drugom
22.10 Robocop, američki film
23.55 Glavni grad 4., serija
00.40 Na tajnim zadacima 2.,
serija
01.25 Pregled programa za utorak

06.10 Power Rangers, serija
06.35 Ninja kornjače, crtana serija
07.00 Šaljivi kućni video
07.30 Mačeha, serija
09.30 Putovi ljubavi, serija
10.30 Izlog strasti, serija
11.00 VIP DJ, glazbena emisija
11.35 Policijski početnik, serija
12.35 Opet iznova, serija
13.35 Nova navečer,
informativni magazin
14.05 Red Carpet,
zabavna emisija
15.05 Seinfeld, serija
15.35 Svi vole Raymonda, serija
16.15 Nasljednica, serija
17.05 Vijesti Nove TV
17.10 Mačeha, serija
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove TV
19.30 Nova navečer,
informativni magazin
20.00 Prvi u tjednu: Smrt iz
morskih dubina, igrani film

21.35 Balkan Inc., serija
22.35 Will I Grace, serija
23.05 Seinfeld, serija
23.35 Prokletstvo talismana,
igrani film
01.05 Balkan Inc., serija
01.55 Kraj programa

05.50 Ljubav bez predaje,
telenovela (R)
06.30 Astro Boy, crtana serija
07.00 Transformers Cybertron,
crtana serija
07.25 Transformers Energon,
crtana serija
07.50 Johnny Bravo, crtana serija
08.10 Princ iz Bel– Aira,
humoristična serija (R)
08.40 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
09.10 Roseanne,
humoristična serija (R)
09.35 Bračne vode,
humoristična serija (R)
10.05 Dadija,
humoristična serija (R)
10.35 Sanja, talk show (R)
11.30 Ekkluziv, magazin (R)
12.05 Zabranjena ljubav,
sapunica (R)
12.35 Ljubav jednog oca,
telenovela
13.40 Ljubav bez predaje,
telenovela
14.30 Carabinieri– žena na
zadatku, dramska serija
15.25 Princ iz Bel– Aira,
humoristična serija
15.55 Pod istim krovom,
humoristična serija
16.25 Roseanne,
humoristična serija
16.50 Bračne vode,
humoristična serija
17.20 Dadija,
humoristična serija
17.50 Sanja, talk show
18.45 Vijesti,
informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav,
sapunica
20.10 Planet majmuna, igrani
film, znanstveno–fantastični
22.15 Usamljeni zaštitnik,
igrani film, akcijski
23.55 Vijesti,
informativna emisija
00.10 Vjeruj u ljubav, show (R)
01.15 Putovanje prema Suncu,
saga (R)

UTORAK 23. 5. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 Svijet slavnih, serija
 09.55 Vijesti
 10.05 Snalaženje u divljini 2.: Amerika
 11.08 TV raspored
 11.10 Meta, emisija za branitelje
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Stari, ali ne i sami talkshow
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.15 Krim odjel 2., serija
 15.05 Fantastična četvorka, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Euromagazin
 16.35 Život u živo
 17.30 Vijesti
 17.45 Najslabija karika, kviz
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 Znanstvene vijesti
 19.30 Dnevnik
 20.10 Globalno sijelo
 20.45 Svirci moji (7/8)
 21.35 Imati svoj život, dokumentarna emisija
 22.15 Otvoreno
 23.05 Vijesti iz kulture
 23.15 Drugi format
 00.10 Vijesti dana
 00.25 Ponoćna antologija: Spas za Grace, britanski film
 02.00 Stažist 3., humoristična serija
 02.25 Krim odjel 2., serija
 03.10 Bez traga 3., serija
 03.55 Na tajnim zadacima 2., serija
 04.40 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 04.55 Imati svoj život, dokumentarna emisija
 05.25 Globalno sijelo
 05.55 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.15 TEST
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Crtani filmovi
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Navrh jezika

10.00 Povratak, hrvatski dokumentarni film
 10.30 Fantastična četvorka, crtana serija
 10.50 Parlaonica
 11.45 Dvorac igračaka, serija za djecu
 12.10 Vremenski putnici, serija za djecu
 12.35 Slavni parovi: Elvis Presley i Hal Wallis
 13.00 Direkt
 13.25 NULTI SAT
 14.25 TV raspored
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Fantastične obiteljske priče: Prsten beskraje svjetlosti, američki TV film
 16.05 Vijesti na drugom
 16.15 Vrijeme sutra
 16.20 Smogovci, serija za djecu
 16.50 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 17.10 Glavni grad 4., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Put do Njemačke
 19.20 To je kao ono 2., humoristična serija
 19.45 Nevjerojatne priče 1.: Gospodin čarobni
 20.20 Nogomet prijateljska utakmica: Austrija Hrvatska, prijenos
 22.25 Vijesti na drugom
 22.40 Bez traga 3., serija
 23.25 Stažist 3., humoristična serija
 23.45 Glavni grad 4., serija
 00.30 Na tajnim zadacima 2., serija
 01.15 Pregled programa za srijedu

nova

06.10 Power Rangers, serija
 06.35 Ninja kornjače, crtana serija
 07.00 Šaljivi kućni video
 07.30 Mačeha, serija
 09.30 Putovi ljubavi, serija
 10.30 Izlog strasti, serija
 11.00 VIP DJ, glazbena emisija
 11.35 Policijski početnik, serija
 12.35 Opet iznova, serija
 13.35 Nova navečer, Informativni magazin
 14.05 Epicentar, informativno zabavna emisija
 15.05 Seinfeld, serija
 15.35 Svi vole Raymonda, serija
 16.15 Nasljednica, serija
 17.05 Vijesti Nove TV
 17.10 Mačeha, serija
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin

20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Matilda, igrani film
 22.40 Seinfeld, serija
 23.10 JAG, serija
 00.05 Na selu, igrani film
 01.55 Kraj programa

RTL

06.00 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 06.40 Astro Boy, crtana serija
 07.05 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.30 Transformers Energon, crtana serija
 07.55 Johnny Bravo, crtana serija
 08.15 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
 08.45 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.15 Roseanne, humoristična serija (R)
 09.40 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.10 Dadilja, humoristična serija (R)
 10.40 Sanja, talk show (R)
 11.35 Eksploziv, magazin (R)
 12.05 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.35 Ljubav jednog oca, telenovela
 13.40 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.30 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.25 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
 15.55 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.50 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.50 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.05 Bibin svijet, humoristična serija
 21.45 Urnebesna pljačka, igrani film, komedija
 23.10 Vijesti, informativna emisija
 23.25 Planet majmuna, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
 01.25 Usamljeni zaštitnik, igrani film, akcijski (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 Svijet slavnih, serija
 09.55 Vijesti
 10.05 Snalaženje u divljini 2.: Švedska
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.08 TV raspored
 11.10 Treća dob, emisija za umirovljenike
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Od kolijevke pa do groba najopasnije je dačko doba, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.15 Krim odjel 2., serija
 15.05 Fantastična četvorka, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Znanstvena petica
 16.35 Život u živo
 17.30 Vijesti
 17.45 Najslabija karika, kviz
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 LOTO 7/39
 19.30 Dnevnik
 20.10 Piramida, zabavni program
 21.20 Luda kuća, serija
 22.00 Poslovni klub
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Hitlerov američki poslovni prijatelj, dokumentarni film
 00.30 Vijesti dana
 00.45 I'll Take you There, američki film
 02.20 Krim odjel 2., serija
 03.05 Na tajnim zadacima 2., serija
 03.50 Ekipa za očevid 5., serija
 04.35 To je kao ono 2., humoristična serija
 04.55 Znanstvena petica
 05.25 Poslovni klub
 05.55 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.15 TEST
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Crtani filmovi
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica

SRIJEDA 24. 5. 2006.

09.30 NULTI SAT:
 09.40 Športerica
 10.00 Iznad crte
 10.30 Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 NULTI SAT
 14.25 Vijesti za gluhe
 14.35 Fantastične obiteljske priče: Charley and the Angel, američki film
 16.05 Vijesti na drugom
 16.20 Smogovci, serija za djecu
 16.50 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 17.10 Glavni grad 4., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Put do Njemačke
 19.20 To je kao ono 2., humoristična serija
 19.40 Nevjerojatne priče 1.: Krivnja
 20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.45 Kuda idu divlje svinje, TV serija
 21.50 Ekipa za očevid 5., serija
 22.40 Vijesti na drugom
 22.55 Moj život, američki film
 00.50 Glavni grad 4., serija
 01.35 Na tajnim zadacima 2., serija
 02.20 Pregled programa za četvrtak

06.10 Power Rangers, serija
 06.35 Ninja kornjače, crtana serija
 07.00 Šaljivi kućni video
 07.30 Mačeha, serija
 09.30 Putovi ljubavi, serija
 10.30 Izlog strasti, serija
 11.00 VIP DJ, glazbena emisija
 11.35 Policijski početnik, serija
 12.35 Opet iznova, serija
 13.35 Nova navečer, informativni magazin
 14.05 Naša mala klinika, serija
 15.05 Seinfeld, serija
 15.35 Svi vole Raymonda, serija
 16.15 Nasljednica, serija
 17.05 Vijesti Nove TV
 17.10 Mačeha, serija
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Opasan prijatelj, igrani film
 21.35 U sridu, društveno politički magazin
 22.35 Seinfeld, serija
 23.05 National Geographic report: Otkrivena tajna da

Vincijevog koda
 23.10 JAG, serija
 00.05 XX/XY, igrani film
 01.35 Kraj programa

06.00 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 06.50 Astro Boy, crtana serija
 07.15 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.40 Transformers Energon, crtana serija
 08.00 Johnny Bravo, crtana serija
 08.20 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija (R)
 08.50 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.15 Roseanne, humoristična serija (R)
 09.45 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.15 Dadija, humoristična serija (R)
 10.45 Sanja, talk show (R)
 11.40 Eksploziv, magazin (R)
 12.10 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.40 Ljubav jednog oca, telenovela
 13.45 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.35 Carabinieri– žena na zadatku, dramska serija
 15.25 Princ iz Bel– Aira, humoristična serija
 15.55 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadija, humoristična serija
 17.50 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 CSI: NY, kriminalistička serija
 21.00 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 21.55 Vatrene dečki, dramska serija
 22.50 Cobra 11, kriminalistička serija
 23.45 Vijesti, informativna emisija
 00.00 Fear Factor, show (R)
 01.10 Auto moto tv, magazin (R)
 01.45 Cobra 11, kriminalistička serija (R)

ČETVRTAK

06.40 TV raspored
 06.45 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 Svijet slavnih, serija
 09.55 Vijesti
 10.05 Snalaženje u divljini 2.: Četiri godišnja doba
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Trenutak spoznaje, znanstveno obrazovni program
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Govorimo o zdravlju
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.15 Krim odjel 2., serija
 15.05 Fantastična četvorka, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Potrošački kod
 16.30 Zdravstveni savjetnik zaklade Simbex, pp
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.15 Brisani prostor
 22.00 Pola ure kulture
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Direkt
 00.15 Vijesti dana
 00.30 Filmovi Claudea Chabrola: Nevjerna žena, francuski film
 02.05 Krim odjel 2., serija
 02.50 Na tajnim zadacima 2., serija
 03.35 To je kao ono 2., humoristična serija
 03.55 Dva i pol muškarca 2., humoristična serija
 04.20 Potrošački kod
 04.50 Pola ure kulture
 05.20 Brisani prostor
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

07.15 TEST
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Crtani filmovi
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Glazbecada

10.00 Tečaj francuskog jezika
 10.30 Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Fantastične obiteljske priče: Magic Sticks, američko njemački film
 16.05 Vijesti na drugom
 16.15 Vrijeme sutra
 16.20 Smogovci, serija za djecu
 16.50 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 17.10 Glavni grad 4., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Put do Njemačke
 19.20 To je kao ono 2., humoristična serija
 19.40 Nevjerojatne priče 1.: Čovjek s daljinskim upravljačem
 20.10 Kuda idu divlje svinje, TV serija
 21.15 Genijalci, kviz
 21.50 Vijesti na drugom
 22.05 Imitator, američki film
 23.55 Glavni grad 4., serija
 00.40 Na tajnim zadacima 2., serija
 01.25 Pregled programa za petak

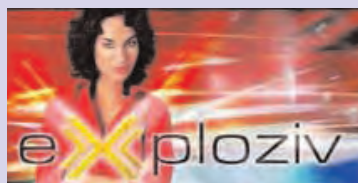

06.10 Power Rangers, serija
 06.35 Ninja kornjače, crtana serija
 07.00 Šaljivi kućni video
 07.30 Mačeha, serija
 09.30 Putovi ljubavi, serija
 10.30 Izlog strasti, serija
 11.00 VIP DJ, glazbena emisija
 11.35 Policijski početnik, serija
 12.35 Opet iznova, serija
 13.35 Nova navečer, informativni magazin
 14.05 U sridu, društveno politički magazin
 15.05 Seinfeld, serija
 15.35 Svi vole Raymonda, serija
 16.15 Nasljednica, serija
 17.05 Vijesti Nove TV
 17.10 Mačeha, serija
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Hit četvrtak: Bumerang, serija
 21.00 Hit četvrtak: Kućanice, specijal: Svi sočni detalji, serija
 21.55 Hit četvrtak: Izgubljeni, serija
 22.50 Hit četvrtak: Seinfeld, serija
 23.20 JAG, serija
 00.10 Suparnici, igrani film
 01.35 Kraj programa

25. 5. 2006.

- 06.00 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 06.50 Astro Boy, crtana serija
 07.15 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.40 Transformers Energon, crtana serija
 08.05 Johnny Bravo, crtana serija
 08.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
 08.50 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.20 Roseanne, humoristična serija (R)
 09.50 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.20 Dadilja, humoristična serija (R)
 10.50 Sanja, talk show (R)
 11.40 Eksploziv, magazin (R)
 12.10 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.40 Ljubav jednog oca, telenovela
 13.45 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.35 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 15.55 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Sam svoj majstor, humoristična serija
 17.50 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin

- 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Mijenjam ženu, dokumentarna serija
 21.25 Ubojstvo vrana, igrani film, akcijski triler
 23.05 Cobra 11, kriminalistička serija
 00.01 Vijesti, informativna emisija
 00.15 CSI: NY, kriminalistička serija (R)
 01.05 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)
 01.50 Vatreni dečki, dramska serija (R)
 02.35 Cobra 11, kriminalistička serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 19. svibnja u redovitom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Repriza emisije je u subotu 20. svibnja u 15 sati.

FILM TJEDNA

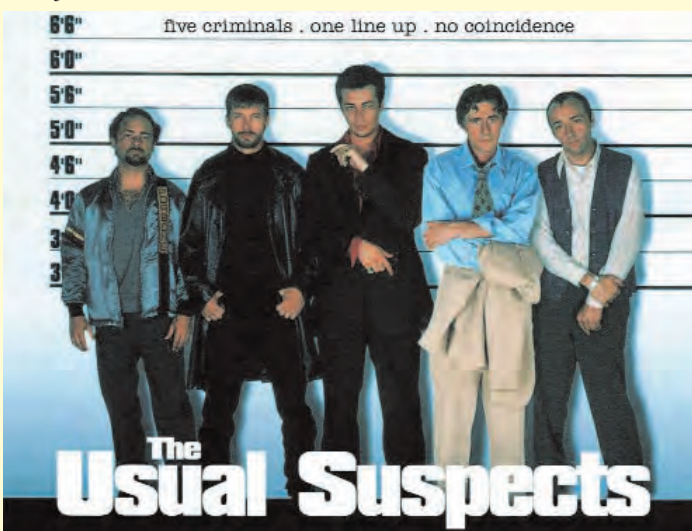
PRIVEDITE OSUMNJIČENE

(THE USUAL SUSPECTS)

triler, 1995., 106 min.

RTL, subota 20.5.2006., 22.10

Njegovo ime je Keyser Soze. Nitko ne zna kako izgleda i gdje živi, no čak i najsitniji kriminalac zna kako ne postoji mjesto na zemaljskoj kugli u koje biste se zavukli, a da vas on ne pronađe. Je li riječ o demonu ili nekoj vrsti modernog Drakule? I koliko je glasina o legendarnom zločincu istinito, a koliko rezultat urbanih legendi? Provjerite u epohalnom trileru Bryana Singera o najvećem zločincu koji je ikada hodao zemljom.

Pet okorjelih kriminalaca privedeno je u policijsku postaju zbog pljačke kamiona za prijevoz oružja. Članovi te skupine su Dean Keaton (Gabriel Byrne), bivši policajac čuven po hladnokrvnosti; Michael McManus (Stephen Baldwin), nasilni razbijač; Todd Hockney (Kevin Pollak), stručnjak za oružje; Fred Fenster (Benicio Del Toro), McManusov partner; te Verbal Klint (Kevin Spacey), ubogaljeni prevarant. S druge strane ogledala je učinkoviti agent Dave Kujan (Chazz Palminteri), policajac čvrsto odlučan stati na kraj zločinu. Tijekom boravka u policijskoj stanici petorka dogovara

novi posao, a samim time potiče i niz stravičnih događaja koji će rezultirati s dvadeset sedam mrtvih i milijunima nestalih dolara...

»Privedite osumnjičene« postao je tijekom godina kulturni film, čiji se zaplet i danas prepričava i navodi kao školski primjer izvanredne dramaturgije u žanru trilera. Pregledna režija Bryana Singera (»X-Men«) s jedne, i labirintski zaplet s druge strane, stvaraju primamljiv kontrapunkt koji se samo pojačava svakim novim gledanjem. Doista, priča o kriminalnom super umu, zvanom Keyser Soze, briljantan je primjer poigravanja s konvencijama i izvrtanja pravila, a napetost doslovno isijava s ekrana, pulsirajući poput uspaničenih srca protagonista.

Nevjerojatno kvalitetna glumačka ekipa još je jedan od razloga za uspjeh ovog iznimnog trilera: Kevin Spacey (»Život Davida Galea«, »K-PAX«) ulogom Verbala zaradio je prvog Oscara u karijeri i ušao u povijest filma kao jedan od najfascinantnijih filmskih zločinaca, a sve od sebe dao je i ostatak tima, s posebnim naglaskom na Gabriela Byrnea i Benicia Del Tora.

Briljantan rasplet Singerova filma potakao je tijekom godina i niz, često lošijih kopija, a posve neočekivan kraj ubraja se u jedan od najupečatljivijih završetaka u povijesti sedme umjetnosti. No iznenađenje nije prisutno tek iznenađenja radi, već je duboko uklopljeno u filmsku cjelinu – Christopher McQuarrie nije bez razloga dobio Oscara za svoj nadahnuti, genijalni scenarij. Kada pitate ljubitelje trilera koji film zauvijek čuvaju u sjećanju, najčešći odgovor je upravo – »Privedite osumnjičene«.

Redatelj: Bryan Singer

Uloge: Stephen Baldwin, Gabriel Byrne, Benicio Del Toro, Kevin Pollak, Kevin Spacey, Chazz Palminteri, Pete Postlethwaite

Pozdrav iz Kanade

Štovani,

Tko god da se skriva iza inicijala Z. P., zavrijeđuje sve pohvale koje se jednome novinaru mogu odati. Naime, članak je u svojoj biti toliko »zreo« da toga, moguće, ni sam autor nije svjestan (u što opravdano sumnjam!). Sadržajem (bez nepotrebnog okolišanja), jetkošću i direktnim adresiranjem suštinskoga problema, autor je da uporabim njemački idiom, »udario čavao po glavi«.

Za nekoga poput mene, koji već niz godina živi u dijaspori, to je znak da u Vojvo-

dini još uvijek ima »bistrih« glava, što daje nadu da još uvijek nije sve izgubljeno. Bude li itko »zdravoga razuma« iz vlada - juće garniture (još uvijek) SCiG ovo pročitao, i uistinu razumio, poduzeće sve u svojoj moći da stvari u zemlji što prije preobradi ili će pak neumitno rezignirati funkciju koju trenutacno drži.

Ponavljam se: veoma prijatno sam iznenađen zrelinom članka i želim ubuduće čitati što više takovih!

Veliki pozdrav cjelokupnom uredništvu »Hrvatske riječi« iz Kanade

Marko Butković

In memoriam

Luka Nižić 1930. -2006.

Živjeti i umrijeti dostojanstveno privilegij je rijetkih ljudi. Među njima bio je i naš Zuvazeni sugrađanin, naš prijatelj Luka Nižić. Doselio se u ranoj mladosti u Vojvodinu iz hercegovačkog krša i stvarao obitelj i imetak od svoga rada. U Vrbasu je stekao prijatelje, ugled i svoj dom. Njegov sin Mladen otisnuo se u svijet, od Amerike, do Japana, kao stručnjak u kibernetici. I Luka je obišao ta svjetska čvorišta, ali je svoje povjerenje poklonio mjestu gdje je stasao. Sa svojom suprugom Milkom ostao je u gradu gdje je stekao i mirovinu. I njegova kćer Zdenka slijedila je roditeljski primjer.

A nije uvijek bilo lako ostati pribran i istrpjeti hirove devedesetih godina. Tu mudrost imao je Luka i dočekao je normalnija vremena. U poznim godinama pomogao je među prvima da manjinski hrvatski narod u Vojvodini ponovo izgradi svoje institucije u većinskom okruženju. Taj primjer slijedili su mnogi, jer su vjerovali u njegov osjećaj za realnost. Nije dočekao, zbog neizlječive bolesti da vidi pun zamah te aktivnosti. Ipak, učinio je najviše što je mogao i to je mjera koja je dovoljna. U znak vječite zahvalnosti, uvijek ćemo ga se s poštovanjem sjećati.

MO DSHV Vrbasa

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-

33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

OBNOVLJENA CRKVA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE NA BIKOVU